FLACĂRA

11.110.

Fotografii:
Sfârşitul sângeros al crizei din Rusia

Reportaj:
Ne-am întors la baia comunală

VIP: Titi Aur
Mădălina Manole
Paraziţii
Diana Munteanu
Havel van der Hajden

Exclusivitate:
În vizită la Preşedintele Iliescu:
„Nu mă consider o enigmă"

Documentar:
Frica de imagine
Când fotoreporterii intră în cadru
Detectiv fără lege

Gheorghe DINICĂ rupe tăcerea

Revistă ilustrată fondată în 1911 • serie nouă • nr. 11/2002 • 116 pagini • 34.500 lei

LUCRURILE BUNE SE ÎNTÂMPLĂ CELOR CARE AȘTEAPTĂ. PÂNĂ LA TOAMNĂ.

VOLVO
for life

PREȚURI CIP DE LA APROXIMATIV 34.500 EURO.

PENTRU CĂ DIN TOAMNĂ, VOLVO XC90 VA FI ÎN ROMÂNIA. O SĂ FIE O VARĂ LUNGĂ, DAR MERITĂ...

VOLVO XC90 INSPIRĂ ÎNCREDERE ȘI RESPIRĂ MASCULINITATE, OFERĂ MAXIMĂ PROTECȚIE ÎN CAZ DE RĂSTURNARE. CHIAR ȘI CÂND STĂ PE LOC, AI IMPRESIA CĂ PUNE CEVA LA CALE. PENTRU CĂ ESTE O MAȘINĂ PUR ȘI SIMPLU ÎN STARE DE ORICE. DAR NU PUTEȚI ALEGE DECÂT MOTOARE TURBO, CU CINCI SAU ȘASE CILINDRI... NE VEDEM LA TOAMNĂ.

Alte caracteristici:

Motorizări
- 2.5T (210 CP), T6 (272 CP)
- D5 (163 CP)

Viteză maximă: 200-210 km/h

Dotări standard (selecție):
- Climatizare automată
- ABS cu gestionarea electronică a forței de frânare
- Airbag șofer și pasager
- Airbaguri laterale și airbag perdea față-spate
- Închidere centralizată și geamuri electrice față și spate
- RSC (sistem de menținere a stabilității la răsturnare)
- TRACKS (sistem de menținere a tracțiunii și stabilității)
- DSTC (sistem de control dinamic al tracțiunii și stabilității)

SISTEM DE LEASING PROPRIU

Ofertă excepțională de leasing prin FORUM AUTO.

FORUM AUTO

Unic importator VOLVO
Șos. București-Ploiești nr. 165-169
Tel.: 01-233 29 22; Fax: 01-233 29 25

Exersează Zapp... Online!

SALA DE LECTURĂ

Viteză de până la 15 ori mai mare

30 de ore de Internet incluse în abonament

Dacă până acum Internetul îți dădea bătăi de cap, de-acum înainte va fi o plăcere. Cu Zapp Online totul e simplu, o joacă de copii. Te conectezi imediat la Internet, navighezi fără întreruperi și fără deconectări, iar dacă depășești orele incluse in abonament, plătești doar 2cenți/minut (fără TVA). Vrei să te convingi? Vino la orice magazin Zapp pentru o demonstrație gratuită Zapp Online. Vino că merită!

Pentru a afla adresele magazinelor Zapp, sună la 021 402 4444 sau mergi la www.zapp.ro

Zapp™

THE NEXT GENERATION NETWORK

Sfârşitul sânger al crizei de la M

Sâmbătă, 26 octombrie, puţin după ora 5.00, forţele speciale ruse au asaltat sala de spectacole moscovită în care un grup de rebeli înarmaţi luaseră aproape 800 de ostatici, cerând retragerea trupelor militare din Cecenia. Este un caz rar în care autorităţile au refuzat să negocieze cu teroriştii. Peste 50 de terorişti şi aproape 100 de ostatici au murit. Despre aceştia din urmă nu se ştie dacă au fost ucişi în schimbul de focuri sau au fost executaţi de către rebeli. Cei 715 ostatici în viaţă au primit imediat asistenţă medicală. Trupele speciale au intervenit în preajma termenului de la care teroriştii anunţaseră că vor începe executarea ostaticilor. Cecenii se aflau într-o misiune sinucigaşă, fiind dispuşi, la nevoie, să arunce în aer clădirea, lucru pe care, din fericire, n-au apucat să-l facă.

OS oscova

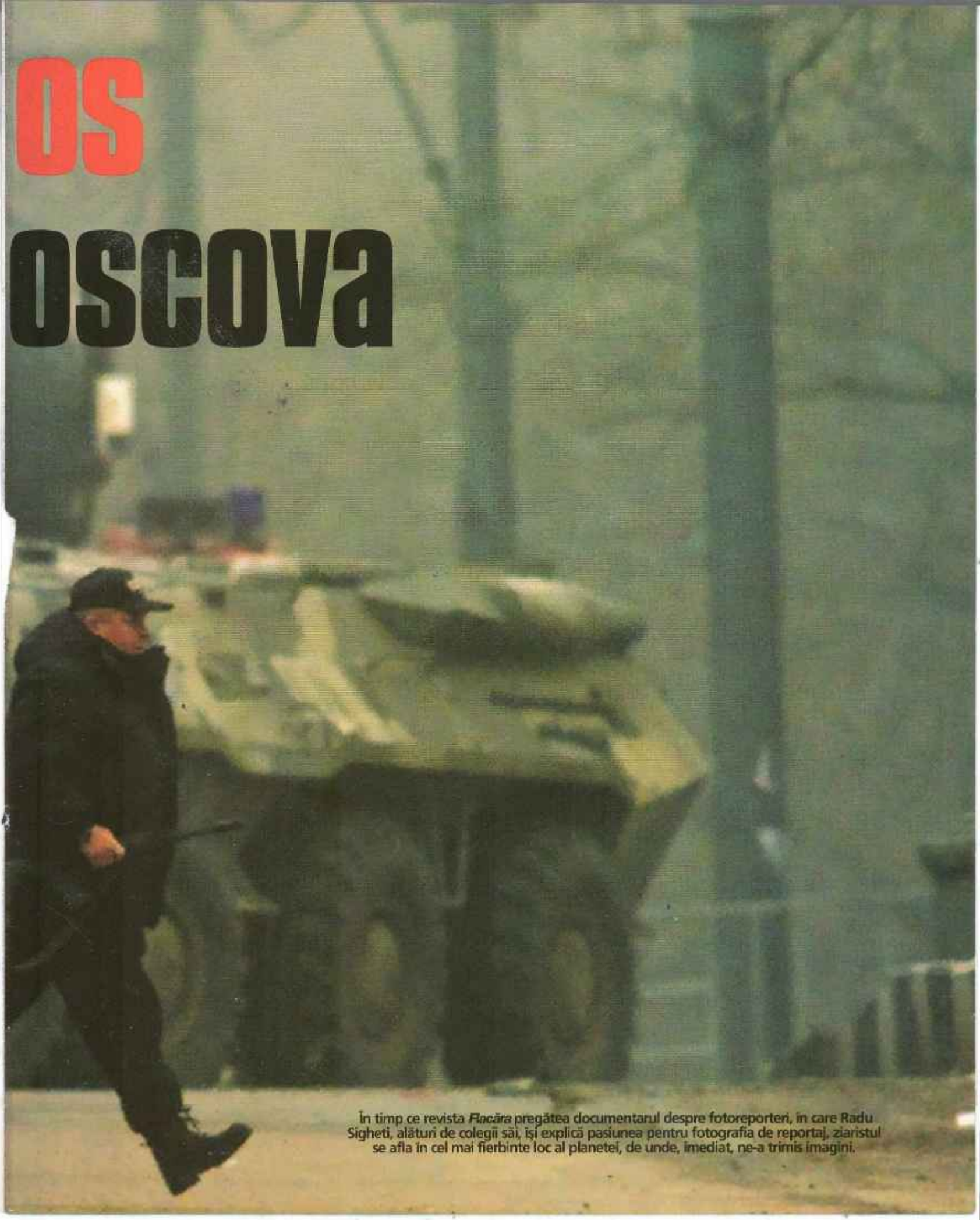

În timp ce revista *Flacăra* pregătea documentarul despre fotoreporteri, în care Radu Sigheti, alături de colegii săi, își explică pasiunea pentru fotografia de reportaj, ziaristul se afla în cel mai fierbinte loc al planetei, de unde, imediat, ne-a trimis imagini.

Evadarea
Un membru al forțelor speciale ruseşti ajută o femeie care a reuşit să scape din teatrul luat cu asalt sâmbătă în zori. Mai multe persoane reuşiseră să fugă în zilele precedente, o femeie fiind însă rănită de teroriști. În total, peste 700 de ostatici au scăpat cu bine.

Arestații Un agent al forțelor speciale escortează un terorist, după ce soldații ruşi au pătruns în clădire. Majoritatea teroriştilor (peste 30) au fost ucişi în schimbul de focuri, printre care, se presupune, şi liderul lor, Movsar Baraiev. De la cei rămaşi în viață, autoritățile speră să afle cum a fost pregătit actul criminal.

Morţii

Trupurile unora dintre teroriştii ceceni ucişi au rămas în scaunele în care au fost surprinşi de asaltul forţelor speciale care au folosit gaze paralizante. Cecenii erau îmbrăcaţi în negru, erau înarmaţi şi aveau asupra lor încărcături explozive.

Succesul

Televiziunea rusă a prezentat această imagine, a unui cecen ucis, zăcând lângă intrarea în teatru. Operaţiunea de eliberare a ostaticilor a fost atât de rapidă, încât rebelii înarmaţi au fost împuşcaţi pe loc.

ТЕАТРАЛЬНЫЙ ЦЕНТР НА ДУБРОВКЕ

Cadavrele Personalul medical a transportat la spitalul municipal cadavrele neidentificate. Despre ostaticii ucişi (aproape 70) nu se ştia dacă au fost victimele schimbului de focuri sau teroriştii au apucat să-i execute, aşa cum ameninţaseră.

Răniţii
O persoană neidentificată, rănită sau aflată sub efectul gazelor de luptă, este transportată la spital de către personalul medical. Ostaticii eliberaţi au fost duşi la zece spitale moscovite.

Sala
Spaţiul în care, vreme de trei zile, aproape 800 de oameni au fost sechestraţi, speriaţi, flămânzi şi însetaţi, a rămas, după asalt, scena unei imagini macabre, cu teroriştii ucişi chiar pe scaunele unde i-a surprins acţiunea gazelor paralizante.

Uşurarea

Reacţia spontană a preşedintelui Vladimir Putin, în momentul aflării veştii că operaţiunea s-a încheiat cu succes. Puterea de la Moscova nu a cedat pretenţiilor teroriştilor, creând astfel un precedent care s-ar putea să descurajeze intenţiile viitoare ale unor acţiuni teroriste.

Ostaticii

În acest autobuz au fost urcate mai multe persoane, ostatici eliberaţi care urmau să fie transportaţi la spital, pentru asistenţă medicală. Evacuarea lor s-a făcut cu discreţie, majoritatea autobuzelor evitând prezenţa ziariştilor. Motivul poate fi legat şi de faptul că ostaticii, ca şi teroriştii, au fost afectaţi de gazele paralizante.

text Tudor Călin Zarojanu

foto Radu Sigheti şi AP-EPA Rompres

Explozivii

Unul dintre dispozitivele explozive pe care rebelii ceceni le purtau asupra lor. Misiunea lor era una sinucigaşă. În caz de eşec al revendicărilor, teroriştii urmau să moară odată cu ostaticii.

МОСКВА,
ул.МЕЛЬНИКОВА

FLACĂRA®

Fondată în 1911 de Constantin Banu
DIRECTOR: ALEXANDRU ARION
REDACTOR-ŞEF: REMUS ANDREI ION
SECRETAR GENERAL DE REDACŢIE – Petruţ Stoian
SENIOR EDITORI – Liliana Petruş, Tudor Cătălin Zarnescu
EDITORI – Oana Costea, Petru Ovidiu Eşanu, Gia Iova, Marian Maior, Adrian Munteanu
SPORT – Pompiliu-Laurenţiu Dumitrescu
SENIOR EDITOR FOTO – Octavian Tibor
FOTOREPORTERI – Paul Agenci, Robert Hancianec, Florin Ionţă
TEHNOREDACTOR – Ioana Tibor
CULEGERE COMPUTERIZATĂ – Angela Ciocănaru
COLABORATORI PERMANENŢI
Emil Hurezeanu, Radu Ionescu, Nicolae Manolescu, Stelian Nicolae, H.R. Patapievici, Dan Pavel, Horia Pârâiaru, Bazil Şerban, Alex. Ştefănescu
CORESPONDENŢI ÎN STRĂINĂTATE
Gabriela Adam-Opaţ (Austria), Alexandru Grau (Italia), Ion Niţă (SUA)

Grafică, tehnoredactare şi prelucrare imagine
ART DIRECTOR – Iulian Bogdanov

PUBLICAŢIILE Flacăra
Societate comercială înscrisă pe lângă Oficiul Registrului Comerţului Bucureşti sub nr. J40/5888/1991, de cod fiscal RO 1900 – Cod fiscal RO 1502279

S.C. PUBLICAŢIILE FLACĂRA S.A. este membru al Biroului Român de Audit al Tirajelor – BRAT

Consiliul de Administraţie:
PREŞEDINTE – DIRECTOR GENERAL: George Arion
VICEPREŞEDINTE: Alexandru Păsărin
MEMBRI: Manuela Roxandra Arion, Alexandru Arion, Dorin Stanu
DIRECTOR EXECUTIV: Beatrice Anca Arion
DIRECTOR DISTRIBUŢIE: Gabriel Rumb
CONTABIL ŞEF: Elena Anghel
DIRECTOR PUBLICITATE şi MARKETING: Emil Dumitru
SECRETARIAT: Ileana Teşeleanu. Tel: 224.36.88, 224.37.44
Fax: 224.37.13 E-mail: redactia@flacara21.ro
Adresa: Bucureşti, sectorul 1, Piaţa Presei nr. 1, cod 71341
O.P. 33, C.P. 12
Cont lei: 2511.1789.1/ROL BCR, sector 1, Bucureşti
Cont valutar: 2511.1789.2/USD BCR, sector 1, Bucureşti
2511.1789.2/DM BCR, sector 1, Bucureşti

Fundaţia „Premiile Flacăra – România"
Preşedinte: George Arion
Director executiv: Manuela Roxandra Arion

Director al publicaţiilor de divertisment: ALEXANDRU PĂSĂRIN
REBUS®
Redactor-şef: MIHAI ZGUREA
Revista Rebus are Certificat de Audit editorial de BRAT
REBUSACHE®
Redactor-şef: DANIEL POPA
Redactor artistic: Aurel Ştefan Alexandrescu
Tehnoredactare computerizată: Dan Vrăţă
Corectură: Ioan Grigoruţă

Publicitate şi marketing: Florin Toma
Telefon, fax: 222.67.38, 224.36.88
Distribuţie (222.66.28, 224.37.44): Elisabeta Blagoc, Marian Calcan, Constantin Epure, Valeriu Radu
Cititorii de la sediu şi din străinătate se pot abona prin SC „Publicaţiile Flacăra" S.A.
Cititorii se pot abona şi prin S.C. MI PRESS IMPEX S.R.L., Bucureşti
Tel./Fax: 01/627.66.65, 01/323.38.56

Flacăra, Almanah Flacăra, Flacăra Bis, Flacăra Focus, Rebus, Almanah Rebus, Rebusache sunt mărci înregistrate ale SC Publicaţiile Flacăra SA

Potrivit **art. 206 CP**, răspunderea juridică pentru conţinutul articolului aparţine autorului. De asemenea, în cazul unor agenţi de presă şi personalităţi citate, responsabilitatea juridică le aparţine.

ISSN: 1220-773x
Tipar: MEGAPRESS – BUCUREŞTI

REPORTAJ
Bătăceală în gaşcă la Grivişa 20

DOCUMENTAR
Când fotoreporterii intră în cadru 46

EXCLUSIVITATE
„Nu mă consider o enigmă" 36

Titi Aur, campion fără maşină 92

INVESTIGAŢII
Detectiv fără lege 12

VIP
Diana Munteanu visează o nuntă pe plajă 58

REPORTAJ

Pentru cine se fac clopotele 56
În fugă pe coasta muntelui 100
Poveste de succes cu biţi 108

DESTĂINUIRI

Mădălina Manole îşi reia viaţa de la zero 64

V.I.P.

Paraziţii şi ofensiva anti-playback 68
Sorin Similea, coafez de lux 70

OPINII

Emil Hurezeanu, Nicolae Manolescu, Dan Pavel, Bazil Ştefan 84

FILM

Occident, Turnul din Pisa 86

ARTĂ

Steriadi şi Ştefan Popescu la Paris 88

LITERATURĂ

Cărţile lunii prezentate de Alex Ştefănescu 91

SPORT

Andreea Răducan nu renunţă! 105

Coperta 1
Gheorghe Dinică
foto **Octavian Tibăr**

Altceva

De ani de zile, trăim sub avalanşa unor dezvăluiri de multe ori de-a dreptul şocante.

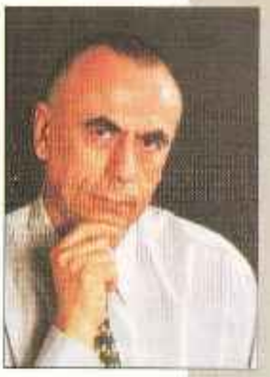

O lună în România

La începutul lunii octombrie am fost informaţi că Direcţia Generală a Vămilor face „cadou" evazioniştilor peste 470 miliarde lei, mai trece o zi şi se anunţă că deputatul Viorel Gheorghiu (PSD) a rămas fără imunitate, apoi presa se ocupă de afaceristul Gheorghe Strungariu care a fost arestat preventiv, de „baronul" PSD Aurel Serafinceanu care a pus Prefectura Hunedoara în slujba intereselor sale, şi iată, senzaţional, se dezvăluie că Preşedintele Senatului, Nicolae Văcăroiu, a primit mii de dolari de la Banca de Investiţii şi Dezvoltare şi după ce demisionase din fruntea acestei bănci, stăreşte rumoare votul deputaţilor care şi-au alocat un milion de euro pentru deplasările în străinătate din 2003, dar ce mai fac unii parlamentari PSD? acoperă la Arad afaceri suspecte cu carburanţi, un fost vicepreşedinte al filialei PSD Lugoj e acuzat de trafic de heroină, se constată nereguli şi abateri de la normele legale în cadrul programului „cornul şi laptele", zidurile Teatrului Evreiesc de Stat din Bucureşti sunt mâzgălite cu simboluri naziste, se descoperă că deputatul PSD Dan Verbina stăpâneşte o bună parte din Delta Dunării, concluzia unor controlori financiari e năucitoare: preţul grâului se află la bunul plac al angrosiştilor, de multe ori sprijiniţi de factori responsabili din Ministerul Agriculturii, apare un nume nou în galeria miliardarilor de carton: Vuza, continuă să curgă multă cerneală despre pedofilul Treptow, legea promovată de George Pruteanu stăreşte dispute aprige, de-a dreptul extraordinar: consilierul guvernamental Fănel Păvălache e arestat pentru trafic de influenţă, fiul senatorului Matei Viorel a lansat din avion 400 de trandafiri în curtea iubitei, gest superb, dar parcă prea sfidător pentru românul care nu ştie ce va pune mâine pe masă, Sorin Beraru, cel căutat prin Interpol, a părăsit Israelul şi s-ar putea afla acum în Costa Rica, şi lista scandalurilor numai din luna octombrie ar putea continua, dar vă mai amintiţi care a fost primul? cu siguranţă că nu, sunt prea multe pentru o lună, şi câte nu sunt încă ştiute, sau nu vor fi cunoscute niciodată, dar, din păcate, ele oferă o imagine reală a ceea ce este astăzi România. Va fi vreodată o lună în care să aflăm numai de bine, fără a se renunţa la libertatea presei?

George Arion

ঢাকা
ঢাকা
ঢাকা
ঢাকা

La orice oră, din zi sau din noapte, cineva vă poate supraveghea. Din mașină, de pe blocul vecin, de la masa alăturată. Ascultând telefonul. Filmând întâlnirile importante sau banale. Fotografiindu-vă în timp ce vă îmbrățișați mama, soția ori amanta. Și în timp ce cumpărați morcovi de la piață. Toate detaliile sunt trecute într-un raport. Uneori pe minute. La cererea unui client care plătește „deranjul". Detectivii particulari cotrobăie nestingheriți prin viața noastră. Fără să existe o lege care să le permită asta.

Teoretic, în România nu există detectivi particulari. Prac

100 de dolari pentru 24 de ore de supraveg

Dacă ar fi să ne luăm după legislație, activitatea detectivilor particulari este interzisă. Autoritățile declară că există doar societăți de pază și protecție, cam multe, ce-i drept, mai exact 895, pentru cât de puține au mai rămas de păzit în țara asta. Societățile în cauză s-au înființat în baza Legii 31/1990, cu autorizarea Inspectoratului General al Poliției (IGP) și cu avizul Serviciului Român de Informații (SRI). Cu ce se ocupă respectivele firme? Păzesc obiective, bunuri, valori, protejează persoane (pază de corp). Așa scrie în statutul lor, așa e legal, așa ni s-a spus de la Serviciul de presă al IGP: „Personalului acestor societăți le este interzisă culegerea de informații care exced obiectului de activitate în domeniul pazei, conform Legii18/1996, modificată prin Ordonanța de Urgență a Guvernului 161/2000". Clar ca lumina zilei, nu? Cel puțin așa susține comisarul șef Dragoș Gheorghe: „În consecință, nu deținem date referitoare la societățile care desfășoară activități în domeniul detectivilor particulari și nu au fost cercetate cazuri de încălcare a legislației de către personalul lor."

Aceasta a fost teoria. În practică, însă, lucrurile stau cu totul altfel. Nu numai că avem o armată întreagă de detectivi „în acțiune", dar există și o academie de studii de securitate, cu sediul în strada Ilioara, din București. Instituția respectivă a „produs", deja, câteva promoții de detectivi. Are și aviz de funcționare, din partea unor foști miniștri: Virgil Petrescu (Educație) și Gavril Dejeu (Interne). Reporterii de la *Flacăra* au pătruns în lumea misterioasă și oarecum subterană a detectivilor particulari. Cu reportofonul, cu aparatul de fotografiat, ba chiar și deghizați în clienți. Informațiile sunt spectaculoase. Cu atât mai mult cu cât, să nu uităm, din punct de vedere legal detectivii nici nu există.

La rubricile „diverse" ori „propuneri afaceri" apar, prin mai toate ziarele, anunțuri cu „... firmă specializată, oferim servicii de urmărire și filaj, asigurăm confidențialitate etc." Am ales câteva numere de telefon, urmând a solicita serviciile unei astfel de firme de detectivi. Primul anunț, ales dintr-un ziar central, era destul de încurajator.

Am sunat și, la capătul celălalt al firului, o voce masculină a răspuns politicoasă la o serie de întrebări. Doar că, în momentul în care am solicitat inevitabila întâlnire, răspunsul nu mi s-a părut tocmai în regulă. „Fixați dumneavoastră un loc", mi s-a spus. „Totuși, aș vrea să vin la sediul firmei", am insistat eu. „Nu se poate. Nu face parte din sistemul nostru de lucru. E mai bine așa. Alegeți un local, o cofetărie, ceva și ne vedem acolo...". Am refuzat discret această ofertă. La următorul apel am început prin a cere întrevederea. „Bună ziua, numele meu este..., aș dori să apelez la serviciile dv., cum am putea să stăm de vorbă." Fără nici o ezitare, mi-a fost indicată o adresă: sediul firmei este în Bd... la blocul... la etajul..., interfon.... Vă așteptăm oricând, între orele 9-16. OK!

Am născocit un scenariu: Am avut o relație cu un domn. Relație care a durat niște ani și care a „născut", de comun acord, un copil. O fetiță, în vârstă acum de aproape șase ani. Din tot felul de motive, mult așteptata oficializare a fost amânată. M-am întors în casa părinților mei. Care părinți au continuat să insiste și să pledeze pentru căsătorie. Ba, au promis chiar că ne vor cumpăra o casă, imediat ce ne văd „cu acte în regulă". Doar că, pe drum, s-a întâmplat ceva. Partenerul meu (adică tatăl copilului, nu?) a început să dea înapoi, cu tot felul de pretexte, cu titlu de motive. N-am mai primit nici pensie alimentară. De aceea, de comun acord cu tatăl meu, am hotărât să aflăm ce se ascunde în spatele acestui comportament. Așa că am apelat la o firmă de detectivi particulari. Cam asta era povestea mea. Am avut grijă să ținem cont de toate aspectele, de la conduită și mod de a vorbi, până la îmbrăcăminte și fotografii de familie. Nu fără emoție, m-am prezentat la firma *Corrado*.

M-am anunțat la interfon. Un apartament de bloc, mobilat stil sediu de firmă. Un hol servind drept recepție, cu o domnișoară brunetă care îmi zâmbește încurajator. Mă așez, ușor stresată. Deja mi-am intrat în rol. Domnișoara – secretară, cred – mă studiază pe sub sprâncene. Dintr-un birou alăturat apare domnul Constantin. Mă studiază scurt, din cap până-n picioare, eu mă prezint repede, știți, am vorbit la telefon... *Cu ce vă putem ajuta?* Mai coerent, mai incoerent, torn povestea, omul mă ascultă atent,

tic, au tarif:

here, cu fotografii.

SALA DE LECTURĂ

își notează câte ceva pe o hârtie. *Ce anume doriți de la noi?* Să știu ce servicii și contra ce sumă îmi puteți pune la dispoziție și, desigur, dacă este asigurată confidențialitatea...

Domnul Constantin (care are în jur de 40 de ani, părul grizonat, structură atletică, voce baritonală) scotocește într-un sertar și-mi pune în față un contract. Ce urmează a se încheia între părți, adică între firma *Corrado* și mine. E mai degrabă un contract de confidențialitate. Îl studiez cu atenție, mă declar mulțumită și-apoi îl rog pe domnul Constantin să trecem la partea concretă a discuției. Adică la bani. *V-ați hotărât adică?* Recunosc că nu, nu încă, dar trebuie să știu cât costă, ca să mă pot sfătui cu tata. El este cel care mă finanțează, totuși. Mi se explică, în primul rând, că trebuie să pun la dispoziția firmei toate informațiile pe care le am despre subiect. Inclusiv, ar fi de dorit, o fotografie. Apoi, să mă hotărăsc dacă vreau supraveghere 24 de ore din 24, sau 12 ore, sau pe o anumită parte a zilei. Ca variantă de preț, o supraveghere „simplă", 24 de ore, în urma căreia clientul primește numai un raport scris, desfășurat pe ore, costă 60 de dolari. În general este nevoie de cel puțin cinci-șase zile de supraveghere. *Dacă totuși optați pentru această variantă – cea cu fotografii, sigur, dacă este cazul, dacă are o altă relație sau este implicat în cine știe ce combinații ciudate – atunci prețul este de 100 de dolari pentru 24 de ore.*

Strâmb din nas, domnul Constantin mă vede. *Ce, vi se pare mult? Este vorba despre servicii profesioniste, de un volum mare de muncă, de mulți oameni implicați... Veți fi mulțumită de rezultate. Face bani...* Sunt curioasă cine sunt cei care vor urmări „subiectul". Nu e treaba mea asta, mi se răspunde. Sunt niște profesioniști. Eu țin legătura cu mersul „anchetei" doar prin intermediul domnului Constantin. Spun că, în orice caz, trebuie să mă consult cu tata. Promit că revin, în cel mai scurt timp.

■

Detectivii nu se bagă la investigat politicieni

Partea a doua a scenariului era să mergem la firma de detectivi *Corrado* în calitate de ziariști, în documentare. Nu am impresionat cu nimic: *Puteți să ne faceți zob în presă, activitatea noastră este legală.* Care lege?, întreb eu. *Inclusiv pe baza legii siguranței naționale*, mi se răspunde.

Cine sunt profesioniștii care lucrează pentru dumneavoastră? *Sunt cei mai buni oameni în supraveghere.* Unde-s pregătiți, la ce școli s-au antrenat, care este tehnica de care dispun specialiștii? *Să nu credeți că este ca în filmele polițiste. Alea sunt doar niște povestioare. Treaba asta cu detectivii particulari este o treabă extrem de serioasă.* Totuși, cine sunt ei, revin eu. *Domnule reporter, nu putem divulga nimic din specificul nostru.* Nu mai insist. Schimb subiectul discuției. Revin la subiectul mijloacelor specifice. *Mijloacele specifice sunt de la caz la caz, dar, vă repet, nimic nu este în afara legii. Nimic nu atinge legile țării.* Bun, dar cu legalitatea funcționării? *Noi prestăm un serviciu de un anumit tip. Alții prestează alte servicii. Și noi și ei suntem perfect legali.* Mi se răsfoiește în față un *Cod Penal*. Sunt suficient de atenți la toate prevederile *Codului Penal*.

Interceptați și telefoanele?, mai fac eu o încercare. *Nu, categoric nu!* Aș fi vrut să văd cu ochii mei cum arată un raport al unui caz. Dar, cu toate promisiunile că nu voi face public nimic, nu mi s-a permis. *Mă întrebați dacă am accepta o acțiune de supraveghere a dlui Adrian Năstase sau Nicolae Văcăroiu. Categoric nu am accepta. Astea ar fi cazuri care ar aduce atingere siguranței naționale. Pe de altă parte, activitatea lor este publică încât nu văd ca cineva să poată cunoaște mai mult.*

Am întrebat, la final, și cât costă un astfel de serviciu. *Între 60 și 100 de dolari pe zi. Depinde de caz, depinde dacă se dorește urmărire 24 de ore din 24, sau doar 12 ore. Dacă se doresc fotografii sau chiar imagini filmate.*

■

Mărturisirile unui fost detectiv: „Am supravegheat și am negociat recompensa pentru prinderea

„Un tip destupat la minte, calm, dacă trebuie, smecher, dacă se cere, plin de relații. Ăsta numai pe dracu' nu-l cunoaște!" Așa a fost prezentat Adrian, de către unul dintre prietenii săi. Caracterizarea parcă se potrivește cu un posibil portret robot al detectivului particular. Adrian a lucrat în domeniu, câțiva ani. Într-o firmă cu peste 800 de angajați, cu tehnică de supraveghere, dispozitive de pază amplasate la diverse obiective, mă rog, tot dichisul. Pentru că i-a expirat contractul de confidențialitate semnat cu firma, fostul detectiv ne-a povestit, relaxat, două dintre cele mai spectaculoase experiențe ale sale: „Era prin '96, iarna. Numai ce mă caută un comisionar vamal, om greu, plin de bani. Îmi cere ca în week-end să-i supraveghez nu nevasta, cum mă așteptam, ci amanta.

La sfârșitul săptămânii ei o făcea pe familistul și avea ceva semnale cum că l-ar înșela mândruța. Îmi dă coordonatele ei, cum arată, ce mașină are, la cât iese de la birou, cam la cât ajunge în Crângași, acasă, undeva pe lângă secția 20 de Poliție... Zis și făcut, accept să rezolv problema. Vineri, la ora stabilită, mă întâlnesc cu doi colaboratori, dintre care unul șofer de balamuc, adică de urmăriri, și preluăm *marfa*. Era o tipă trăsnet, la vreo 28 de ani, mașină scumpă, toale așijderea.

Ne luăm după ea, ne activăm cele două stații de emisie-recepție, ne facem planul cine sare într-un taxi, dacă e cazul. Ceea ce făceam noi, de fapt, era o trăsnaie, că filajul serios necesită cel puțin două-trei mașini. Ne-am gândit, însă, că nu merită deranjul, că avem de-a face cu o pipiță întreținută, că ăstora nu le prea strălucește mintea, că o dovedim repede. Ei, bine, n-a prea fost așa. În câteva minute s-a prins că este urmărită și a început să se joace cu noi de-a șoarecele și pisica. Ne-a învârtit de ne-a zăpăcit, prin toate hărtoapele din Crângași. Pe Podul Grant eu am sărit într-un taxi. Țineam legătura, prin stație, cu partenerii mei. Degeaba, am pierdut-o. Ce să facem?

Hai la ea acasă, știam adresa. Iar ne-o luase înainte! Chemase Poliția, că e urmărită de niște nebuni. Am dat bot în bot cu băieții de la secție. Ei că actele, ce căutăm acolo, noi că așteptăm o prietenă, că mergem la discotecă... I-am convins că este o greșeală, că plecăm într-ale noastre. După vreo jumătate de oră ne-am întors. Surprize, surprize... În fața casei vreo trei mașini grele, printre care mișunau vreo opt musculoși. O gorilă din aia vine și face pipi pe mașina noastră. Eu îmi pipăi arma, un *colt guvernamental* de 9 mm, model 1911. Sezi blând, băiete, îmi spun, că tu n-ai apelat la armă niciodată. Cu adrenalina în

gât, ne-am făcut mici de tot și am dat mașina cu spatele, până am ieșit din zonă. Ne-am mai judecat, preț de vreo oră, asupra situației, și am hotărât să dăm o raită pe la discoteca *Why Not*, știam că tipa obișnuiește să meargă acolo. Stătea relaxată la o masă, într-un grup de chinezi și țigani bărboși. Unul dintre ei era Ion Boschet, celebrul pește din Pantelimon, de pe Socului. Nu mă întrebați cum, dar am ținut discuția lor sub observație. Lume interlopă, chestii de afaceri. Asta făcea cucoana în week-end.

Amantul ei a fost foarte fericit când i-am dat raportul. Zicea că el a învățat-o meserie, el a băgat-o în afaceri, cu relațiile lui de fost securist. Problema era să nu-l înșele, în rest, bage-se în ce combinații vrea. Ne-a plătit 150 de dolari, conform înțelegerii, după care a tăiat-o spre Crângași, că i se făcuse dor."

Al doilea caz povestit de Adrian are o doză de senzațional mult mai mare. La mijloc este o crimă, din scenariu face parte și Poliția, se depășesc granițele țării: „Cred că vă amintiți de o crimă celebră, din Timișoara. Un arab de familie bună a fost tocat, pur și simplu, de trei dintre prietenele sale, după o priză de droguri. Fetele erau basarabence, au apucat să-și umple gențile cu bani și să treacă granița, înainte de-a se dumiri Poliția.

Pe vremea aia, la Chișinău presa românească încă se citea ca pâinea caldă. Pe de altă parte, eu aveam relații foarte bune cu niște tovarăși din Moldova. Destul și bine că mă sună inspectorul Culea, de la Chișinău, cum că ar avea un *pachet* pentru mine. O prinsese pe Nadia, una dintre fete, și i-au cam sticlit ochii în cap când a citit într-un ziar că familia arabului ucis oferă 20.000 de mărci recompensă pentru prinderea criminalilor. Fetele nu puteau fi extrădate, că așa era legea, familia arabului dorea să fie judecate în România, Culea al nostru poftea la bani... Încâlcită situație. Sun la Poliția noastră, la maiorul cutare, și-i spun că am găsit-o pe Nadia. El zice că degeaba, că doar n-o să treacă granița, n-avem acorduri din astea cu Moldova. Îi dau detalii, că ăia au sechestrat fata, neoficial, ca să încaseze recompensa.

Și uite-așa mă pomenesc că am misiunea, tot neoficială, să mă duc după Nadia, s-o trec frontiera, apoi să mă întâlnesc cu ai noștri, în vamă la Sculeni. Mi se dau doar niște probe de amprente digitale și o fotografie, pentru identificare. Era nasol, nu-mi venea nici o idee cum s-o conving pe fată să vină cu mine, că doar știa ce-o așteaptă în România. Interesul financiar, însă, respectiv o

Autocenzura, pe po

că străinii nu încheie aface

Ion Anton a înființat o agenție de detectivi particulari în 1998. Fost polițist (19 ani a lucrat la IGP), el își folosește experiența acumulată în această nouă afacere care se dovedește profitabilă. Chiar dacă cei mai mulți clienți sunt soții înșelate ori soți încornorați, nu acestea sunt cele mai rentabile investigații. O adevărată agenție de detectivi particulari se bizuie cel mai mult pe investigațiile economice. Și domnul Anton preferă aceste cazuri. Cele mai multe comenzi de acest tip vin dinafară, prin rețeaua GIP (*Global Investigator Network*). Agenția condusă de Ion Anton este singura din România afiliată la această asociație care cuprinde agenții de detectivi particulari din 68 de state ale lumii. De obicei nimeni nu încheie afaceri cu o firmă românească fără o prealabilă verificare. Și înaintea angajării cuiva la o firmă din străinătate se poartă aceeași regulă: verificarea prin detectivi

amanta unui securist unei criminale."

parte din recompensă, m-a determinat să încerc. Îmi iau un coleg, închiriem o mașină, împrumutăm vreo 400 de dolari de la prieteni și pe-aci ți-e drumul. Am ajuns la Chișinău pe la patru dimineața. Culea mă aștepta cu vreo șapte gradați, șefii lui, dintre care doar doi o rupeau pe românește. Erau supărați rău, că întârziasem, că fata e sechestrată de trei zile, n-au trecut-o în evidențe, să nu se prindă Interpolul, că e dată în urmărire generală. Între timp, ca să nu se plictisească, aflu că toți mahării ăștia trecuseră, de câte două-trei ori, prin patul Nadiei. Asta mă avantaja, probabil că fata era îngrozită, poate vedea în mine un salvator.

Mi se cer banii, ca să-mi aducă *marfa*. Eu că nu-s la mine, că tranzacția se face la Sculeni. Îi cam mărâie, unul deschide portbagajul și-mi arată carabina cu glonț. După vreo opt ore de negocieri, îi lămuresc să-mi arate fata și să trecem granița, moment în care vor avea și banii. În fine, este adusă Nadia. Mă edific asupra identității ei și încep să-i explic situația. O fac să priceapă că este mai avantajos să vină de bună-voie, fără s-o leg și să-i pun călus în gură. Că e mai bine într-o închisoare din România, de unde scapă repede, că ea a fost doar martor la crimă, decât s-o măcelărească ăștia, de frica Interpolului. Am convins-o. Trei basarabeni au pornit cu mine, să trecem granița, să-și vadă banii, iar ceilalți au rămas cu fata. Ajungem la Sculeni, scandal cât casa! Șeful vămii țipa că de unde atâta poliție la el pe frontieră, că de ce n-a fost informat, că de unde a apărut și arabul ăsta cu o tașcă de bani, că ne arestează pe toți. Am înțepenit, afacerea răsuflase pe undeva, era ceva necurat la mijloc. Am realizat că participarea mea la această poveste se încadrează numai bine la dreptul penal. Așa că, în harababura creată, i-am șoptit partenerului meu că ar fi cazul să ne facem nevăzuți.

În timp ce polițiștii români și basarabeni se înjurau reciproc și se făceau porci, iar arabul încremenise lângă geanta cu bani, noi ne-am strecurat tiptil spre mașină. Am avut noroc, am scăpat doar cu o pagubă de 400 de dolari. Vă dați seama că n-am mai primit nici un comision. Am aflat, apoi, că scandalul din vamă s-a acoperit diplomatic, iar fata a fost eliberată, după câteva săptămâni. Părinții ei au adunat ceva bani de răscumpărare, cât să-i convingă pe gradații basarabeni. Evident că Nadia s-a pierdut frumușel în lume. Și că nu i se mai știe de urmă."

text **Liliana Petruș, Oana Costea, Gia Iova** și **Adi Munteanu**
foto **Octavian Tibăr** și **Robert Hanciarec**

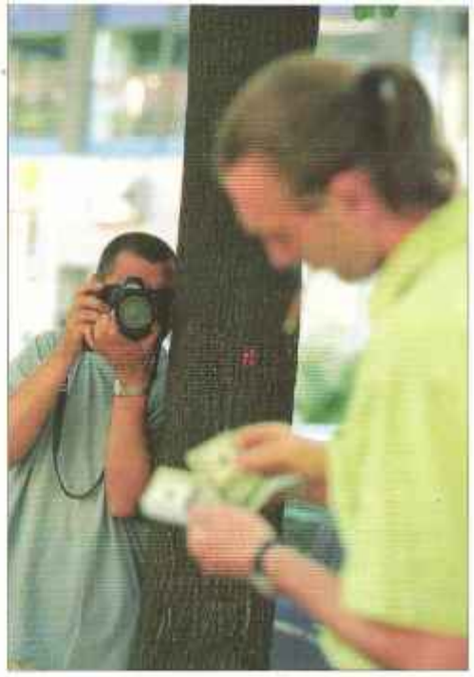

st de lege. Un detectiv cu experiență susține ri cu o firmă românească fără o prealabilă verificare.

particulari. Ba chiar și înaintea unei căsătorii, cetățenii străini vor să-și verifice eventualele consoarte, românce.

Pe lângă lipsa unei legi specifice, detectivii se lovesc, de cele mai multe ori, de mentalitatea, și de aici, de greșelile beneficiarilor. De câte ori nu i s-a întâmplat dlui Anton să fie pus în situația păguboasă de a i se periclita investigația chiar din cauza clientului care nu-și ține gura. Femeile greșesc cel mai des. „O clientă a avut o discuție lămuritoare cu soțul, anunțându-l că vrea să divorțeze. Deși semnase un acord de confidențialitate, i-a spus ce agenție i-a furnizat dovezile de înșelăciune, i-a spus și că director este Ion Anton. Și, ca să fie și mai convingătoare, i-a zis: „Nu mă mai poți minți, uite, ți-l dau la telefon!" Nu mi-au plăcut foarte tare vorbele soțului dovedit infidel. A început cu amenințări, bâte, gașcă. Nu mă tem, și n-o să mă las de această preocupare din cauza unor crize de isterie." Altădată: „Soția m-a angajat să dovedesc adulterul soțului, ea bănuind deja cine este amanta. Nici n-am apucat să începem investigația, și clienta mea s-a dus peste amantă, la muncă. I-a făcut scandal, a anunțat-o că nu se mai poate ascunde, pentru că detectivii sunt pe urmele ei. Atunci mie mi-a compromis toată acțiunea." Dl Anton nu se simte limitat de lipsa unei legi specifice acestei activități: „Sunt foarte atent și funcționează autocenzura în legătură cu mijloacele și metodele pe care le folosesc." ■

Filaj cu încălcarea siguranței naționale

După ce ne-am convins că detectivii particulari au creat, deja, o adevărată industrie de supraveghere, la domiciliul „victimei", la birou, pe stradă sau la piață, am insistat la IGP: „Știți, nu vă supărați, oamenii ăștia chiar există, am vorbit cu ei, i-am fotografiat, le-am fost clienți...". Inspectorul Marius Tache s-a uitat lung la toate legile înșirate pe o foaie de hârtie și a tras concluziile: „Înseamnă că desfășoară activități fără autorizație!" Interesant. După aceea a mai dat niște telefoane: „Da, există aceste firme, dar nu avem cum să le sancționăm. Pentru că nu este nici o lege care să precizeze clar astfel de sancțiuni." Și SRI recunoaște, prin Marius Bercaru, purtătorul său de cuvânt, că s-a confruntat cu „interceptări ilegale de comunicații". Dar și acestea sunt destul de greu de pedepsit. Se poate apela, oarecum forțat, la Legea 51/1991, privind siguranța națională. Așa s-a întâmplat la începutul lunii septembrie 2002, când doi detectivi particulari au fost surprinși de Poliție în timp ce ascultau convorbirile unui bărbat din Drobeta Turnu Severin. Soția acestuia îl bănuia de infidelitate, așa că și-a angajat „specialiști", prin *SC Antrax SRL* Hunedoara, firmă patronată de un anume Constantin Stoica. Probabil că detectivii nu aveau cine știe ce experiență în domeniu, de vreme ce supravegheatul s-a prins că este în vizor și a anunțat Poliția. Ionel Ciprian Nițu și Irina Ștefănescu sunt cercetați în stare de libertate. Dacă Parchetul acceptă acuzația de încălcare a siguranței naționale, ceea ce este puțin probabil, detectivii în cauză își pot fila gardienii, între doi și șapte ani, la închisoare. Între timp, dacă aleșii noștri n-or fi obosit, s-ar putea să rezolve și încurcătura legislativă din acest domeniu. De câțiva ani, proiectul legii privind exercitarea profesiei de detectiv particular mucegăiește prin sertarele Parlamentului României ■

Punctul pe **F**

90 + 1 ani

Acum un an de zile, Mircea Dinescu își dădea capul pe spate pe prima copertă a noii serii a revistei ***Flacăra***. L-am ales special, atunci, pentru că ieșirile sale în presă puteau fi numărate pe degete. Atunci a fost un nou început, o nouă serie a revistei ***Flacăra*** care a însemnat un nou concept editorial, o altă ținută grafică, mai multe pagini, mult mai multă fotografie, mai multe semnături, mai multe rubrici, mai mulți colaboratori de ținută.

Întâmplător, pe 22 octombrie 2001 – ziua în care ***Flacăra*** împlinea 90 de ani – a debutat Studiul Național de Audiență (SNA), primul studiu de anvergură care este în măsură să ofere date certe privind audiența publicațiilor care apar în România. Un studiu profesionist, realizat conform unei metodologii recunoscute internațional și acceptate de industria de publicitate. În urma datelor comunicate, ***Flacăra*** se află pe locul al 11-lea între toate revistele lunare studiate în ceea ce privește audiența extinsă (numărul de persoane care au citit sau răsfoit revista în ultimul an) cu 853.000 de persoane și pe locul al 12-lea ca penetrare (numărul de cititori ai unei ediții) cu 188.000 de persoane. Lucru deloc de neglijat, între aceste reviste lunare cu care trebuie să ne comparăm, ***Flacăra*** nu are nici un competitor direct, nici o altă revistă neavând conceptul nostru editorial bazat, în principal, pe cele două mari segmente de reportaj sau fotoreportaj și „people", fiind vorba fie despre publicații pentru femei *(Unica, Avantaje, Cosmopolitan, Elle, Olivia* etc.), fie despre reviste specializate (***Rebus***, *Casa mea, Auto Motor* și *Sport, Chip, Domus*), fie pentru adolescenți *(Popcorn, 20 Ani, Cool Girl)*, fie pentru bărbați *(Playboy, FHM)*. Mai mult, majoritatea acestor titluri sunt internaționale sau reprezintă producțiile unor mari case de editură din occident, ***Flacăra*** și ***Rebus*** fiind printre puținele lunare de concepție și tradiție integral românească.

Gheorghe Dinică râde cu poftă pe sub cozorocul șepcii de pe coperta acestui număr din ***Flacăra***. Un mare actor, o mare personalitate, dar, ca nimeni altul, atât de zgârcit cu aparițiile în presă încât nu-mi amintesc să fi citit în ultimii ani vreun interviu cu Dinică de o asemenea întindere. A ales, ca să rupă tăcerea, revista ***Flacăra***. A ales-o nu pentru noi, cei care o scriem, ci pentru dumneavoastră, cei 188.000 de cititori ai noștri din fiecare lună.

Așa încât, în pofida tuturor celor care au sperat, au vrut sau chiar au uneltit, ***Flacăra*** rămâne „deasupra patimilor oarbe și intereselor trecătoare" – după cum spunea acum 91 de ani fondatorul ei, Constantin Banu – una dintre publicațiile de elită ale presei românești.

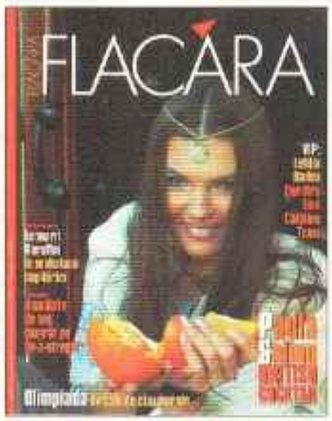

FLACĂRA și REBUS
în TOP-ul celor mai citite reviste din România

La mijlocul lunii octombrie Biroul Român de Audit al Tirajelor (BRAT) a lansat rezultatele Studiului Național de Audiență (SNA) asupra presei scrise din România. Realizat de către BRAT în colaborare cu IMAS, Gfk și Immediate Software (ca furnizor al soft-ului ce urmează a fi folosit de către agențiile de publicitate), SNA este cea mai amplă cercetare de acest gen desfășurată în România. Universul studiului cuprinde 6.615.976 persoane (conform Institutului Național de Statistică și Studii Economice) care trăiesc în 46 de orașe cu peste 50.000 de locuitori, au vârsta cuprinsă între 14 și 64 de ani, locuiesc în locuințe private și cunosc limba română.

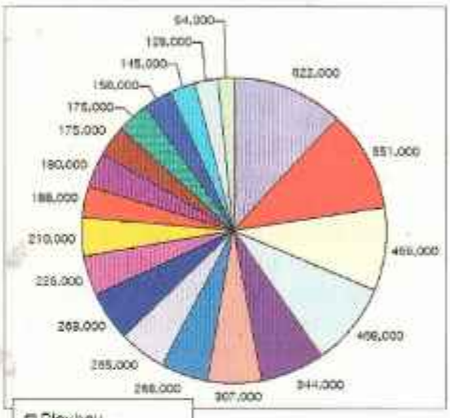

Eșantionul cercetării este de 15.523 de persoane. Studiul s-a desfășurat în perioada 22 octombrie 2001 – 27 iulie 2002. Pentru fiecare publicație a fost realizat un cartonaș imprimat cu sigla publicației, cartonaș ce a fost arătat respondenților pentru a-i ajuta la identificare. Între cele 19 reviste lunare auditate se regăsesc două dintre publicațiile editate de trustul *Flacăra*, revistele *Flacăra* și *Rebus*, care sunt printre cele mai citite reviste din România.

Vă oferim în graficul de mai sus numai datele referitoare la numărul de cititori pe ediție, comparativ cu celelalte lunare auditate, pentru perioada cuprinsă între 22 octombrie 2001 – 27 iulie 2002.

(audiența revistei *Flacăra* a fost măsurată în perioada 7 ianuarie 2002 – 27 iulie 2002, rezultatele fiind apoi extrapolate printr-un procedeu matematic pentru întregul eșantion)

Doriţi să fiţi trataţi decent şi civilizat, aşa cum meritaţi!

CITY CENTER – dealer autorizat Daewoo Automobile Romania vă invită să vizitaţi centrul de service şi vânzări, situat în plin centrul Capitalei, pe Calea Dorobanţilor nr. 31-33.

Noi vă oferim întreaga gamă de autoturisme Daewoo la cele mai avantajoase preţuri precum şi o gamă largă de facilităţi:

- sisteme de vânzare în rate;
- sisteme de vânzare în leasing;
- achiziţionare imediată;
- discount-uri de flotă semnificative;
- alarme şi accesorii auto.

CITY CENTER e altceva!!!

Apelând la serviciile noastre beneficiaţi de calitatea lucrărilor la nivel european, aparatură de diagnosticare şi reparaţii de ultimă oră, servicii complete de:

- mecanică;
- tinichigerie;
- electrică;
- vopsitorie;
- vulcanizare şi echilibrare roţi;
- stand de frânare;
- reparare şi încărcare aer condiţionat;
- linie inspecţie tehnică periodică.

ATUNCI VĂ AŞTEPTĂM!

Calea Dorobanţilor nr. 31-33, Telefon: 210 36 76, 210 66 24, Fax: 212 27 01.

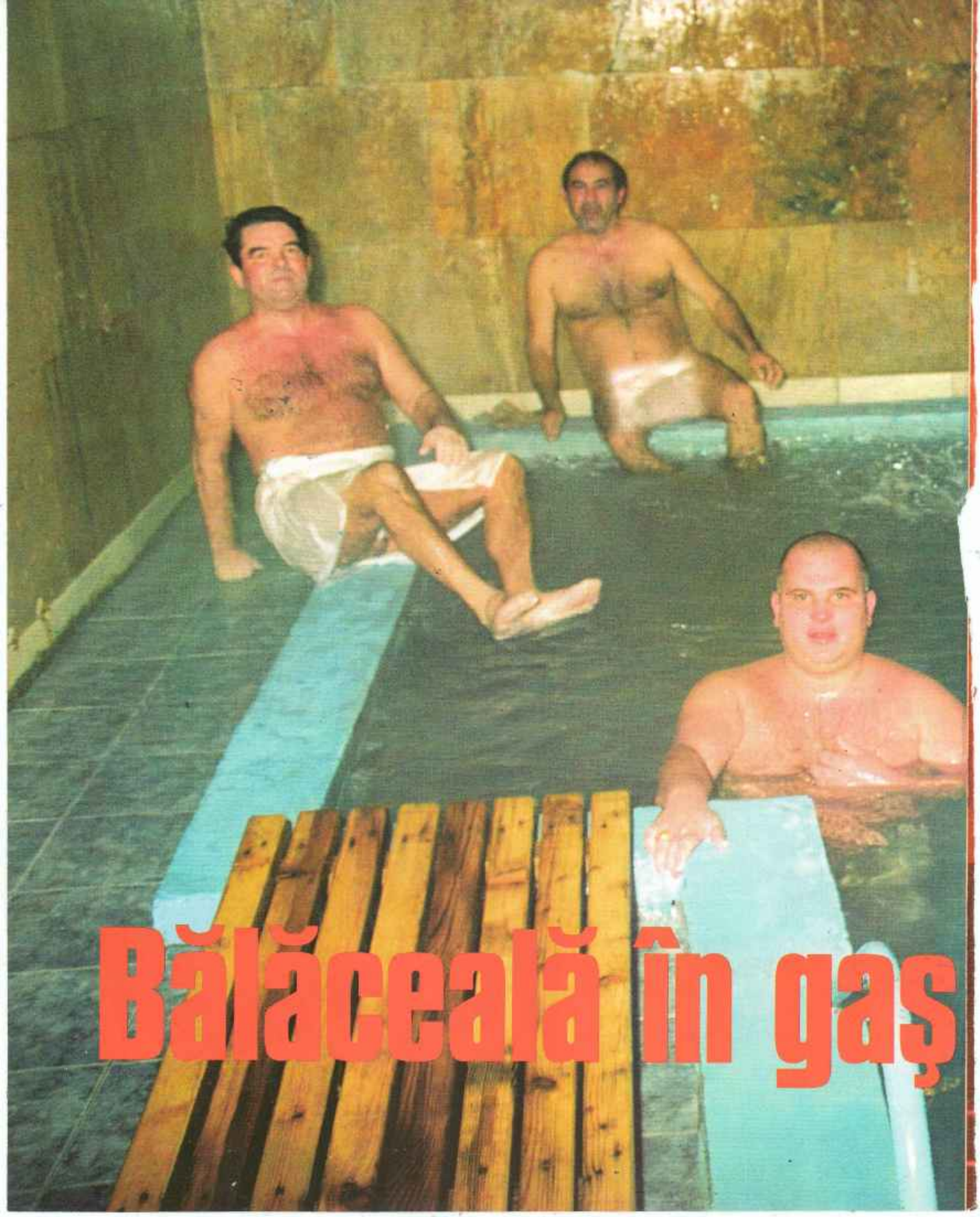

Bălăceală în gaş

Oameni care nu s-au spălat de ani de zile. Pentru că nu știu cum arată apa caldă. Femei frumoase, cu forme năucitoare. Unse cu uleiuri și creme de întreținere. Bunicuțe simpatice, despuiate în abur. VIP-uri învelite în cearceaf. Câțiva mușchi de gigolo, multe burți de etnie rromă. Pensionari în pielea goală, comentând prețurile de la Economat. O adunătură mai pestriță n-am văzut niciodată. Baia Grivița îi primește pe toți. Și ei se acceptă unii pe alții. Fără discriminări, fără ifose. Sunt o gașcă simpatică. Niște copii de la 10 la 86 de ani. Parcă învățând împreună un joc.

Că la Grivița

reportaj

Rică Rădulescu în pielea goală. De când vă doreați așa ceva! Ei, nu chiar, și-a pus un cearceaf. Curg apele de pe el șiroaie: „Nu beau cafea, nu fumez, da' mai trag câte un șpriț. Sauna asta mă scapă de toate toxinele. După aceea un bazin, un masaj. Am fost pe la toți doctorii, că înțepenisem de spate. Cum s-a redeschis *Grivița*, cum m-am vindecat."

Fără să existe o atestare exactă, despre Baia Grivița se știe că a fost construită de Regina Maria, în urmă cu peste 100 de ani. Din 1960 funcționează ca baie publică. În iunie 2001, când a fost închisă pentru renovare, devenise un focar de infecție.

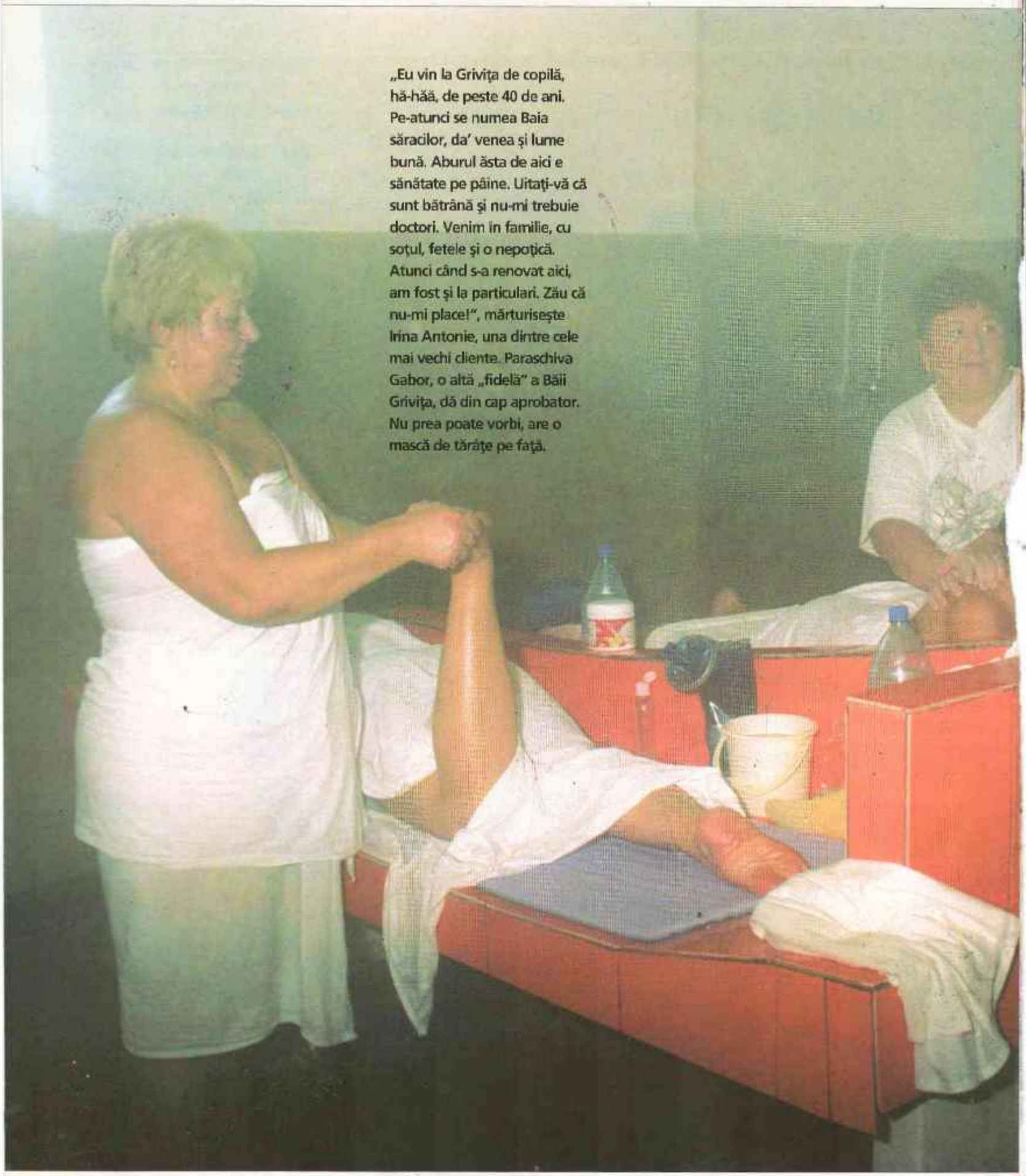

„Eu vin la Grivița de copilă, hă-hăă, de peste 40 de ani. Pe-atunci se numea Baia săracilor, da' venea și lume bună. Aburul ăsta de aici e sănătate pe pâine. Uitați-vă că sunt bătrână și nu-mi trebuie doctori. Venim în familie, cu soțul, fetele și o nepoțică. Atunci când s-a renovat aici, am fost și la particulari. Zău că nu-mi place!", mărturisește Irina Antonie, una dintre cele mai vechi cliente. Paraschiva Gabor, o altă „fidelă" a Băii Grivița, dă din cap aprobator. Nu prea poate vorbi, are o mască de tăraţe pe faţă.

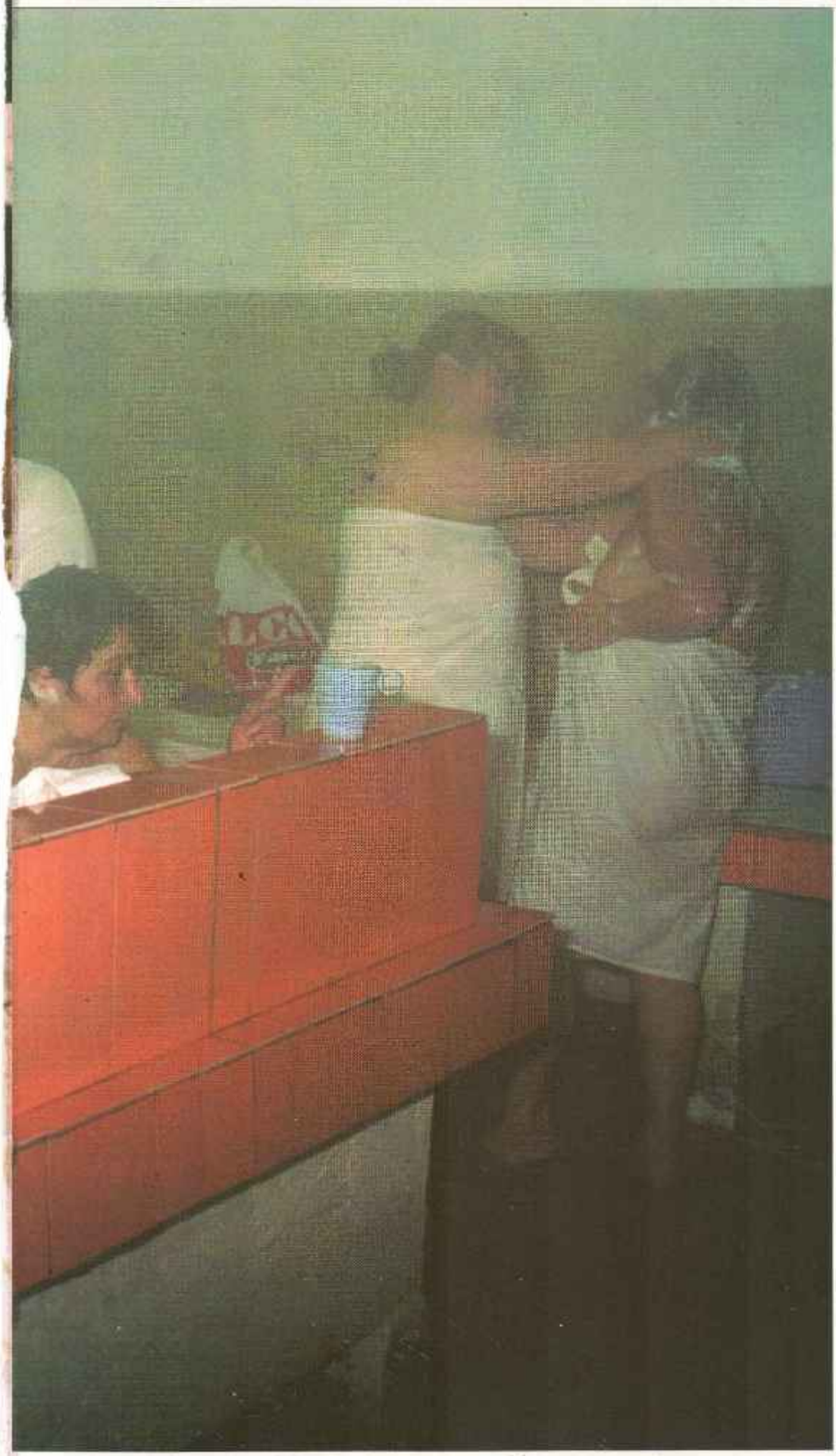

„De cinci ani nu m-am spălat omenește"

Eugenia Dorașcu vine pentru prima oară la baia publică. I-a spus o prietenă că s-a renovat. Că e ieftin. Că primesc și oameni mai amărâți, să se spele. Trage după ea o sacoșă cârpită. Are săpun, haine de schimb, un prosop. Se jenează să ne spună povestea. Niște lacrimi cât bobul de mazăre îi joacă în ochi: „De cinci ani nu m-am spălat și eu omenește. Numai cât am încălzit niște apă în ibric. Stau într-o cămară, într-un pod. Nici apă rece nu am întotdeauna la chiuvetă. Am lucrat la *Suveica*, maică, 35 de ani, controlor CTC. Nu mă descurc din pensie, am și un băiat bolnav. Dacă văd că-i bine, îl aduc și pe el să se spele. Că săraci tot suntem, da' măcar să fim curați."

Peste 150 de bucureşteni se bălăcesc în fiecare zi la Baia comunală. Frigul, sărăcia şi debranşările înmulţesc numărul biletelor vândute.

„În pielea goală suntem mai cumsecade, mai egali"

Cu o investiție de 6 miliarde lei, Primăria Capitalei, prin Administrația agrement și lacuri, a dat o față comercială singurei băi publice din București. S-au reparat acoperișurile, instalația electrică și sanitară, s-a modernizat garderoba, s-au faianțat cabinele individuale și saunele, mă rog, s-a umblat peste tot. Nu aduce a lux, dar e curat. În august 2002, când s-a redeschis, vechii clienți au venit buluc. Au apărut și „noutăți", vorba unui pensionar, s-a dus vestea că e civilizat și ieftin. 50 de mii un bilet întreg, 10 mii la reducere, pentru pensionari, elevi și militari. Dacă mai pui ceva, intri în cabină individuală sau pe mâna fetelor, la masaj. Toată lumea primește papuci și cearceafuri. Dar e preferată pielea goală. „Eu am avut un șoc în prima zi, când am văzut atâția oameni dezbrăcați. Mă așteptam la costume de baie, ceva, nu chiar la nuduri!", își amintește Mihai Ancuța, administratorul Băii Griviță. După aceea s-a obișnuit. Cu bărbații n-are taine, trece printre ei ca pe stradă. La femei, însă, n-a îndrăznit să intre niciodată. Ele vin doar joia, că așa e programul. Dacă vorbim despre clienți, adunătura este, după cum spuneam, foarte pestriță. Există, însă, două majorități. Una a oamenilor nevoiași, fără apă în casă, care trebuie să se spele și ei undeva. Sunt din ce în ce mai mulți, de cum s-a lăsat frigul. „Chiar ieri m-a sunat o doamnă, din Berceni, că i s-a stricat instalația de apă. Mi-a spus că n-are bani să o repare, așa că se abonează la noi", povestește Mihai Ancuța. Pensionarii sunt cealaltă categorie fidelă, chiar dacă au baie acasă. Ion Constantin, de pildă, se mândrește cu 30 de ani „vechime" la Griviță. Spune că asta e singura distracție pe care și-o permite: „Trebuie să mai ieșim și noi undeva, că altfel înțepenim. Aici e ieftin, ne folosește și la sănătate și la divertisment. Ne vedem între noi, povestim despre pensii, că *e mici*, că nu ne-ajunge, că de unde să luăm mai ieftin...". Urmează fel și fel de „minorități": medici, cadre militare, sportivi, femei cu muncă de birou, care vor să-și pună sângele în mișcare. Nu se deranjează între ei, nu se uită urât unii la alții. „Cred că în pielea goală suntem mai cumsecade, mai egali", glumește unul dintre clienți. S-a spus că aici ar fi un loc de întâlnire al mafiei țigănești, dar probleme de ordine nu au fost niciodată. „Vin și din ăștia din mafia lor, hoți, șmenari, au făcut închisoare peste tot, că-i aud vorbind despre asta, ne lămurește Dănuț Manea, un taximetrist *mort* după saună. Discută de-ale lor, nu stau lângă oricine, dar sunt civilizați, nu ne incomodează cu nimic. Și-apoi nu cred eu că aici se hotărăsc marile lovituri. Pentru asta există alte locuri. Ne simțim ca într-un club, suntem o gașcă de 20-30 de inși. Așa cum alți bărbați merg la cârciumă, noi ne întâlnim la Griviță, de trei ori pe săptămână." Și asta încă e puțin. Un bărbat vine de două ori pe zi. Frecvență nu tocmai indicată, ar spune Nicolae Buligescu, asistentul medical al Băii Griviță, mai ales pentru o persoană în vârstă. Clienții, însă, prea grăbiți să se bălăcească, nu se dau în vânt după indicațiile medicale.

text **Liliana Petruș**

foto **Robert Hanciarec** și **Octavian Tibăr**

În 2001, Baia Griviță și-a pierdut autorizația sanitară de funcționare. Ajunsese numai cioburi și rugină, ți-era silă să atingi ceva. Cei care s-au apucat de renovare erau îngroziți. La fiecare două zile adunau un camion de gunoi. ▼

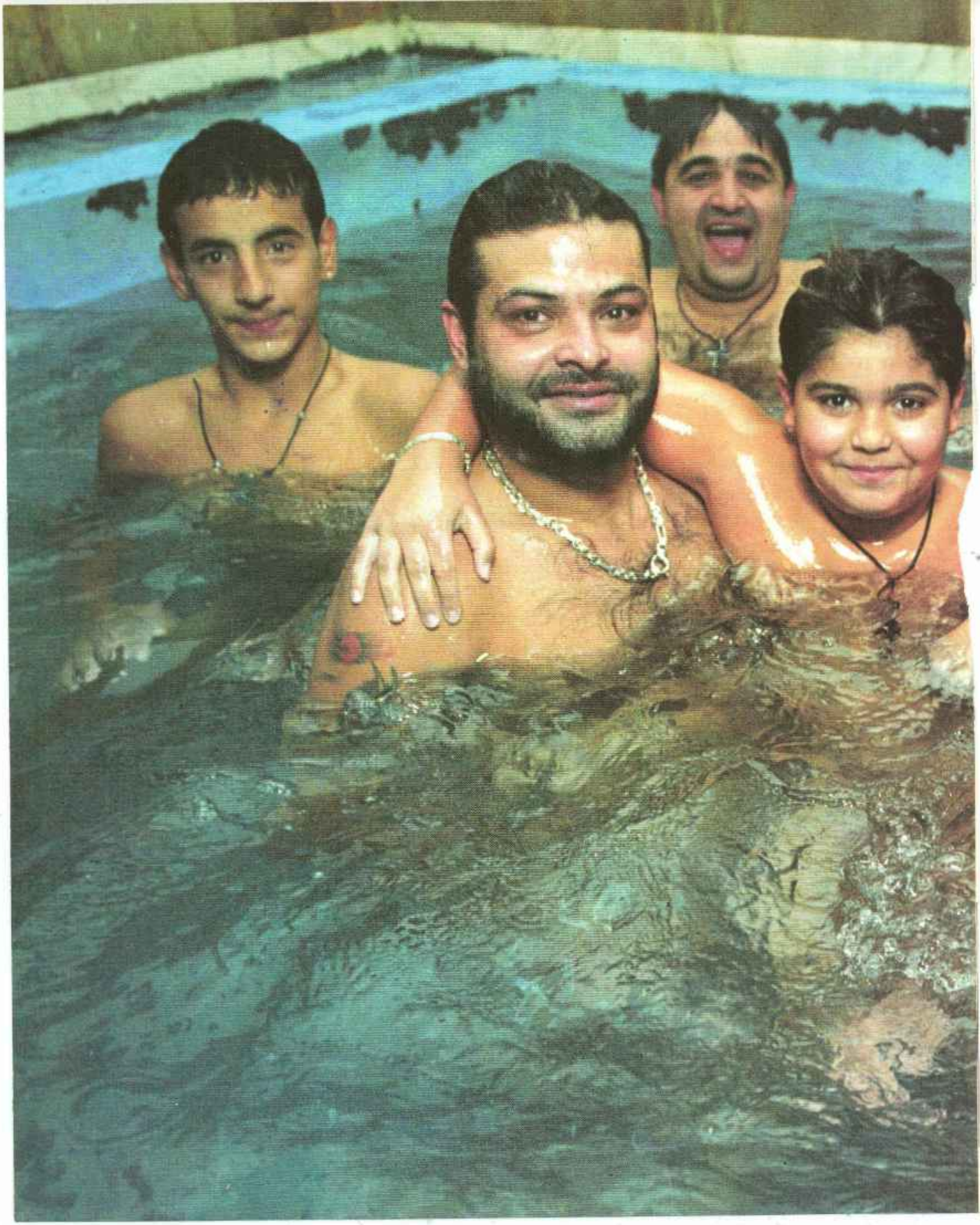

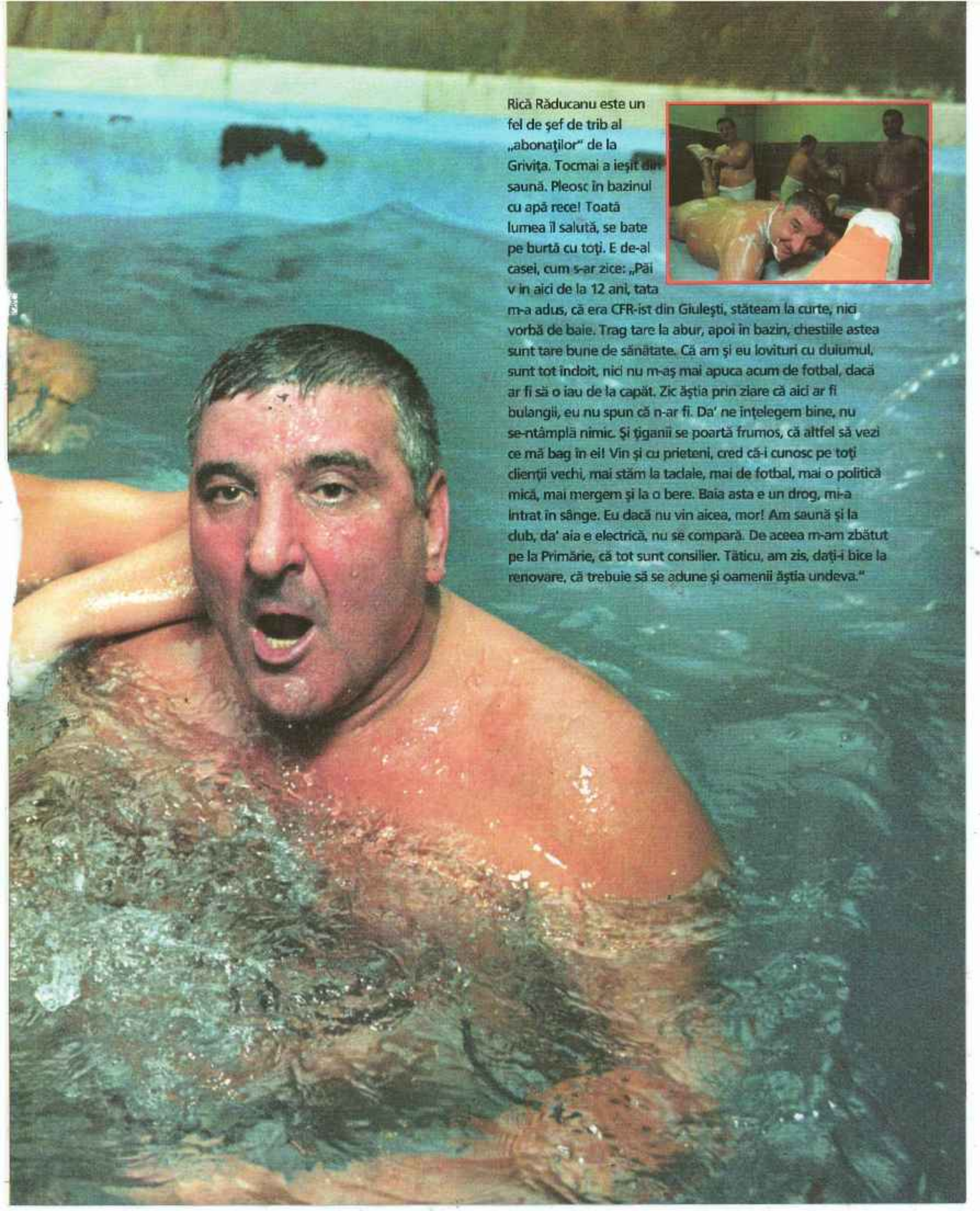

Rică Răducanu este un fel de şef de trib al „abonaţilor" de la Griviţa. Tocmai a ieşit din saună. Pleosc în bazinul cu apă rece! Toată lumea îl salută, se bate pe burtă cu toţi. E de-al casei, cum s-ar zice: „Păi v în aici de la 12 ani, tata m-a adus, că era CFR-ist din Giuleşti, stăteam la curte, nici vorbă de baie. Trag tare la abur, apoi în bazin, chestiile astea sunt tare bune de sănătate. Că am şi eu lovituri cu duiumul, sunt tot îndoit, nici nu m-aş mai apuca acum de fotbal, dacă ar fi să o iau de la capăt. Zic ăştia prin ziare că aici ar fi bulangii, eu nu spun că n-ar fi. Da' ne înţelegem bine, nu se-ntâmplă nimic. Şi ţiganii se poartă frumos, că altfel să vezi ce mă bag în ei! Vin şi cu prieteni, cred că-i cunosc pe toţi clienţii vechi, mai stăm la tadale, mai de fotbal, mai o politică mică, mai mergem şi la o bere. Baia asta e un drog, mi-a intrat în sânge. Eu dacă nu vin aicea, mor! Am saună şi la club, da' aia e electrică, nu se compară. De aceea m-am zbătut pe la Primărie, că tot sunt consilier. Tăticu, am zis, daţi-i bice la renovare, că trebuie să se adune şi oamenii ăştia undeva."

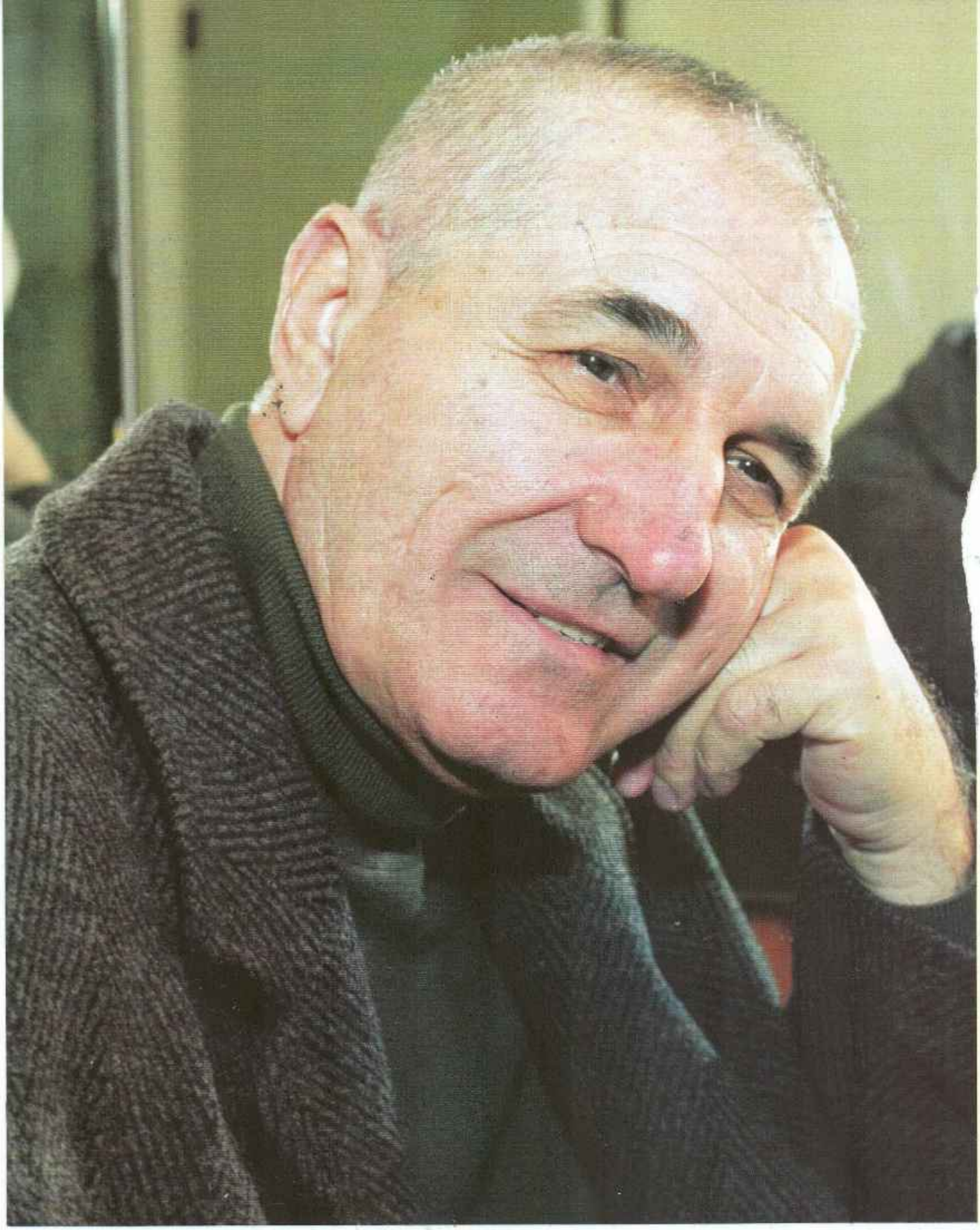

Odată cu lansarea filmului *Turnul din Pisa*, Gheorghe Dinică este din nou în culmea popularității. De această dată a uimit publicul cu talentul său de cântăreț, despre care vorbeau prietenii și cei care l-au intâlnit la diverse petreceri. Marele actor mai este aplaudat și pe scena Naționalului bucureștean, unde alături de Radu Beligan și Marin Moraru întregește celebrul trio Take, Ianke și Cadâr. Deși are o carieră fabuloasă, cu zeci de roluri de teatru și film absolut memorabile, acest actor nu s-a urcat niciodată la catedră, a refuzat să facă referințe autobiografice, a evitat cu umor și scuze șugubețe majoritatea interviurilor care i-au fost solicitate.
Și totuși... *Flacăra* publică în exclusivitate un interviu cu marele actor. Impresionat de dragostea publicului, Gheorghe Dinică vrea să aducă mai multă bună dispoziție în sufletele noastre și, într-o societate care își tot prelungește tranziția prin sărăcie, vrea să demonstreze că meseria de actor merită mai mult respect.

Nu cred în actorul politic

exclusivitate

„Se trage cortina şi eşti aruncat în

Cât de mult vă place să improvizaţi?

– Nu ştiu cât de mult îmi place mie, dar improvizaţia face parte din arsenalul mijloacelor pe care le foloseşte un actor. Adică, improvizaţia vine după o pregătire, totuşi. Când stăpâneşti foarte bine un rol descoperi în el nuanţe care nu apăreau în repetiţii şi atunci îţi vine să le spui şi, de multe ori, dacă sunt legate de personaj e foarte bine.

– V-am întrebat acest lucru pentru că în urmă cu câţiva ani, când a revenit David Esrig pentru prima dată în ţară, la Târgovişte, şi-a amintit cu mare plăcere de primele spectacole pe care le-a făcut cu Gigi Dinică şi Marinuş Moraru, spectacole care se bazau foarte mult pe spontaneitate...

– Am lucrat mult cu Esrig, din '61 până în '78 şi am făcut nişte spectacole extraordinare, după părerea mea. Eram un trio, el gândea ceea ce o să monteze în funcţie de noi. A fost cea mai interesantă perioadă din cariera mea.

– A fost un început în forţă, cu foarte multe ore de repetiţii, din câte povestea marele regizor...

– Când am terminat institutul şi m-am dus la Teatrul de Comedie care se înfiinţase atunci, am făcut al doilea institut, mult mai valoros după părerea mea. Cu mişcare, cu impostaţie vocală, cu Esrig care era un pedagog şi un regizor deosebit de sclipitor şi de modern. Pentru mine a fost şcoala cea mai importantă la Teatrul de Comedie. Pe urmă am plecat la Bulandra toţi trei unde am lucrat *Nepotul lui Rameau*, care este mai mult un spectacol de limbaj.

– Mulţi dintre cei care au văzut spectacolul spun că nu-l vor uita niciodată. Tot cam pe atunci au început şi apariţiile în filme?

– Filmul a fost aproape în paralel cu teatrul, dar în „perioada Esrig" lucrul era aşa de intens încât parcă intram într-un fel de cantonament. El impunea un astfel de stil de lucru şi atunci ce rost avea să te duci la o colaborare că nu se lega cu Shakespeare şi alte texte clasice pe care le jucam. Eram într-un fel de cantonament până se termina spectacolul, iar apoi tot antrenamentul continua, cu multe ore de exerciţii, pentru că era multă mişcare, corpul trebuia întreţinut, trebuia să ai grijă de tine ca să poţi interpreta rolul la valoare maximă. Era o perioadă extraordinară...

– Nu v-aţi gândit să povestiţi aceste lucruri pentru cei mai tineri?

– Nu vreau să par că fac pe profesorul de actorie sau de teatru. Noi am avut şi şansa unei mari profesoare de mişcare scenică, Paula Sedil, care a lucrat cu noi la toate spectacolele acestea, în plus am avut diverşi specialişti care ne-au ajutat şi la impostaţie pentru că spectacolul cerea multă dezinvoltură şi efort, era alt stil de a juca teatru, cu mişcare, în tensiune, era altceva... Pe urmă Esrig a plecat şi am rămas noi să continuăm ceea ce mai prinsesem din stilul lui de lucru, dar nu se poate compara. El lucra foarte diferit de ceilalţi ca şi concepţie, ca modalitate, ca intensitate. Îmi aduc aminte cu mare plăcere de perioada aceea.

– Cred că o mărturie sau mai bine zis o continuare a stilului Esrig se poate vedea în rolul extraordinar pe care l-aţi interpretat în filmul *Prin cenuşa imperiului*, un rol de mare travaliu...

– Da, adevărat. Tot ceea ce am câştigat din lucrul cu Esrig la teatru s-a văzut apoi în film. Era ceva mai special ce făceam în rolul diplomatului, mai neobişnuit pentru actorul român de film, şi asta în primul rând pentru că aveam pregătire scenică bună, cum se spune.

– Eraţi ca un sportiv de performanţă.

– Da, noi am făcut puţină performanţă acolo... Dar la film e altceva, nu mai există claritatea spectacolului de teatru, acolo intervin montaje, lumini, operatorul etc., nu mai depinde de tine, actorul, în totalitate.

– Aţi făcut socoteala în câte filme aţi jucat?

– N-am avut numai roluri principale, dar în total sunt peste 70, cred. După '90 am mai făcut vreo 12. Din acestea sunt vreo 20 în care am avut eu roluri principale. Personajele mele au plăcut. Poate şi eu am contribuit cu felul meu de a fi, cu natura mea, dar şi personajele erau speciale, nu erau letargice. Am jucat roluri negative, cum se spune. Dar erau mai bine scrise decât cele pozitive, la care bieţii colegi trebuiau să stea luminoşi acolo în cadru şi să spună lozinci. Eu am scăpat de asta. Pentru actor e obositor, e chinuitor să fie prea bun tot timpul.

– Dar cred că v-aţi impus mai ales prin naturaleţe, prin sinceritate. Niciodată nu a fost o mare diferenţă între omul care sunteţi în mediul obişnuit cu prietenii şi personajele pe care le-aţi jucat. Şi revin la prima întrebare: cât de mult este improvizaţie în realizarea unui rol?

– Se schimbă mult la repetiţii. La film e o problemă complicată cu textul pentru că este crud şi nu este scris de scenarişti. Noi nu avem dialoghişti, cum întâlneşti în marea industrie de film, unde sunt nişte meşteri care scriu replicile, alţii scriu gagurile. Textul când vine la actor este trecut prin nişte creiere deştepte. La noi întâlneşti replici pe care nu-ţi vine să le spui, nu poţi, şi atunci, cu acordul regizorului, sigur, schimbi o replică aşa cum ţi-ar suna ţie bine. Problema este să creadă lumea că o spui tu, nu să... citeşti ziarul altuia.

„groapa cu lei, rezistă cine poate"

– Când ați jucat în coproducții nu v-ați gândit să faceți pasul *dincolo*?

– Nu, de ce? Eu cu limbile străine nu prea m-am descurcat. Sigur că dacă ai talent la vorbăria în română, ai și la cealaltă. Dar mi-a fost lene, ce să mă apuc eu să mai învăț încă o limbă... Și dacă intram, să zicem, pe o filieră de impresariat străin eram obligat să învăț, dar așa, să învăț o limbă pe care să nu o vorbesc cu nimeni...

– Din nou sunteți teribil de sincer.

– Foarte sincer, de ce să fiu altfel?...

– Ca și în roluri, sinceritatea este secretul dumneavoastră.

– Dar acestea sunt convingerile mele, nu spun vorbe goale, vin din frământările mele și acestea conving sau nu.

– Unde este mai greu, în rolul de film sau la teatru unde trebuie în fiecare seară să joci la intensitate maximă?

– Rapidiști de mici, deci?

– Eu cel puțin așa am fost, săream gardul la stadion să văd toate meciurile. Se spune acum de Galeria Rapidului, spanac!, ăștia fac mai mult gălăgie, ăia erau suporteri.

– Era plătită galeria, ca acum?

– Nu și nici organizată, se forma dintr-o pornire. Acum galeria a devenit un personaj foarte ciudat. O zăzanie, sau un pericol. Văd prin ziare lucruri care mă crucesc. Sportul trebuie să fie o bucurie, mai ales acum că se spune că fotbalul e sportul rege. Trebuie să fie o bucurie să te duci pe stadion, nu să vii umflat sau să te bați pe acolo...

– Cum ați ajuns cu acordeonul la gât în ultimul film *Turnul din Pisa*?

– Eu cântam din voce așa, ocazional. Voce am avut, dar nu m-am preocupat să o pun în valoare, să o înregistrez. Cântam pentru plăcerea mea, la o bucurie, la o masă. S-a întâmplat să fiu la ziua Mihaelei Rădulescu, împreună cu Horia Moculescu și cu Titi Rucăreanu, am cântat și eu două melodii. Acum la film Șerban Marinescu a zis să fructificăm acest lucru.

– E tot o pornire sinceră în faptul că ați acceptat să cântați...

– Da, sigur, e o bucurie, care ține tot de meserie, desigur.

– V-ar plăcea să vă jucați propriul personaj?

– Păi, e greu să-l joc pentru că și aici trebuie un scenariu și cine îl scrie, pentru că eu nu mă bag. Probabil că sunt și actori scenariști, sunt sigur, dar pe mine nu m-a pasionat să scriu, sau mi-a fost puțină lene... că, așa, am eu material, aș face filme bune. Dar mi-am canalizat toate eforturile spre actorie și am rămas acolo, nici regia nu-mi place.

– De ce nu încercați să scrieți o autobiografie?

– Mie nu-mi plac autobiografiile. Nici nu poți să fii sincer până la capăt, e un reflex în fiecare om. Să mă scot pe mine afară din interiorul meu nu-mi place. Și nici să o facă altcineva nu-mi place.

– După părerea mea, la teatru este mult mai greu pentru că responsabilitatea este mult mai mare. La film este chinuitor până ajungi la o concluzie cu scena respectivă după care tragi o dată, de două ori, de trei ori uneori și ai terminat cu ea, s-a pus la cutie. La teatru trebuie seară de seară să îmbogățești rolul, nu să joci mereu la fel ca la premieră. Mai e și publicul care este cel mai pretențios seară de seară. Nu joci undeva închis într-o cameră și dacă nu iese bine o scenă, o refaci. N-ai ce să mai refaci, s-a ridicat cortina și ești aruncat în groapa cu lei, rezistă cine poate.

– Cum s-a format duetul Gigi – Marinuș?

– Ne-am întâlnit la institut, în aceeași grupă, la doamna Dina Cocea și din vorbă-n vorbă am aflat că se născuse în același cartier cu mine, în Giulești. Și a fost destul.

– Dar în fiecare rol oferiți ceva din dumneavoastră.

– Asta e altceva, este vorba de o ficțiune. Dar ea să povestesc eu ceea ce mi s-a întâmplat și ceea ce am făcut nu-mi place.

– Ați cunoscut atâția oameni, aveți așa de mulți prieteni...

– Da, foarte mulți, și oameni nemaipomeniți. A fost perioada anilor '60-'70 când s-a întâmplat să plouă cu mari valori culturale în România, poeți, scriitori, pictori, muzicieni, generația de după război a fost cea mai grozavă. A fost o răbufnire de talent.

– Nu v-a tentat niciodată viața publică, puterea, politica?

– Nu, nu. Am o părere și o spun fără nici o reținere: actorul nu are ce căuta în politică. Actorul trebuie să fie un material pe care să-l

modelezi, un material din care să poţi să faci în diferite situaţii şi ocaziuni personaje.

– Dar nu are nevoie de clipe de celebritate?

– Ce fel de celebritate mai mare vrea decât pe scenă, trebuie să mă duc la Parlament, unde să mă duc? Nu cred în actorul politic. Apare pe scenă, dacă e bun, e plăcut de public. Politica îl încurcă în meseria asta.

– Cum vedeţi acum, peste ani, şocul care a fost 1989?

– A fost un şoc imens, s-a schimbat ţara, s-au schimbat rosturile noastre. Mai durează, dar se schimbă şi modul de a gândi al oamenilor.

– Şi faptul că nu aţi mai jucat o perioadă...?

– N-am mai jucat, da. Era o perioadă mai întortocheată, nimeni nu ştia nimic...

– Aveţi resentimente pentru acele luni?

– Nu am resentimente, dar e aşa un gust amar. După o perioadă destul de urâtă şi întortocheată... lumea dorea multă lumină şi asta vine mai greu şi perioada se cam lungeşte şi lumea, săraca, nu are nici o vină... Dar momentul a fost radical pentru existenţa noastră, trebuia schimbarea asta, nu se mai putea...

– Cum vă place să vi se spună: maestre, meştere?

– Nu.

– Gigi?

– Ha, ha. Gheorghe! Nu, sincer, asta cu maestre e o prostie, a devenit o glumă. Chiar aşa: domnule cutare? Nu, drăguţule, spune-mi mai simplu, maestre. Acum circulă formula *monstru sacru*. Ce monstru sacru, oă? În primul rând că asta e o tâmpenie. Monstru mai înţeleg, dar şi sacru. Vine din franceză formula şi au preluat-o mai mult fetiţe care scriu cronici de teatru şi film. E mai simplu: sunt actorul cutare, am jucat cutare.

– Cum de sunteţi un personaj aşa de vesel?

– Nu sunt vesel, sunt necoborât. Sunt colegi de-ai mei cu talent mare de tot pe care viaţa i-a ţinut jos, n-au avut forţa probabil să se rupă de nişte stări. Pe mine natura m-a ajutat, sau cineva de sus, nu, sus de tot, în ceruri, şi mi-a spus: bagă-ţi minţile în cap, viaţa nu-i uşoară şi aşa mai departe. Dar cred că am avut şi multă şansă, asta e concluzia mea. Un actor fără şansă nu are nici un rost pe pământ, un actor fără sănătate nu poate să-şi facă meseria... Eu mă simt bine, am chef de lucru.

– Asta trebuie să o scriu cu litere mari

– Da, dovadă că joc şi teatru şi film. E adevărat că am şansa să fiu şi solicitat. La noi însă, o spun fără nici un fel de ruşine, nivelul de trai este scăzut, dar actorii merită mai mult. Lumea care se uită la scălămbăieli sau tot felul de măruntişuri care apar mai des pe sticlă are impresia că artiştii se distrează. Dar actoria este o meserie înfiorătoare, fiinţa ta trebuie să fie în formă şi niciodată nu trebuie să aibă probleme de alt tip, cotidiene. Trebuie întreţinut organismul proaspăt şi mintea limpede, să nu te preocupe nişte nenorociri ale vieţii şi noi, cred, actorii, merităm mult mai mult decât ceea ce ne dă societatea. Există însă pasiunea asta oarbă pentru meserie de care unii profită şi zic: lasă-i pe ăştia, oricum o să joace. Şi asta e de când mă ştiu eu. Când văd ce salariu are un tânăr actor mă sperii. Şi eu aveam salariu mic la început, dar în condiţiile de viaţă de astăzi tinerii nu pot supravieţui din salariu. Şi atunci se duc la televiziuni, fac glume proaste, lucruri care nu sunt de mare actorie şi se obişnuiesc aşa. Scade ştacheta, dar nu poţi să-i condamni pentru că nimeni nu s-a născut ca să se sacrifice pentru un ideal.

– O întrebare obişnuită: care va fi următorul rol al lui Gheorghe Dinică?

– Încă mai bântuie ideea cu Iago, se pare că se vor relua repetiţiile la un proiect mai vechi întrerupt din tot felul de motive. Vor începe foarte curând repetiţiile la *O scrisoare pierdută* unde joc Pristanda. Data trecută am jucat Caţavencu, dar merită să joci cam toate personajele lui Caragiale, e o nebunie. Urmează o adaptare aici la noi după un roman al lui Alex Mihai Stoenescu. Se discută şi despre o piesă englezească unde o să am treabă, mă rog. Aşa, am de lucru, dar trebuie organizat bine timpul pentru ca să mai rămână şi o seară, două libere.

– E nevoie.

– E nevoie, sigur. Îmi place viaţa. De când mă ştiu eu n-am făcut rabat la asta. Am o echipă de prieteni cu care mă înţeleg, comunicăm bine în anumite momente şi... în viaţă trebuie să te bucuri de fiecare moment, asta e părerea mea.

– Vă mulţumesc şi vă doresc numai bine.

text **Remus Andrei Ion**

foto **Octavian Tibăr** & **Constantin Popescu**

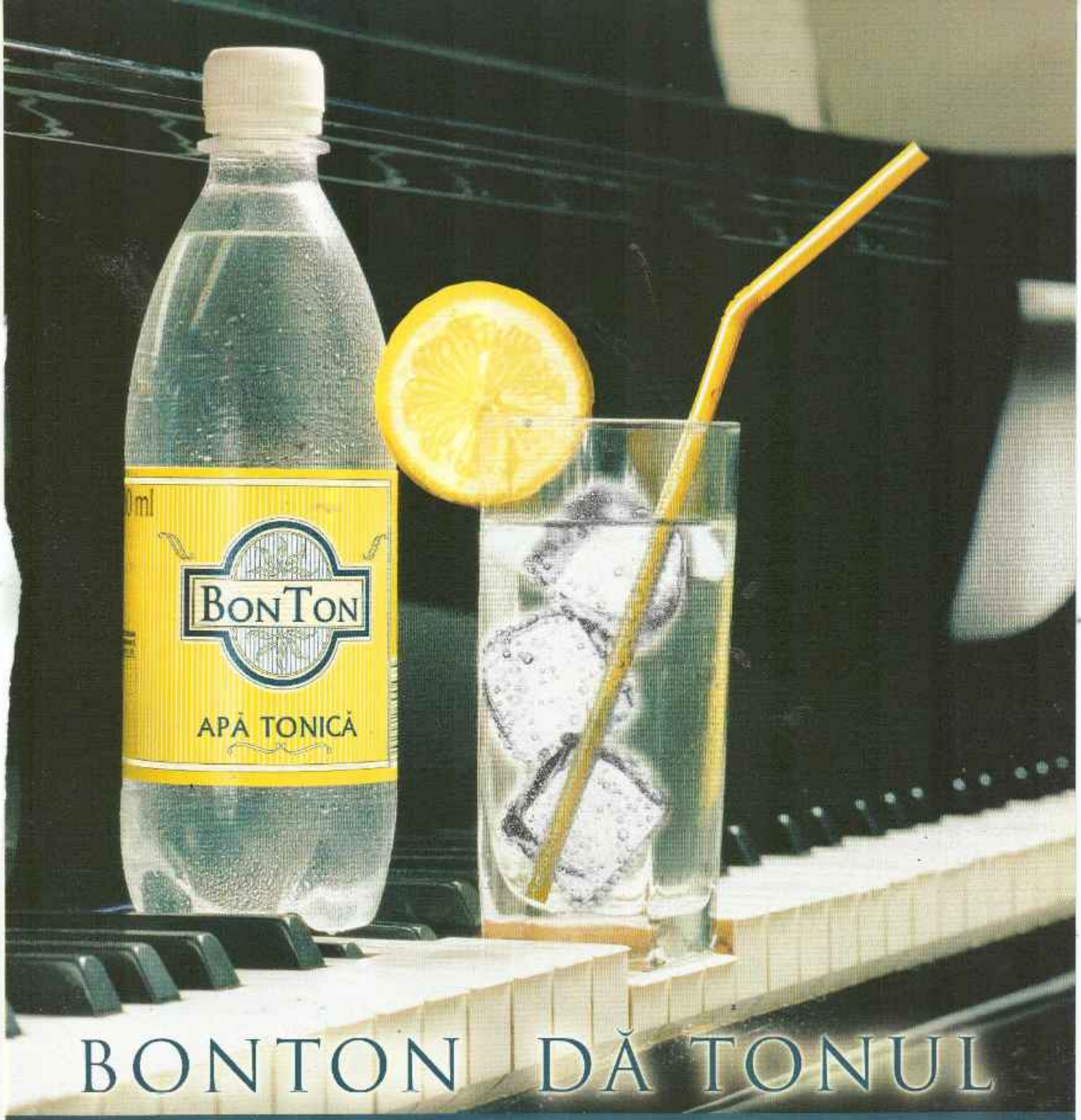

BONTON DĂ TONUL

APA TONICĂ DE LA BUCOVINA

"BonTon dă tonul bunei dispoziţii. BonTon este mai mult decât o apă tonică: e o stare de spirit efervescentă. E o băutură care, în proporţiile potrivite , dă tonul amar-dulce-acrişor al cocktelurilor. Se combină şi te combină cu tot ceea ce este de bun gust. E de bonton să bei BonTon!

Producător: Bucovina Mineral Water SRL, distribuitor: Rio Bucovina Distribution SRL, tel./fax: (021) 667 42 87

Nu mă consider o enigmă

Domnule Preşedinte, vă propunem un dialog în care să nu fie vorba despre lovituri de stat, despre terorişti, despre mineriade, despre Revoluţie. Despre toate acestea s-au spus multe în anii care au trecut de la răsturnarea dictaturii în România: şi adevăruri şi minciuni. Revista *Flacăra* – a cărei prezenţă de nouă decenii în presa românească aţi salutat-o – e interesată astăzi să-l înfăţişeze mai ales pe omul Ion Iliescu. Fiindcă, în ciuda râurilor de cerneală care au curs pentru a vă defini, rămâneţi, în continuare, o enigmă: cel puţin în ochii unora. Să fie doar o aparenţă?

– În ceea ce mă priveşte, nu mă consider o enigmă. Am fost şi sunt un om foarte deschis către semeni, către societate, în general, iar ca persoană publică, activitatea mea a fost la vedere. Nu am avut şi nu am nimic de ascuns. Falsa enigmă a fost creată de cei care în loc să mă caute în realitate mă caută în propria lor imaginaţie însetată de scenarii. Enigma mea este una singură: mi-am fixat de timpuriu şi am fost călăuzit toată viaţa de un ideal – acela de a face bine oamenilor. Aş fi fericit dacă, punându-se în balanţă ceea ce am făcut, se va putea spune despre mine, totdeauna, şi de către oricine, că am rămas om. A fi şi a rămâne cu adevărat om, după normele create de poporul român şi sintetizate în intraductibilul cuvânt – omenie, este, cred eu, conduita esenţial în viaţă, cu atât mai mult în zilele noastre. De aceea preţuiesc maxima populară, cântată de maramureşeni: „Să fii mare, nu-i soirare! Să fii OM e lucru mare!

„Vreau să fiu judecat după ce am făcut cu adevărat"

Ați ocupat funcții importante într-un sistem opresiv. La un moment dat ați intrat în conflict cu acel sistem. Ce a provocat conflictul? Există deosebiri între cel care ați fost și cel care sunteți?

– Am ocupat funcții importante, într-o anumită perioadă de timp, în sistemul politic existent în România, determinat de anumite împrejurări istorice. Nu am ocupat funcții în sistemul opresiv al puterii de atunci. Aș dori să spun un lucru pe care mulți îl scapă din vedere: acela că sistemul nu a fost identic cu sine din 1945 până în 1989, și ca atare nu-l putem judeca la grămadă, cum nu putem judeca la grămadă oamenii care au trăit și au muncit în acei ani. Unii par să creadă că nuanțele nu mai contează. A eticheta este comod din punct de vedere intelectual. Dar, o astfel de atitudine lipsită de spirit critic este periculoasă și contraproductivă, pentru că adesea contrazice realități și alimentează nostalgii. Noi nu trebuie să căutăm în trecut soluții pentru viitor, dar nici să amestecăm adevărul cu minciuna și să obligăm oamenii să-și amintească acel trecut doar prin prisma unor formatori de opinie care și-au făcut carieră post-revoluționară din lupta anticomunistă. Eu îmi asum trecutul de care aminteați, și pot să vă spun că, în funcțiile ocupate, principala mea grijă și datorie morală a fost aceea de a face bine și, în măsura posibilităților, de a împiedica răul. Cei ce m-au cunoscut, în acei ani, pot confirma acest lucru și au făcut-o. Vreau să fiu judecat după ceea ce am făcut cu adevărat, iar cei care mă judecă să aibă autoritatea morală să o facă. Eu am fost promovat în funcții politice într-o perioadă de destindere și de deschidere spre exterior a țării la finele anilor '60. Am intrat în conflict cu Ceaușescu în 1971 odată cu lansarea așa-zisei revoluții culturale; ea a accentuat degenerarea sistemului care promitea o deschidere. Am fost acuzat, atunci, de intelectualism. În cartea mea despre Revoluția Română am descris împrejurările acestei rupturi, ca și evoluția gândirii mele, în pas cu schimbările conjuncturii interne și internaționale. În ceea ce am fost și ceea ce sunt astăzi există și elemente constante, de continuitate, care caracterizează caracterul și personalitatea unui om, ca și modificări, evoluții firești care se produc în viața fiecăruia, mai ales în condițiile proceselor radicale, prin care am trecut cu toții, în ultimii treisprezece ani.

Dintre toate lucrurile rele ce s-au spus despre mine, singurul care lipsește este acela că aș fi fost manevrat sau manevrabil. A avea răspunderi în conducerea țării într-unul dintre cele mai primejdioase ceasuri ale existenței sale presupune, înainte de toate, capacitatea de a nu fi nici manevrat și nici șantajat.

„N-o să accept un nou mandat

În acest moment, sunteţi cel mai important om politic din România. Adorat de către unii, contestat cu vehemenţă de către alţii care, totuşi, la un moment dat au văzut în Dumneavoastră un salvator. V-aţi urmat destinul de parcă l-aţi fi cunoscut dinainte, etapă cu etapă. Care e secretul?

– Răspunsul la această întrebare este legat de cele spuse mai înainte. Formula – cel mai important om politic din România – este un lucru trecător. Mai importantă este încrederea pe care mi-o acordă cei mai mulţi cetăţeni, bazată, cred, pe percepţia că sunt unul dintre cei care s-au consacrat în totalitate, fără nici un interes personal şi fără nici un gând ascuns, cauzei lor. Şi acest lucru mă obligă. Există în rândul electoratului o nevoie acută de modele, de atitudini oneste, demne şi responsabile din partea oamenilor politici. Aici nu este vorba atât de mitul omului providenţial, al salvatorului, deşi se poate ca unii români să fi văzut în mine şi aşa ceva – cât mai ales de nevoia cetăţenilor de repere morale, de conducători eficienţi, virtuoşi, dedicaţi servirii interesului naţional, al statului şi al interesului public. Prin atitudinea pe care am adoptat-o în faţa aberaţiilor regimului ceaușist, am câştigat un capital de simpatie, care a făcut ca, în zilele fierbinţi ale Revoluţiei, românii să-mi acorde încrederea lor, pentru a pune capăt haosului şi arbitrariului şi pentru a trasa noul drum al României, spre libertate şi democraţie. În privinţa celor ce mă contestă cu vehemenţă, cred că lucrurile au evoluat. A fost o vreme când circula o glumă cu străinul care venea să mă întrebe: „– Domnule Preşedinte, care este de fapt numele dumneavoastră: – Ion Iliescu sau Jos Iliescu?". Astăzi, con-

testarea vehementă nu mai este de actualitate. Cum România este o democraţie funcţională, deci un sistem deschis, ca orice persoană publică, mă aflu permanent în vizorul critic al societăţii civile, al cetăţenilor, ceea ce este firesc. Există oameni care îşi manifestă rezervele, nemulţumirea sau dezaprobarea faţă de unele dintre acţiunile şi opţiunile mele, cu decenţă şi demnitate. Acestor critici le sunt recunoscător; de pe poziţii raţionale se poate susţine un dialog, se pot găsi elementele soluţiilor consensuale sau se pot închide unele dintre rănile trecutului. Nu pot ignora faptul că sunt şi oameni care şi-au săpat nişte tranşee la începutul anului 1990, şi nu au mai ieşit din ele, fiind un fel de soldaţi uitaţi ai unui război pe cât de inutil, pe atât de păgubos pentru societatea românească. Nu mă aştept ca ei să-şi recunoască eroarea, dar mă aştept ca, în sfârşit, să ia notă de realităţi şi să-şi consume energiile în proiecte de viitor plauzibile şi care să reprezinte răspunsul lor la problemele societăţii româneşti. Cât priveşte destinul, tocmai de aceea este destin, ca să nu-l cunoaştem dinainte. Dar, pe măsură ce se desfăşoară aţa de pe ghemul vieţii, înţelegem că există o noimă în cele ce s-au întâmplat. Numai privit din afară, şi după încheierea ei, o viaţă se transformă în destin. Desigur, de la un anumit moment o existenţă începe să semene a destin, şi aceasta se întâmplă la unii foarte devreme, ca la Napoleon, la alţii foarte târziu, ca la un Clemenceau, Adenauer sau Ronald Reagan.

– Când aţi realizat că vă interesează şi vă prinde postura de lider? În copilărie? În adolescenţă? Mai târziu?

– Începi să fii lider atunci când începi să-ţi asumi responsabilităţi şi riscuri pe care ceilalţi nu doresc sau nu pot să şi le asume. Eu am început să-mi asum responsabilităţi încă de tânăr, dar n-am devenit cu adevărat lider decât în momentul în care am început să-i conving pe oameni de justeţea atitudinii mele, de seriozitatea ei, dar şi de capacitatea mea de a înţelege şi de a ajuta la rezolvarea problemelor lor. Pe de altă parte, nu poţi fi lider dacă nu ai abilitatea de a lucra în echipă. Aceste lucruri se învaţă pe cont propriu; nu cred că există – şi nici nu ar trebui să existe, spre binele democraţiei! – o şcoală de lideri. Pentru că, pe lângă aptitudini, un lider are nevoie de legitimitatea pe care i-o conferă fie alegerile, fie la altă scară – adeziunea şi susţinerea unei majorităţi. M-aţi întrebat dacă mă prinde postura de lider. Nu ştiu ce răspuns să dau acestei întrebări, pentru că nu am înţeles acţiunea politică drept un joc de imagine, un rol pe care trebuie să-l interpretez. Dacă aş fi un actor politic, atunci da, m-aş întreba dacă mă prinde rolul. Cum nu sunt, mă interesează doar în ce măsură îmi îndeplinesc atribuţiile constituţionale şi legale ale funcţiei de şef al statului, şi cât de mult reuşesc să răspund aşteptărilor oamenilor.

– Există oameni, personalităţi care v-au înrâurit?

– Foarte multe, începând cu dascălii mei de la liceu, în etapa decisivă a formării personalităţii. Dar, mai presus de toţi, permiteţi-mi să-l aşez pe tatăl meu. Nu am avut însă modele în sensul clasic al cuvântului şi n-am vrut să semăn în mod deosebit cu nimeni. Poate că de aceea este atât de dificil să fiu clasat într-o categorie anume. Dorinţa de a semăna cu un model îţi poate afecta personalitatea, te poate obliga să te prezinţi în faţa oamenilor drept ceea ce nu eşti, şi la un moment dat poţi provoca mari dezamăgiri şi frustrări, atât celor din jurul tău, familiei, dar şi cetăţenilor, dacă eşti om politic. Pentru mine este destul că sunt Ion Iliescu, şi îmi asum această identitate, cu toate cele care o compun.

În curtea liceului *Spiru Haret*, la 20 de ani de la absolvire

peste prevederile Constituţiei"

– Ce rol a jucat cultura în formarea Dumneavoastră? V-au marcat anumite cărţi, anumite spectacole sau filme?

– În mod decisiv. Am fost şi rămân un om cu studii normale, într-o şcoală românească performantă, care a format multe personalităţi, în toate domeniile, într-un climat de respect faţă de cultura şi creaţia românească şi universală. Acest climat l-am asimilat la fel ca toţi ceilalţi colegi de generaţie. Am fost un cititor pasionat, am frecventat spectacole de teatru şi concerte, expoziţii. Am cunoscut mari personalităţi ale ştiinţei şi culturii române. M-am format în acelaşi timp şi am fost alături de cei ce au alcătuit constelaţia care a reaşezat cultura română pe făgaşul marilor tradiţii. Mă refer, evident, la generaţia lui Zaharia Stancu, Eugen Jebeleanu, George Ivaşcu, dar şi Marin Preda, Nichita Stănescu, Paul Anghel, Marin Sorescu, Titus Popovici, Ion Alexandru, ca să-i numesc doar pe câţiva dintre cei ce nu mai sunt printre noi, ca şi pleiada numeroasă de mari actori, regizori, interpreţi, dirijori, pictori şi sculptori care au menţinut tonusul creaţiei artistice şi au rezistat prin performanţele lor. Formarea unui om este un proces continuu şi, la fiecare vârstă, există un eveniment: o carte, un film, un spectacol, un eseu, un gest de demnitate artistică, despre care poţi spune că a fost o revelaţie, că ţi-a deschis noi orizonturi, că te-a obligat să te gândeşti altfel la viaţă şi la rostul tău. De aceea este mai puţin important care anume au fost cei care m-au influenţat. Mai important este faptul că ei au existat, că influenţa lor nu numai asupra mea, dar şi asupra multora dintre români, a fost benefică. Nu putem exista, ca oameni, în afara climatului spiritual în care trăim.

– Desigur, aţi fost şi sunteţi interesat de Putere. Dar ea vă fascinează? Mecanismul ei vi s-a dezvăluit în totalitate? Cum este în intimitatea Puterii?

– Nu cred că a existat vreodată un om politic în stare să spună că a stăpânit şi a înţeles în totalitate mecanismul puterii, şi rămâne mereu un paradox aproape comic faptul că un celebru teoretician al puterii, care a fost Machiavelli, n-a ajuns niciodată s-o exercite cu adevărat, spre a-i gusta intimitatea. Trimis într-o singură misiune importantă ce implica tratative, negocieri (şi nu doar operă de informator) la un stareţ dintr-o mănăstire italiană, a fost îmbrobodit şi păcălit de acela fără nici o dificultate! Secretul puterii mele stă în faptul că nu am fost şi nu sunt ahtiat după putere, nici din orgoliu şi nici pentru a mă căpătui. Puterea nu este nici tratament pentru anumite infirmităţi sufleteşti, nici substitut sau, mai bine zis, nici compensaţie pentru frustrări sau neîmpliniri de altă natură. M-am străduit întotdeauna să-mi găsesc necesarul echilibru, şi mi-am impus să fac din exercitarea puterii un exerciţiu de morală şi de responsabilitate. Puterea poate corupe, chiar în mod absolut, dacă nu există atât o cenzură morală a celui care o exercită cât şi un sistem de contraputeri, propriu doar democraţiei. Am înţeles totdeauna să slujesc interesele oamenilor pe care am fost mandatat să-i conduc, şi dacă astăzi am ajuns în situaţia imprevizibilă cu

câţiva ani în urmă că sloganul „Jos Iliescu!" este înlocuit de preocuparea de a mă convinge să accept un nou mandat, peste prevederile Constituţiei – lucru pe care nu-l voi face! – înseamnă că instinctul adânc şi infailibil al celor mulţi a simţit tocmai acest lucru: că sunt onest şi mă străduiesc să îi reprezint.

– Mulţi oameni politici români au strâns averi uriaşe. Cum se face că nu v-aţi folosit de postura în care v-aţi aflat pentru a vă îmbogăţi?

– Tragedia clasei politice actuale, în ansamblul ei, este că odată cu libertăţile democratice au renăscut nu doar virtuţile, ci şi toate turpitudinile politicianismului românesc interbelic, vinovat de catastrofa României Mari în aceeaşi măsură cu conjuncturile internaţionale funeste. Când citiţi ce scriau marii noştri gazetari şi conştiinţele vremii, vă îngroziţi de ce a reprezentat acea clasă politică şi cum a văzut ea în ţară un teritoriu de pradă. Şi asta în frunte cu însuşi regele Carol II, care dădea exemplul. Eu am moştenit de la tatăl meu şi din educaţia primită în familie şi pe parcursul formării mele intelectuale aversiunea faţă de această lume de politicieni, pentru care puterea nu este decât sursă de îmbogăţire, chiar şi lucrând împotriva intereselor ţării. Păstrez şi acum această aversiune, şi dacă uneori nu pot face mai mult, acţionez astfel încât, atât cât pot, să dau un exemplu că se poate face politică şi în mod corect, cu decenţă, respectând principii şi legile ţării.

– Aţi dezavuat, în repetate rânduri, flagelul corupţiei. Şi totuşi, nimic spectaculos nu s-a petrecut şi nu se petrece în combaterea lui. De ce? Până când?

– Într-o lume în care corupţia a devenit tot atât de generală cum este sărăcia şi degradarea mediului, iar globalizarea corupţiei devansează toate formele de globalizare, ne amăgim dacă vom continua să credem că există răspunsuri simple la probleme complicate. Şi în România, ca şi în multe alte state, s-a dezvoltat, pe fundalul transformărilor structurale din economie, un mediu de cultură propice corupţiei. Asupra acestui mediu – care înseamnă un stat cu instituţii slabe, fără autoritate, legislaţie incompletă şi aproximativă, birocraţie sufocantă, oameni care nu-şi cunosc drepturile, funcţionari prost plătiţi, sărăcie, servicii publice ineficiente – trebuie să acţionăm cu precădere. Acest lucru cere timp şi, desigur, voinţă şi perseverenţă. Veţi spune că au trecut treisprezece ani şi nu s-a întâmplat nimic. Eu zic că totuşi ceva pozitiv s-a întâmplat, numai că schimbările în bine sunt insuficiente, în raport cu orizontul extrem de mare al aşteptărilor. În plus, există şi o percepţie deformată asupra fenomenului. Exagerarea lui mediatică, paradoxal, în loc să-i reducă, îl amplifică. Nu orice încălcare a legii este un act de corupţie. Politizarea corupţiei, atitudini de genul „doar cei de la putere sunt corupţi, pentru că ei au borcanul cu miere" sunt contraproductive. Am impresia că lupta împotriva corupţiei a ajuns un fel de întrecere socialistă: cine demască mai mulţi corupţi are de câştigat. Demascarea este necesară, dar nu rezolvă problema. Trebuie să mergem la rădăcinile fenomenului, să spargem acest capitalism de cumetrie care s-a format în România, unde un grup de indivizi interesaţi parazitează finanţele statului, naţionalizând pierderile lor şi reţinând tot profitul. Aceşti oameni nu au culoare politică, nu au morală şi nici nu le pasă de societate. Banii îi fac să se creadă imuni la orice încercare de asanare a

mediului economic, și chiar și în fața legii. Acești oameni trebuie făcuți să înțeleagă că se înșală. Și aceasta nu prin predici, ci prin aplicarea severă a legii. S-au făcut unele lucruri, nu spectaculoase, și este bine să nu transformăm totul în spectacol mediatic. Pe măsură ce vom introduce mai multă rigoare în legislație, în administrație și vom face Justiția funcțională, pe măsură ce vom privatiza cât mai mult din borcanul cu miere și vom introduce metode moderne, electronice, în tranzacții, licitații, în administrație, eliminând factorii subiectivi, fenomenul va fi pus sub control. Dacă ne întoarcem la istorie, geniul politic al lui Ion Brătianu-tatăl a fost să clădească România modernă în pofida faptului că, dacă citiți publicistica lui Eminescu, multe lucruri semănau cu cele de azi. Există și o declarație celebră a marelui om de stat despre oamenii cu care a fost obligat să lucreze. Corupția va putea fi însă detronată, nu eradicată, atunci când se vor afirma tot mai puternic și tot mai mulți oameni cinstiți, pentru care patria și nu buzunarul lor să conteze, iar acești oameni să fie promovați în posturile de decizie.

„Trebuie să spargem acest capitalism de cumetrie care s-a format în România"

– Nu priviți cu îngrijorare viitorul democrației în România, din moment ce opoziția continuă să rămână firavă?

– Știți prea bine că aproape o jumătate de secol România modernă a fost dominată de partidul liberal, care, de altfel, a fost făuritorul ei. Opoziția conservatoare era mai mult o figurație, adusă la putere doar de voința regelui Carol I, atunci când lucrurile cereau neapărat rotația. Opoziția de acum nu este firavă, ci doar în căutarea unei noi identități și a unui nou program, care să îi permită să ofere alternativa la guvernarea PSD. Noi uităm că sarcina unui partid este nu doar aceea de a guverna, ci mai ales de a construi alternative. S-ar putea ca aceia care își vor propune la alegerile din 2004 doar îndepărtarea de la putere a PSD să aibă mari deziluzii. Românii știu de ce anume au nevoie, important este ca politicienii să aibă ureche de auzit și minte de înțeles. Altminteri, cu cât opoziția este mai agilă și mai fermă, cu atât puterea devine mai responsabilă și face mai puține greșeli.

– Unii dintre cei mai fideli susținători pe care i-ați avut au fost oameni în vârstă. Dar ei sunt cei mai năpăstuiți în această perioadă. Cum explicați acest fapt?

– Nu neg faptul că, în rândul celor care au votat pentru mine se află și mulți oameni în vârstă. Evoluția economiei românești, problemele tranziției, fac ca ei să fie primii defavorizați. Programul meu electoral s-a adresat și lor, cu măsurile necesare reducerii sărăciei, menținerii unui trai decent, raportate însă la resursele foarte limitate pe care le putem aloca protecției sociale. Oamenii știu că viața lor nu poate fi cu mult mai bună peste noapte, dar este justificată cerința și dorința lor de a vedea soluționate mai repede nevoile lor vitale. Nici eu, nici PSD, nu am fost insensibili la durerile oamenilor. Sunt vizibile eforturile care se fac pentru a soluționa unele dintre probleme. Dar, avem încă multe de recuperat. Deși, în ultimii doi ani, se înregistrează creșteri economice și scăderi ale inflației, este un adevăr dureros că Produsul Intern Brut – indicatorul sintetic al forței economice a unei țări – este încă inferior celui din 1989 (aproximativ 85%), iar puterea de cumpărare a populației (salariul mediu pe economie) de cca. 65% față de același an.

– În domenii importante, ca sănătatea, învățământul, cultura, se manifestă carențe serioase. Acest lucru a reieșit și din datele preliminare ale recensământului. Dacă lucrurile continuă în acest fel, în România vor trăi oameni cu o sănătate precară și tot mai puțin educați. Nu e un fenomen care ar trebui să dea de gândit?

– Toate acestea sunt sectoare finanțate de la buget, iar bugetul reflectă tocmai starea economiei, de care vorbeam. Nu ne sunt indiferente aceste probleme și nu poate nega nimeni existența unor programe în domeniul sănătății și educației care încep să dea roade. Mă repet: poate că în raport cu nevoile și așteptările este încă puțin, dar în raport cu resursele este totuși substanțial. Se investește în reconstrucția și modernizarea școlilor, inclusiv în mediul rural, în programe de dotare cu calculatoare, se acordă burse, rechizite gratuite elevilor săraci, s-a introdus o gustare pentru copiii din clasele I-IV, s-au dotat cu microbuze unele școli din mediul rural pentru transportul copiilor. Multe spitale încep să fie modernizate și dotate cu aparatură performantă, s-au cumpărat ambulanțe noi, se derulează programe de sănătate publică pentru combaterea tuberculozei, SIDA-HIV etc. Se construiesc mii de locuințe pentru tineri, se modernizează șosele și se dezvoltă rețelele de telecomunicații și infrastructurile. Toate aceste cheltuieli sociale înseamnă, până la urmă, crearea de condiții pentru o viață mai bună. Sigur că vrem și chiar putem face mai mult și mai bine, dar pentru asta trebuie să meargă mai bine economia, să muncim mai mult și mai eficient. Nu există altă cale.

– Veți rămâne, fără îndoială, în cartea de istorie a României. Ce v-ar plăcea să se scrie despre Dumneavoastră?

– Mi-ar plăcea să trăiesc până când se va scrie acea carte de istorie în care să încapă tot adevărul. Din fericire, nu mă tem de ce se va scrie în acea carte.

– V-ar fi plăcut să fiți Președinte al României într-o perioadă mai calmă?

– A fost vreodată o asemenea perioadă în istoria românilor? De altfel, este o întrebare la care atât pentru Președinte, cât și pentru orice cetățean, unicul răspuns este cel al cronicarului: nu vremile sunt sub om, ci omul este supus vremilor.

– Aveți discipoli în politică?

– În sensul clasic al noțiunii, nu știu dacă am vocația de educator politic. Dar, celor care au vrut să învețe ceva de la mine, le-am fost alături și i-am ajutat. Doar ei pot spune dacă se consideră discipolii mei.

– România va parcurge drumul spre structurile euro-atlantice. Încet, mult prea încet, dar îl va parcurge. Ce va fi după?

– Același lucru: numai că, de astă dată, nu de unii singuri, ci alături de alții. Ca și democrația, NATO și UE sunt nu doar instituții, ci, în primul rând, proiecte deschise, perfectibile. NATO, în forma lărgită, cuprinzând și România, așa cum ne dorim cu toții, trebuie să se adapteze noilor sfidări și noilor strategii de securitate. UE trebuie, la rândul ei, să se transforme, să înglobeze noii membri, să găsească împreună cu ei răspunsuri la probleme. Există, apoi, proiectul Europei Unite. Integrarea europeană și euro-atlantică este, cum se vede, un nou început, nu un sfârșit al proiectelor noastre.

– Aţi putea schiţa un decalog al politicianului contemporan?

– Nu-mi simt vocaţia de Moise al politicii, deci n-aş putea, nici nu-mi propun să schiţez un astfel de decalog.

– Câteva întrebări mai „şăgalnice": cum vă relaxaţi?

– Pe cât îmi permite timpul plimbări în aer liber, lecturi sau vizionarea unui film bun.

– Cine vă alege garderoba?

– Amestecat. Parţial soţia, parţial eu.

– Aveţi un hobby?

– Mai multe, dar timpul nu-mi permite să le mai practic, decât parţial.

– Ce preferaţi să aveţi pe masa de lucru: un PC sau un bloc-notes?

– Încerc să le combin.

– Desigur, aţi ajuns să vă cunoaşteţi foarte bine. Numiţi, vă rog, trei dintre calităţile pe care le aveţi şi trei nemulţumiri legate de personalitatea pe care o aveţi.

– Bineînţeles, mă cunosc destul de bine, dar tocmai de aceea nu am nici un interes, câtă vreme mai sunt pe baricade, să-mi deconspir atuurile şi punctele vulnerabile. Despre asta vom putea discuta la gura sobei, când va veni momentul.

– Cât de liber sunteţi în tot ceea ce faceţi?

– Definiţia libertăţii dată de Goethe poate părea aspră: este arta de a juca în lanţuri. Pentru omul politic – lanţurile sunt tot ceea ce nu depinde direct de el, dar mai ales responsabilităţile pe care şi le-a asumat şi obligaţia de a sluji interesul public şi pe cel naţional. Poate mă repet, dar eu consider aceste lucruri esenţiale pentru un om politic, conştient de misiunea sa.

interviu realizat de **George Arion**

foto **Octavian Tibăr** şi **arhivă**

Un **gest** rar

Se construieşte ceva în România, în afară de vile şi sedii de bănci? Uimitor, se construiesc orfelinate! Sigur, nu la tot pasul, şi nu pe banii statului. Fapt este că, într-o frumoasă zi de octombrie a anului 2002, am fost martorii inaugurării oficiale a lucrărilor viitoarei case a copiilor din strada Săbăreni.

Centrul de ocrotire a copiilor „Acasă", înfiinţat în noiembrie 1999 de către *Fundaţia Internaţională pentru Copii România*, pe baza unui parteneriat cu o organizaţie caritabilă din Marea Britanie, avea închiriat un imobil (două dormitoare, două camere de zi, două grupuri sanitare, sală de mese, bucătărie, atelier, birou administrativ), care între timp a devenit neîncăpător. Ceea ce părea greu de crezut a devenit însă realitate: graţie soţilor Smaranda şi Ion Maticiuc, respectiv firmei *Chematex*, a demarat construirea unei adevărate case pentru copii: două corpuri de clădire, parter şi etaj, plus un corp de anexe.

Noul centru va avea o suprafaţă desfăşurată de 650 mp pe nivel şi va putea găzdui permanent 24 de copii şi alţi patru în tranzit, alături de personalul necesar. Corpurile de cazare sunt proiectate în sistem duplex, dispuse în jurul unei curţi interioare. La parter vor fi spaţiile de studiu şi recreere, la etaj – dormitoarele pentru copii şi cel al pedagogului. A doua clădire va găzdui sala de mese şi anexele, plus birourile. În complex vor mai exista cabinetul medical, camera de carantină, dormitorul pentru copiii nou veniţi, parcare auto şi un teren de sport care va fi acoperit în viitor cu un balon gonflabil. Nu mai rămâne decât să punem o întrebare timidă: ce-ar fi dacă măcar unul din o sută de oamenii de afaceri din România ar face ceea ce face Ion Maticiuc?

Festivalul Brazilor de Crăciun, o bucurie pentru cei mai necăjiţi dintre copii

Cum poate fi lumea **mai bună**

După succesul înregistrat în preajma sărbătorilor de anul trecut, *Salvaţi Copiii România* iniţiază în perioada 27 noiembrie-5 decembrie 2002, la Hotelul *Marriott* din Bucureşti, cea de-a doua ediţie a **Festivalului Brazilor de Crăciun**, eveniment anual de strângere de fonduri specific Alianţei Internaţionale Salvaţi Copiii. Societatea civilă este invitată să susţină, prin achiziţionarea la licitaţia organizată în seara de 5 decembrie, a unor brazi de Crăciun inedit decoraţi de designeri renumiţi, cărora li se propune acum să îşi înscrie creaţiile respective în expoziţie. Brazii vor fi expuşi în holul Hotelului *Marriott* şi apoi licitaţi în seara de gală de către reprezentanţi ai companiilor şi instituţiilor din România.

„Anul trecut ni s-au alăturat nume de rezonanţă precum Doina Levintza sau Alexandru Ghilduş, firme de design interior sau studenţi talentaţi de la Arte Plastice. Astfel, 50.000 USD au fost colectaţi şi cheltuiţi în scopul dotării cu carte a 50 de biblioteci şcolare din 15 judeţe ale ţării. Conceptul sub care se desfăşoară şi ediţia 2002 – **Lumea bună poate face lumea mai bună!** – adresează practic o invitaţie tuturor celor care doresc să ni se alăture pentru continuarea sprijinirii acestei cauze", a declarat Gabriela Alexandrescu, Preşedinte Executiv al *Salvaţi Copiii România*.

Text: **Tudor Călin Zarojanu**

deltafi
ACTUALITATEA INTERNAŢIONALĂ
350 JURNALIŞTI
50 ŢĂRI 93.5FM
ASCULTĂ CE MICĂ E LUMEA

www.codecs.ro

Cariera este edificiul vieţii tale

Învaţă să-ţi proiectezi viitorul!
Înscrie-te până la 10 noiembrie la cursul de **Management de Proiect** prezentat de **CODECS**, sub licenţa Open University din Marea Britanie. Durează 6 luni şi nu-ţi abandonezi activitatea profesională.

Absolvenţii mărturisesc că timpul alocat studiului este realmente câştigat, cursul i-a ajutat la prevenirea catastrofelor din buget, la gestionarea momentelor critice ale proiectului. Ei au înţeles, aşa cum o poţi face şi tu, că ţin în mâini edificiul carierei lor.

*Cursul este recunoscut ca oferind o calificare validă de **Manager de proiect** de către Association for Project Management (APM) din Marea Britanie şi de către Asociaţia Project Management Romania (PMR), membre ale International Project Management Association (IPMA).*

The Open University

apm

PM ROMANIA

CODECS
Puterea Cunoaşterii

Bucureşti:
021-252 51 82/3/4
marketing@codecs.ro
Bacău 0234-132.102
Braşov 0268-475.596
Brăila 0239-614.445
Cluj 0264-418.271
Constanţa 0241-545.121
Iaşi 0232-272.231
Oradea 0259-470.103
Piteşti 0248-217.027
Ploieşti 0244-514.461
Sibiu 0269-213.626
Timişoara 0256-295.355
Tg. Mureş 0265-161.100

Frica de fotografie

Când fotoreporterii intră în cadru

Dintre ziariştii de teren, cei care culeg imagini, fotoreporterii sau cameramanii, sunt cei mai expuşi. Ei trebuie să urmărească de aproape evenimentul, să surprindă cât mai exact cel mai tensionat moment al acţiunii, iar fotoreporterii, care decupează instantanee, au nevoie de ceva mai mult noroc şi inteligenţă. Şi cât de puţin se ştie despre munca acestor ziarişti... Şi cât de puţin este apreciată în România imaginea de presă... Şi cât de mult poate însemna o fotografie pentru viaţa unui om... Patru fotoreporteri români ne arată nu doar în imagini, ci şi în cuvinte, care este adevăratul preţ al fotografiei de presă.

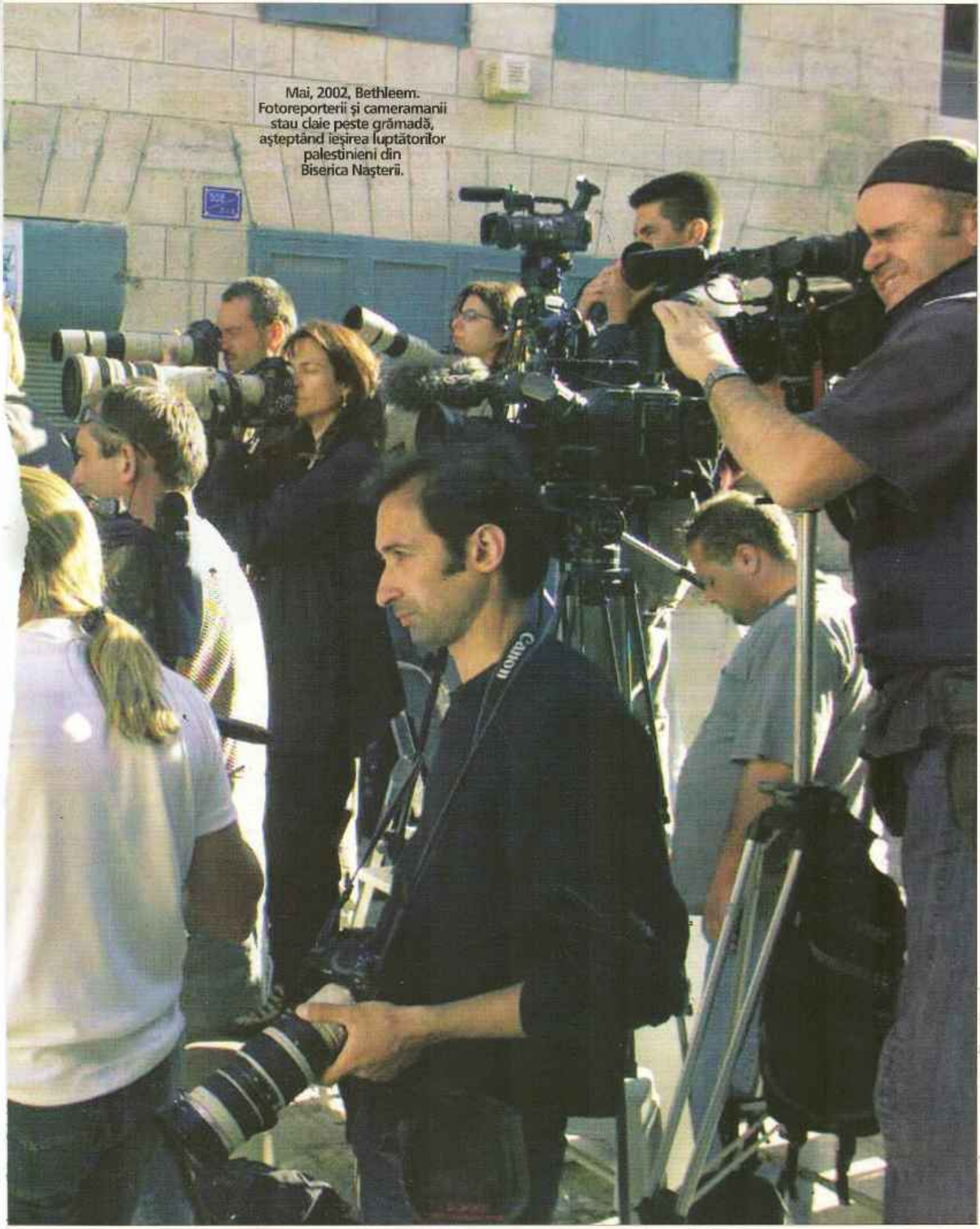

Mai, 2002, Bethleem.
Fotoreporterii și cameramanii stau claie peste grămadă, așteptând ieșirea luptătorilor palestinieni din Biserica Nașterii.

Radu Sigheti
fotoreporter Agenția Reuters,
Președinte AFPR.
Premiat Picture of the Year **1991**

Fotojurnal la poarta Bisericii Nașterii

Am ajuns în Bethleem și nu am recunoscut orașul. Mai fusesem acolo în 2000, pentru vizita istorică a Papei în Israel. Atunci era plin de oameni și acum era pustiu. Intrarea se făcea mergând pe jos, trecând de *check point*-ul israelian. Doar presa avea voie să circule. Orașul era în stare de asediu, locuitorii aveau disponibile doar două ore pentru aprovizionare, o dată la 3-4 zile. Totul din cauză că în Biserica Nativității (Nașterii) s-au refugiat niște luptători palestinieni împreună cu un grup de civili. Armata israeliană controla orașul.

Presa stătea pe o străduță, într-un unghi din care se vedea intrarea în biserică. Acolo era acțiunea. O poartă se deschidea uneori pentru negociatori sau pentru a mai scoate afară răniți ori cadavre.

Se întâmpla cam așa: liniște, dimineața pe la 10, beam cafele, fumam, făceam uzualele bancuri între colegi și deodată *poc*, un foc de armă. După o oră, în urma negocierilor telefonice, un cadavru era scos afară pe aceeași poartă. Noaptea nu ne aventurăm pe străzi, era mult prea periculos, puteai fi confundat ușor și ucis pe loc.

Era presă câtă frunză și iarbă. Când s-a răspândit zvonul că s-au încheiat negocierile și palestinienii ies afară din biserică, eram cu mult peste 100 de fotografi, cameramani și redactori. Stăteam înghesuiți unul peste celălalt, pe scaune puse pe mese sau scări de până la 5 metri înălțime. Asta deoarece, întotdeauna când se întâmpla ceva în fața porții, soldații israelieni puneau în față o blindată, ca să blocheze vederea, din motive de securitate, ziceau ei.

La început, neavând un teleobiectiv puternic, am ilustrat viața de zi cu zi din Bethleem. Străzile pustii pe care arareori trecea cineva, de obicei copii, cărora nu le păsa de trupele israeliene, oameni care mergeau repede cărând ceva bagaje cu mâncare, soldați patrulând...

Când mi-a venit teleobiectivul din Ierusalem am început și eu să stau în fața porții. Era destul de dificil, deoarece agențiile concurente dispuneau de mai mulți oameni și aveau optica și aparatele digitale noi, mai bune decât cele vechi ale mele.

În dimineața zilei când au ieșit palestinienii din biserică am fotografiat, culmea, din același loc din care am fotografiat slujba Papei la Bethleem și întâlnirea lui cu liderul palestinian Yasser Arafat. Armata israeliană ne-a dus pe același acoperiș, nelăsând pe nimeni de la presă în piață, în ciuda protestelor noastre.

Eram foarte obosit, în ultimele 4 zile dormisem pe apucate, în stradă. Nici nu prea mâncasem bine, eram destul de nervos. Stăteam singur acolo sus și trebuia să fotografiez și să transmit, în același timp. Una dintre bateriile laptop-ului era pe terminate și numărul mare de colegi de la agențiile concurente m-a cam pus pe gânduri.

Din fericire, experiența de la fotbal și-a spus cuvântul (de pe stadion transmit cam în același fel, dar doar 2-5 imagini de la un meci). Am reușit să fiu primul care a transmis câteva imagini de acolo. Am editat foarte atent, am ales imagini „cheie": bucuria unui tânăr palestinian care făcea cu mâna și, la un moment dat, și-a fluturat șapca în aer, un altul sărutând pământul când a ieșit, grupul fericit care trece prin poarta detector de metale, strângerea de mână dintre un ofițer israelian și unul palestinian, un palestinian rănit dus pe targă de doi soldați. Toate aceste imagini, diferite între ele, au produs un grupaj foto solid, transmis cu mai mult de o oră înaintea concurenței. Am „prins" multe ziare din ambele Americi și din Asia, terminarea asediului bisericii fiind în topul știrilor din acea zi. Când am terminat prima „șarjă", am lucrat mai relaxat. Faptul că eram singur m-a ajutat enorm. Colegii de la agențiile concurente au lucrat independent unul de celălalt, nu în echipă, așa cum mă așteptam eu, și s-au repezit să transmită imagini cu primul și al doilea om care au ieșit. I-au îngropat, pur și simplu, pe editorii lor cu imagini de același fel.

Mulțumirea mea a venit mai târziu, când am fost sunat de la biroul din Londra ca să retransmit una dintre imagini, cu o compresie mai mare, pentru coperta revistei *Newsweek*. Și la aeroport, când am găsit altă imagine publicată de *L'Express*, pe o pagină dublă, cu titlul de fotografia săptămânii.

A doua zi se lucra febril la curățirea bisericii. Călugării frecau podelele cu petrosin, transformând interiorul într-un adevărat patinoar. Am intrat înăuntru pentru a fotografia, dar după câteva cadre am alunecat pe scări. În cădere am deteriorat un obiectiv și un aparat care s-au lovit de trepte. M-am rănit și eu, destul de rău, la un călcâi. Acest lucru m-a făcut să vin acasă mai devreme decât era prevăzut. Umflătura de la picior mi-a trecut în timp util ca să pot merge în Bulgaria, pentru vizita Papei. În papuci, bineînțeles!

■

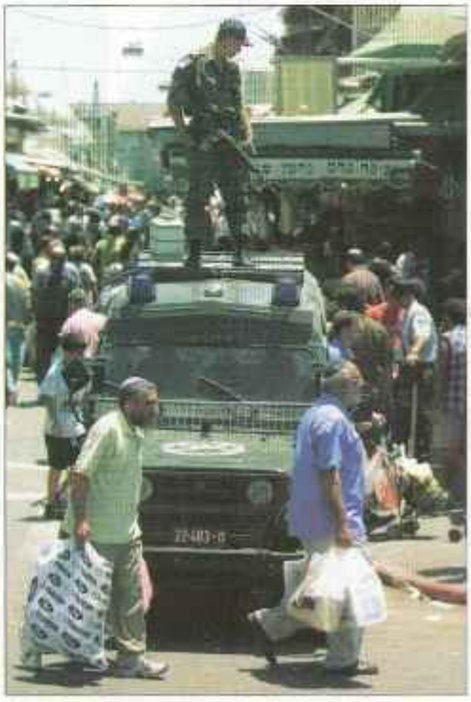

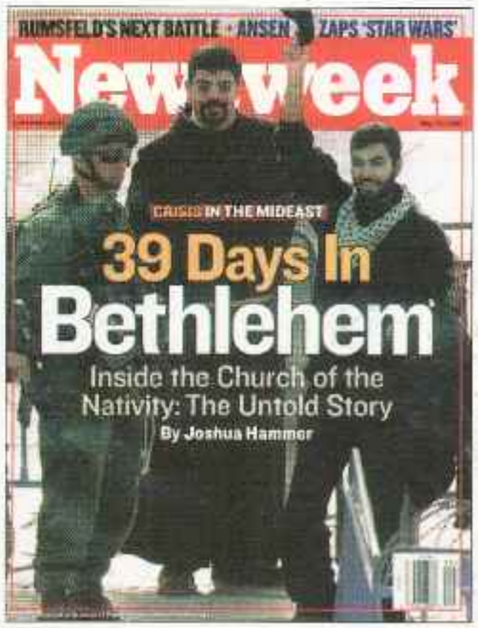
RUMSFELD'S NEXT BATTLE · ANSEN ZAPS 'STAR WARS'
Newsweek
CRISIS IN THE MIDEAST
39 Days In
Bethlehem
Inside the Church of the
Nativity: The Untold Story
By Joshua Hammer

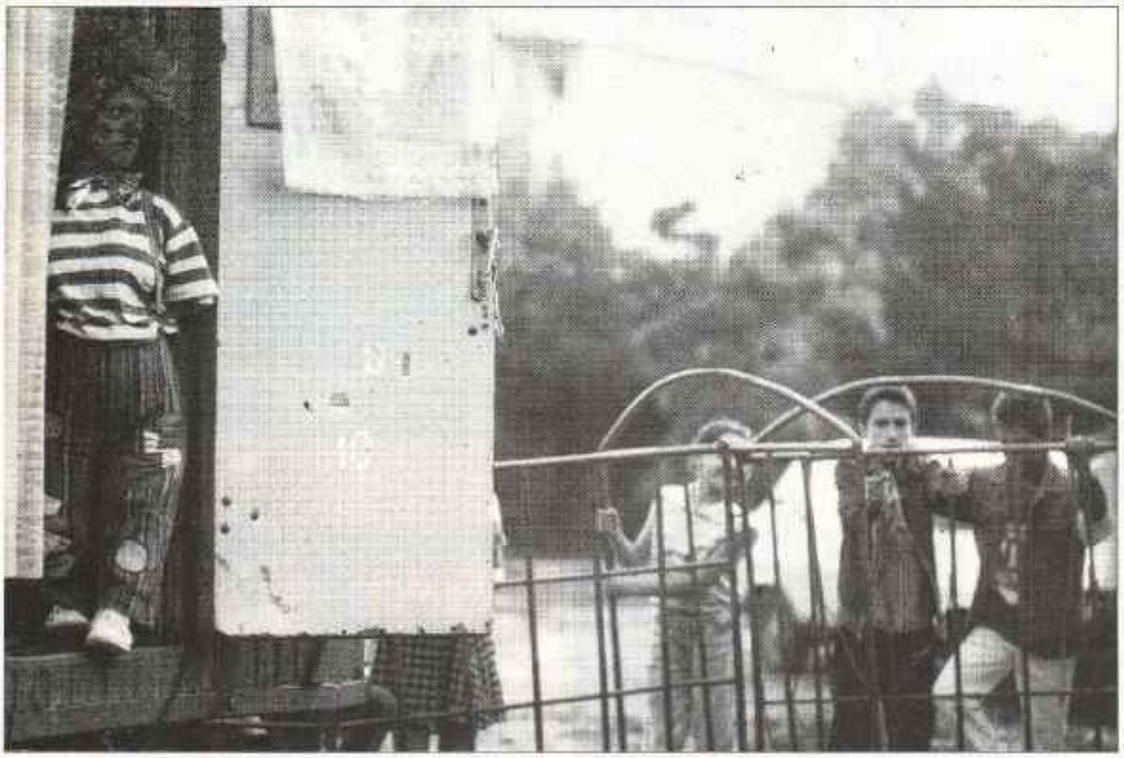

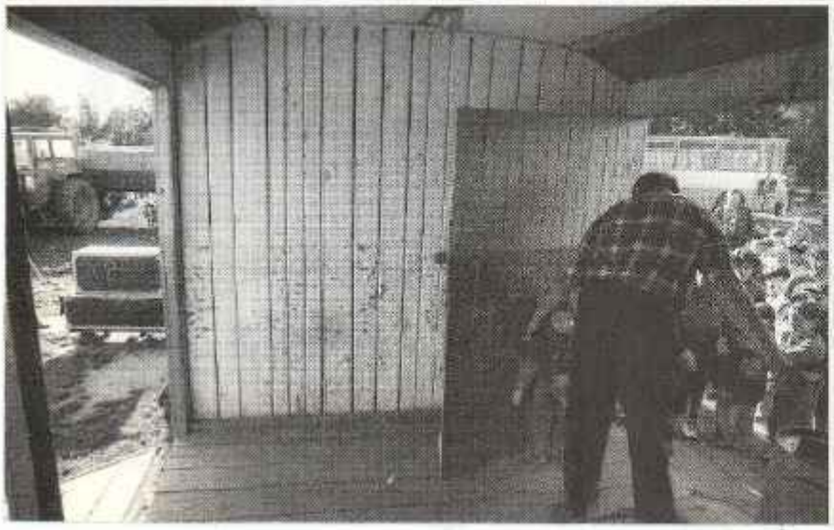

Daniel Mihăilescu

Fotoreporter la Evenimentul zilei, **are mai multe premii pentru fotografia de presă.**

Circul OZN

La întoarcerea dintr-un turneu prin țară, Circul de Stat din București s-a oprit câteva zile pe un maidan de lângă Piața Reșița din București. Imensul cort colorat părea un OZN picat din cer. Lângă el, caravana. Cu artiștii de circ, saltimbanci aproape ca din alte vremuri. Copiii cartierului, cocoțați pe garduri, încearcă să înduplece paznicul să-i lase să vadă urșii, pelicanii sau să ceară autografe piticilor. Am încercat, timp de trei zile, să „prind" atmosfera locului, pauzele, odihna și pregătirile dinainte de spectacol. Oamenii se dezvăluie mai greu, au nevoie de timp, la fel ca și fotograful, pentru a-și uita inhibițiile, jena în fața camerei. A trebuit ceva vreme și multe fotografii obișnuite, normale, în așa fel încât cei din jur să uite de prezența mea, să se comporte normal. Uneori a fost imposibil. Ceea ce am încercat să redau este atmosfera locului, mai puțin spectacolul în sine. Fotoreportajul nu a fost publicat. ■

Eugeniu Salabaşev
Fotoreporter independent, a lucrat la Expres, Cotidianul, PRO Foto, Evenimentul zilei, Associated Press, **are mai multe premii pentru fotografia de presă.**

Am schimbat viaţa unui copil

L-am fotografiat în vara anului 2000. Alin este numele copilului. Locuiam în Rahova, ieşisem din casă şi, când să iau tramvaiul, am văzut acest băiat în pielea goală. Plângea în staţia de tramvai şi cerşea. Am făcut fotografia pentru că el nu este un caz singular, sunt mulţi astfel de copii şi reprezintă o imagine negativă a României. Fotografia am trimis-o pe Internet în Germania, a fost publicată şi a provocat o reacţie incredibilă a societăţii civile.

M-au contactat imediat, au vrut să-mi trimită bani să ajut copilul. În cele din urmă a venit şi o televiziune, pentru un documentar despre soarta lui. I-au schimbat radical viaţa. Dacă imaginea s-ar fi publicat doar în România, totul ar fi fost o poveste de o zi, cel mult. Ziarele noastre au preluat ideea de-abia după ce a devenit un caz, o fotografie eveniment în Germania. Iniţial imaginea am arătat-o unui cotidian care se gândea să o publice ca ilustraţie la greva RATB din acele zile. Germanii însă au insistat să găsesc copilul. Mi-au trimis foarte multe e-mail-uri şi scrisori, şi „presiunile" lor nu au încetat decât atunci când l-am găsit. Se adăpostea într-o maşină părăsită din apropierea Pieţei Rahova. L-am fotografiat la aşezământul unde urma să fie găzduit şi îngrijit în continuare. Până nu au văzut această fotografie, germanii nu au încetat să se intereseze de soarta copilului, iar autorităţile române nu s-au mişcat decât ca să-şi arate interesul în faţa presei germane.

Sunt mulţumit că am putut să schimb viaţa unui om cu o fotografie. Dar de imaginea României trebuie să se ocupe altcineva... ■

Merkel: Es gab ein reinigendes Gewitter

Allein gelassen

Alin în curtea aşezământului *Cireşarii*

Timi Şlicaru

Fotoreporter la Cotidianul. **Este unul dintre puţinii fotografi din România care a fost premiat de prestigioasa revistă** Photo.

Premiat la Louvre

Imaginea a fost realizată în 1997 la Louvre. În sala Giocondei, era foarte multă lume şi la ieşire am văzut, dacă se poate spune aşa, imaginea. Oamenii coborau parcă din tablou. A fost o imaginea grea, pentru că nu aveam trepied, nu aveam voie să folosesc blitul şi sala era foarte întunecată. Am trimis-o în 2000 la un concurs al revistei *Photo* şi a fost premiată pentru reportaj, deşi eu am dorit să concurez pentru imagine pe teme culturale.

O fotografie informaţie ş

Eugeniu Salabaşev: „Fotografia este un limbaj, ca şi cel al cuvintelor, dansului sau muzicii. Părerea mea, pur subiectivă, este că acest limbaj se apropie mai mult de realitate decât cuvântul. De aceea fotografia aduce un plus de credibilitate. Cuvintele sunt suficient de perfide şi pot fi întoarse cu uşurinţă, însă fotografia, cea de presă în mod deosebit, este mult mai aproape de realitate. Fotografia ar trebui să comunice, să aducă informaţii. Din păcate, în România rolul ei pare doar ilustrativ, acoperă nişte spaţii moarte, aduce un plus de culoare şi dă bine în pagină. Asta e tot ce se întâmplă în presa de la noi. Fotoreportajele nu apar, de multe ori, şi din cauza mediocrităţii fotografilor, care nu vin cu o ofertă proprie.

Jurnaliştii nu cer, de regulă, imagini care să aducă informaţii, ci fotografii care să acopere nişte spaţii. Într-o presă ideală fotografia ar aduce în mod sigur o mai mare credibilitate. Eu am lucrat şi fotoreportaj şi fotografie gen paparazzi. În redacţii, fotograful este un fel de anexă şi nicidecum un jurnalist care are ceva de spus. Cuvintele şi imaginile ar trebui să se completeze şi atunci vom vedea altfel lumea în care trăim. Cu atât mai mult în România, unde imaginea societăţii nu trebuie căutată, ci dă ea peste tine".

Daniel Mihăilescu: „Fotografia este un mijloc foarte direct de adresare, emoţionează şi poate purta cu ea şi informaţie. Nu sunt adeptul teoriei că imaginea poate spune totul. Ea, însă, trebuie să aducă informaţie şi emoţie, pentru ca omului să-i placă să privească ceea ce vrei să-i

Cuvântul fotoreporterului contează

În toată lumea e foarte importantă imaginea: comunici mai repede şi mai mult, este un limbaj universal. Se justifică acea remarcă: o fotografie face cât o mie de cuvinte. Din păcate, la noi nu este deloc aşa. În primul rând pentru că ziariştii nu înţeleg necesitatea unor editori de imagine, o meserie care este încă ignorată în România. Poate tocmai de aceea este practicată de oameni care nu au nici o pregătire pentru aşa ceva.

Acum fotoreportajul nu mai are loc în presa noastră, dar eu sunt optimist şi cred că este o chestiune de moment, de tranziţie. *Evenimentul zilei* a făcut un pas lăudabil, prin expoziţia anuală pe care o organizează. Din păcate, sunt expuse multe imagini care n-au fost publicate sau au apărut fără să fie puse în valoare. Încetul cu încetul se va ajunge la concluzia că în cinci pagini cu imagini, de multe ori se pot spune mult mai multe decât în cinci pagini de text.

Fotoreporterul ar trebui să poată lucra şi independent, dar şi la comandă, atunci când subiectul este iniţiat de altcineva. În plus, fotograful trebuie să aibă un cuvânt de spus atunci când se aleg temele pentru fotoreportaj sau să poată propune şi el teme. Într-o redacţie, fotograful trebuie să participe activ, atât la alegerea subiectelor, cât şi la stabilirea ponderii imaginii în cazul aşezării în pagină.

bună poate transmite emoţie, i dă credibilitate presei

transmiţi. Poate că fotografia ar trebui şi ea „citită". În acest sens, fotografia de presă nu cred că trebuie să îşi propună să fie artă.

La noi, presa poate să ceară mai multe imagini atunci când cititorul va învăţa să citească fotografia, atunci când va dori mai mult decât burice, picioare, degete, ochi etc. E drept că, până acum, publicul nu a fost educat cu astfel de fotografii şi atunci nu ştiu în ce măsură ar înţelege fotoreportaje de genul celor publicate de marile reviste internaţionale, americane, germane, franţuzeşti. Nu ştiu cum ar reacţiona.

Noi, fotoreporterii, suntem o specie comodă, trăim de la o poză bună la alta, dar nu suntem obişnuiţi să ne căutăm şi să ne facem singuri subiectele. Şi de aici apare o frustrare. Pe de altă parte, lipsa editorilor foto, a editorilor de imagine – lipsă care este foarte gravă – ar trebui suplinită prin consultarea fotoreporterului atunci când se decide publicarea unor imagini. Altfel există şi situaţii extreme când se şterg oameni dintr-o fotografie. Pentru asta eu urăsc *Photoshop*-ul."

Radu Sigheti: „Nu ştiu cum este să lucrezi într-o redacţie din România, dar, din ce văd zilnic, în paginile ziarelor şi revistelor noastre, îmi dau seama că fotografia de calitate şi fotoreportajul sunt ignorate. Se pune mai mult accentul pe fotografii cu femei cât mai dezbrăcate, pentru a atrage cititorii.

Fotoreportajul este cu totul altceva. El aduce în faţa cititorului imagini din locuri unde acesta nu ajunge (război, calamităţi, teren de fotbal, aproape de politicieni etc.) pentru a-i arăta ce se întâmplă în acel loc din altă perspectivă, cea personală. Fotoreporterul este un martor la ceea ce s-a întâmplat.

Trebuie să fie prezent la locul unde se întâmplă acţiunea. Dacă ajunge mai devreme poate să aştepte, dar dacă ajunge mai târziu a pierdut totul. Vă sunt familiare deja imaginile cu o mulţime de fotoreporteri care aşteaptă politicieni sau celebrităţi.

Din cele descrise de colegii mei am realizat că, în general, la noi fotoreporterul nu este respectat ca în alte părţi. Redactorii noştri se pare că au uitat că fotografiile „vând" ziarele şi revistele. Cel care le cumpără este atras de ceea ce vede, nu de ceea ce va citi mai târziu.

Fotoreporterii suferă din cauza unor cerinţe ale redacţiilor care s-au obişnuit să nu dea importanţă imaginilor în paginile lor. Pentru majoritatea publicaţiilor fotografia este ceva de „umplutură" pentru spaţiile goale şi, din păcate, de multe ori cu imagini foarte proaste din punct de vedere al mesajului. Când vezi într-un cotidian o fotografie banală cu o casă sau o vilă, chiar dacă este a unui demnitar acuzat că a construit-o ilegal, nu poţi să nu te gândeşti: citesc un ziar sau o revistă imobiliară? Parcă ar fi un avizier sau o gazetă de perete.

Nu prea există editori foto care să discute împreună cu direcţia redacţiei subiectele, să le stabilească pe cele care se pot ilustra şi să hotărască importanţa lor. Nu se prea discută împreună cu fotoreporterul despre alegerea imaginilor pentru publicare.

Fotoreporterul trebuie să dea dovadă de creativitate şi imaginaţie, să intuiască mersul evenimentelor la care participă, pentru a putea fi la locul potrivit, în timpul potrivit. Dar oare să fie numai vina editorilor că fotoreportajul nu este prezent în paginile publicaţiior noastre? Nu cumva sunt de vină şi fotografii?

Ce fac aceştia ca să se impună în faţa redactorilor? Le aduc imagini mai bune decât cele cerute? Foarte mulţi cred că dacă lucrează cu aparate scumpe şi performante fac fotografii mai bune. Greşit. Doar calitatea tehnică a imaginilor se îmbunătăţeşte, nu valoarea imaginii în sine.

Mulţi uită că semnătura pe fotografie înseamnă cartea lor de vizită şi că, indiferent dacă fotografiază o demonstraţie sau o conferinţă de presă, trebuie să dea dovadă de acelaşi profesionalism, să trateze subiectele în mod egal şi în nici un caz superficial.

Vedem, din păcate, o mulţime de portrete în ziare şi reviste. Eu le denumesc capete vorbitoare, oameni cu gura deschisă sau cu expresii care nu susţin textul articolului, dar nici nu-l contrazic. Sunt plate, inexpresive şi deloc dinamice, nu spun nimic. Foarte mulţi fotoreporteri se mulţumesc să facă ce a zis redactorul, doar este şef, nu? Nu încearcă să se rupă din şabloane, să schimbe obiectivul, să se joace un pic cu profunzimea şi să se mişte în jurul subiectului, pentru a realiza o imagine mai deosebită.

Stăm rău şi din cauza lipsei unei şcoli de specialitate pentru ambele categorii, editare şi fotografie de presă. Sunt o mulţime de tineri care mă întreabă de aşa ceva. Nici un fotoreporter de la noi nu are studii de specialitate. Unii au studii superioare în cu totul alt domeniu. Nu este neapărat nevoie de aşa ceva, dar cred că şi talentul poate fi îndrumat puţin. Societatea s-a schimbat şi, acum, când de bine de rău lucrurile s-au aşezat într-un curs firesc, aş saluta apariţia unei secţii de gen în cadrul unei universităţi.

La multe publicaţii din străinătate s-a luat exemplul de la revista *Life*, care şi-a promovat în mod constant fotografii, transformându-i în nişte vedete. Dar aveau şi cu cine să se mândrească, majoritatea celor formaţi acolo a scris cartea de istorie a fotografiei de presă.

Ar trebui ca şi la noi fotoreporterii să încerce să se impună mai mult în redacţii, să-şi surprindă redactorii cu imagini noi, interesante, să propună ei înşişi subiecte. Şi să le ilustreze în aşa fel încât să-i „oblige" pe redactori să scrie un articol numai pentru că imaginile sunt atât de bune".

documentar realizat de **Remus Andrei Ion** şi **Octavian Tibăr**

Flacăra înfrăţită cu FOX

Reporterii de la *Flacăra* s-au întâlnit cu o echipă de ziarişti americani de la *KTVU FOX Television*, venită în România pentru a realiza câteva reportaje despre felul în care sărăcia influenţează situaţia copiilor. Prin intermediul Fundaţiei *World Vision* USA, reprezentată de Angela Mason, colegii noştri de peste Ocean doresc să contribuie la programele de ajutorare a copiilor aflaţi în dificultate. Impresionaţi de felul în care revista *Flacăra* prezintă realitatea din România, jurnaliştii americani ne-au cerut sugestii în legătură cu subiectele filmate. La rândul nostru, i-am întrebat despre „şocul" întâlnirii cu o ţară fost comunistă: „M-au impresionat oamenii, sunt foarte deschişi, foarte primitori. Nu am găsit aici suspiciunea pe care o au în ci locuitorii celorlalte ţări din fostul bloc comunist", ne-a mărturisit Leslie Griffith, reporter la *FOX Television*. ■

Uşa interzisă

După *Declaraţie de iubire* (*Humanitas*, 2001), un volum în care povestea cu drag despre prietenii apropiaţi, Gabriel Liiceanu revine în rafturile librăriilor cu un jurnal. *Uşa interzisă* acoperă perioada 3 mai 2001 – 26 septembrie 2002. Autorul mărturiseşte: „A trebuit să cunosc spaima cărnii şi lehamitea ultimă a sufletului, să mă desprind de oameni care, plecând, au luat părţi din mine, să-mi îngrop prieteni, să trăiesc o revoluţie şi să am şocul întâlnirii cu poporul meu, să mă destram, să mă detest, să mă înec în regrete şi remuşcări şi să mai vreau, totuşi, să mă adun din nou. Fără toate astea, orice pagină scrisă în nume propriu nu este decât o enormă pălăvrăgeală". ■

Atenţie la majordomi!

Poliţia a găsit în casa lui Paul Burrel, fostul majordom al Prinţesei Diana, peste 300 de obiecte care au aparţinut lui Lady Di şi familiei acesteia. La proces a venit să depună mărturie şi Frances Shan Kydd, mama regretatei prinţese. ■

O venerabilă doamnă, târâtă într-un proces penibil

Poliţiştii americani ştiau totul despre lunetist, în afară de cine este şi unde se află

Poliţia neputincioasă

Maiorul de poliţie Greg Shipley *(dreapta)* încearcă să explice ziariştilor ce legătură există între lunetistul care a ucis 11 persoane, rănind alte două, în zona Washingtonului, şi doi suspecţi reţinuţi după ce fuseseră găsiţi... dormind într-o maşină. După tragedia din 11 septembrie 2001, forţele de ordine americane s-au făcut din nou de râs, inclusiv rugându-l pe asasin să sune la poliţie – ceea ce el a şi făcut! ■

Passing shoot

Fostul mare tenisman german Boris Becker a fost acuzat de evaziune fiscală. Înaintea procesului desfăşurat la Tribunalul din München, Becker a achitat fiscului trei milioane de euro, rămânând cu o datorie de 1,74 milioane de euro. Cu toate acestea, risca o pedeapsă cu închisoarea pe termen de cinci ani! În final, procuroarea Huberta Knoeringer a pronunţat o sentinţă de doi ani de închisoare – cu suspendare – şi o amendă substanţială. Se pare că „blândeţea" deciziei a fost înlesnită de faptul că Huberta a practicat tenisul în tinereţe. Ne bucurăm pentru Boris că s-a liniştit, dar în acelaşi timp ne întrebăm dacă pe meleagurile noastre ar fi fost pus măcar „pe rol" un asemenea proces. ■

Preşedintele chinez, între întâlnirea cu tatăl şi cea cu fiul

Pe urmele lui Nixon

Preşedintele chinez Jiang Zemin se amuză alături de fostul preşedinte George Bush, în timp ce urmăresc evoluţia ultimei achiziţii a echipei *Houston Rockets*, chinezul Yao Ming. Vizita lui Zemin în Statele Unite a avut drept punct culminant întâlnirea cu Bush junior, la ferma acestuia din Crawford. De amintit că preşedintele american care a destins relaţiile cu China, în urmă cu trei decenii, a fost Richard Nixon. ■

O bijuterie pe piața bancară românească

CARDUL DE CREDIT

Briliant

BRILIANT vă asigură:

- **utilizare națională și internațională** la orice ATM și POS având sigla VISA
- **dobândă zero** pentru creditul utilizat și rambursat în cursul lunii curente
- **credit** diferențiat, în funcție de venituri și de capacitatea de rambursare, până la un nivel maxim de 3.000USD echivalent lei
- **carduri de credit suplimentare,** emise altor persoane fizice desemnate de titular pentru utilizarea in comun a limitei sale de creditare

Cardul de credit BRILIANT:

- este destinat persoanelor fizice rezidente;
- are asociat unul dintre cardurile de debit emise de Banc Post (ULTRA sau MILLENIUM), pe baza căruia puteți beneficia și de avantajele pachetului de servicii "Contul Total"

BANC POST
O bancă a tuturor

Informații: la orice sucursală Banc Post sau la telefon: (01) 336 9884

Un clopot de biserică se construieşte în două săptămâni. Dintr-un bronz special care conţine cupru, staniu, argint şi nichel. Este greu cât o vacă, dar elegant, gingaş şi plin de secrete ca amforele. Secrete şi chichiţe tehnice de care depinde frumuseţea sunetului şi rezistenţa lui în timp. Şi care fac gloria maeştrilor clopotari. Ing. Dan Mihăiescu din Bucureşti este un astfel de maestru. El construieşte clopote de cinci ani. Pregătirea pentru ceea ce face, însă, a început cu mult timp în urmă, la Focşani.

Pentru cine se fac **clopotele?**

„Eram elev de liceu, cam acum 47 de ani, ne povesteşte Dan Mihăiescu, şi era toamnă. Stam în bucătărie şi mă uitam la mama, care învelea mere în hârtie, pentru iarnă. Ca să reziste mai bine. Hârtia o rupea dintr-un caiet care conţinea schiţe şi însemnări ale bunicului. Bunicul a fost meşter metalurg şi clopotar. Răsfoind acel caiet ferfeniţit mi-a venit ideea să dau la metalurgie."

Dan Mihăiescu este „sponsorul" nepoatei sale. Cu banii câştigaţi din vânzarea clopotelor, plăteşte participarea Dianei la concursurile internaţionale de pian.

Cu 7 ani în urmă, când a ieşit la pensie, inginerul metalurgist Dan Mihăiescu şi-a amintit din nou de caietul de schiţe al bunicului său. În acel an, Diana Alexandra Mihăiescu, nepoţica lui, în vârstă de şase ani, a câştigat primul său premiu de interpretare la pian (premiul I – de excepţie — Concursul Internaţional „Maryse Cheylan" Hyeres – Franţa 1996). Proaspătul pensionar a construit cu această ocazie, într-un fost garaj al socrului său, un cuptor de topit metale. Nu părea să existe, în aparenţă, nici o legătură între aceste două evenimente. „Noi am crezut că vrea să-şi mai omoare timpul. E greu, pentru un om activ, aşa cum a fost soţul meu, să te resemnezi la o existenţă sedentară. Aşa am crezut noi atunci, că îşi mai face şi el de lucru. Eram îngrijoraţi de cheltuieli, nu atât de cele de construcţie, cât de acelea de folosinţă ale cuptorului", îşi aminteşte doamna Mihăiescu, soţia inginerului.

Timp de doi ani a topit deşeuri de neferoase pe care le-a făcut lingouri. Pe acestea le vindea firmelor interesate, iar cu banii obţinuţi a reamenajat garajul, transformându-l într-o hală cu utilajele necesare unui atelier metalurgic.

„Primul clopot i-am construit acum cinci ani, şi l-am dăruit bisericii de lemn din cartierul Titan, construită vizavi de blocul unde locuieşte Diana, nepoata mea. Am făcut clopote pentru biserici din Argeş, Alba, Buzău, Constanţa, Vrancea, Vâlcea, practic, din toată ţara. Cu banii câştigaţi plătesc deplasările Dianei la concursurile de pian de peste hotare. Am vrut să fie ca o legătură între vocaţia mea şi vocaţia ei. Practic, pentru ea muncesc."

Clopotele se fac greu. Cei patru muncitori care lucrează sub îndrumarea inginerului Mihăiescu sunt fraţi. Fraţii Norocel. Mici de înălţime, viguroşi, cu palmele crăpate de muncă. Norocel Ion, Norocel Dumitru, Petru şi Constantin. Toţi cu nume de mari sfinţi. Înainte de a se turna noul clopot maestrul aprinde candela de pe peretele de la răsărit şi face o rugăciune de bine primire. Clopotele se toarnă ca pe vremea lui Mihăiescu stră-străbunicul. Pământul de turnare este excavat din celebrul deal al Feleacului (care „cântă"). Cuptorul este construit sub podea. De acolo se aud vuind flăcările, în care Ion, fratele Norocel cel mai în vârstă, „citeşte" *momentul* topirii. Din când în când adună zgura cu ajutorul unei cupe cu coadă lungă. Pentru siguranţă îşi protejează faţa cu o mască. Când metalul topit atinge omogenitatea potrivită este turnat printr-un orificiu lăsat deschis la partea superioară a matriţei. Clopotul nu este gata o dată ce a fost turnat. El trebuie să mai stea o lună, două, ca să se *maturizeze*. Are şase sute de kg. După ce i-au tăiat ciucurele de zgură şi l-au „dezbrăcat" de matriţă, stă pe jumătate îngropat în pământ, la picioarele celor patru muncitori cu nume de sfinţi. Este pur şi misterios. Când maestrul îl cercetează se lasă pe vine. Hala este plină de clopote, mai mari, mai mici. La mijloc au un brâu decorativ cu motive vegetale şi o cruce. Sunt frumoase, cum stau, aşa, risipite prin fostul garaj, acoperite de praf, în aşteptarea preoţilor care le-au comandat. Şi când le loveşte, „de control", scot un sunet puternic şi melodios. De moarte şi de sărbătoare. „Ca un pian", cum spune Diana, premianta pentru care, într-un anume sens, a fost făcut.

text **Marian Marin**
foto **Robert Hanciarec**

41 de ani, director de vânzări,
client BRD

32 de ani, profesoară,
client BRD

29 de ani, contabilă,
client BRD

35 de ani, inginer,
client BRD

Toţi au card.
Tu ai POS?

Accept card

VISA Maestro VISA Electron MasterCard

BANCA ROMÂNĂ PENTRU DEZVOLTARE
GROUPE SOCIETE GENERALE

Nu mă despart niciodată de telefon. Vorbesc cu orele, iar bateria care ar trebui să mă țină aproape o săptămână, se termină în două ceasuri. Colegii spun despre mobilul meu că e prelungirea mâinii drepte.

Diana Munteanu visează o nuntă pe plajă

S-a născut în 15 decembrie 1978, la Braşov. A cântat la pian până în clasa a IV-a, după care a început să facă sport. A practicat atletism de performanţă timp de 8 ani, iar la începutul clasei a XII-a a intrat la *Şcoala Vedetelor* şi a început să facă naveta Braşov-Bucureşti. A urmat cursurile *Institutului de Teatru*, secţia actorie, la clasa Ion Cojar, şi a absolvit cu un rol din *Tartuffe*, de Molière. Acum realizează la *MTV* trei emisiuni: *European Top 20*, *MTV Superlatino* şi *MTV Partyzone*.

În curând, Diana va împlini 24 de ani, dar asta nu înseamnă că va fi o mare petrecere. Nici anul trecut nu a fost. Nu că nu i-ar plăcea să se distreze, dar urăşte să organizeze una. Aşa că şi-ar dori o petrecere surpriză cu mulţi trandafiri albi. Cel mai frumos cadou ar fi simpla prezenţă a fratelui ei Toni, în vârstă de 28 de ani, care munceşte pe un vapor, ca fotograf. Din nefericire, el poate veni în ţară de-abia în martie, anul viitor.

„Nu mai poţi ieşi cu cineva la o cafea că lumea te-a şi cuplat"

Ce-ai mai făcut, în ultimul timp?

– Am început să învăţ limba spaniolă. De abia sunt la început, dar îmi place foarte mult şi vreau să vorbesc bine. Asta nu o fac pentru a mă uita la telenovele, pentru că nu-mi plac. Îmi doresc, în schimb, să plec într-o excursie în Spania, unde nu am fost încă niciodată. După ce voi şti spaniolă, poate mă apuc şi de portugheză. Ah, şi mi-am schimbat telefonul mobil.

– Un accesoriu important în zilele noastre. Nu crezi?

– Da, însă eu exagerez. Nu mă despart niciodată de telefon. Vorbesc cu orele, iar bateria care ar trebui să mă ţină aproape o săptămână, se termină în două ceasuri. Colegii spun despre mobilul meu că e prelungirea mâinii mele drepte. Îmi place mult de el... dacă nu sun pe cineva, mă joc, sau ascult radio la el. Ca să nu mai spun că dorm cu telefonul în pat. Dar şi când vine factura!

– Cum arată o zi din viaţa ta?

– Mai devreme de ora 9 nu mă trezesc niciodată şi în maximum o oră plec spre serviciu, unde stau aproape trei sferturi dintr-o zi. Seara, ajung acasă, cel mai târziu la ora 8. Nu-mi place să-mi pierd nopţile prin cluburi. De fapt, nu merg noaptea la discotecă, iar dacă mă trage gaşca, o dată sau de două ori pe lună, nu stau niciodată mai mult de ora 1-2 noaptea.

– Cum te vezi peste 20 de ani ?

– Cu familie şi copii, iar profesional, nu ştiu. Inevitabil, pe sticlă voi fi înlocuită cu altele mai tinere. Mă gândesc că atunci voi avea o afacere căreia să mă dedic total. Ce anume va fi, nu ştiu acum, dar mi-ar plăcea să fie un magazin de haine.

– E greu să-ţi menţii silueta?

– Nu. Mănânc absolut orice şi sunt foarte pofticioasă. Cum văd pe cineva că mănâncă, vreau şi eu imediat. Foarte rar gătesc, aşa că mai mult ies în oraş. Mănânc foarte multă îngheţată. Cât mai multă. Dar nu de ciocolată, că mi se pare amară. Nu merg la fitness, dar serile de luni până joi, alerg pe stadion, în virtutea obişnuinţei (de fostă atletă de performanţă – **n.r.**).

– Eşti superstiţioasă?

– Da. Foarte. Întotdeauna port un fir roşu, de nărţişor, la mână, ca să mă feresc de deochi. Dar marea problemă sunt pisicile negre. De ele mă tem cel mai tare. Dimineaţa mă uit pe geam într-un parc de lângă locuinţa mea şi dacă văd o mâţă neagră sunt „şanse" să-mi meargă rău în ziua respectivă. Într-o zi am văzut nu una, ci trei, că nu mai îmi venea să plec de acasă de frică. Mai nou, sunt doar două, pe una a călcat-o maşina.

– Dar credincioasă?

– Da. Aşa am fost crescută şi cred că religia are o mare influenţă în viaţa mea. Mă ajută să-mi păstrez o structură morală. În fiecare vineri ţin post şi merg la biserică să aprind lumânări. Noaptea nu pot adormi dacă nu îmi spun rugăciunea înainte de culcare.

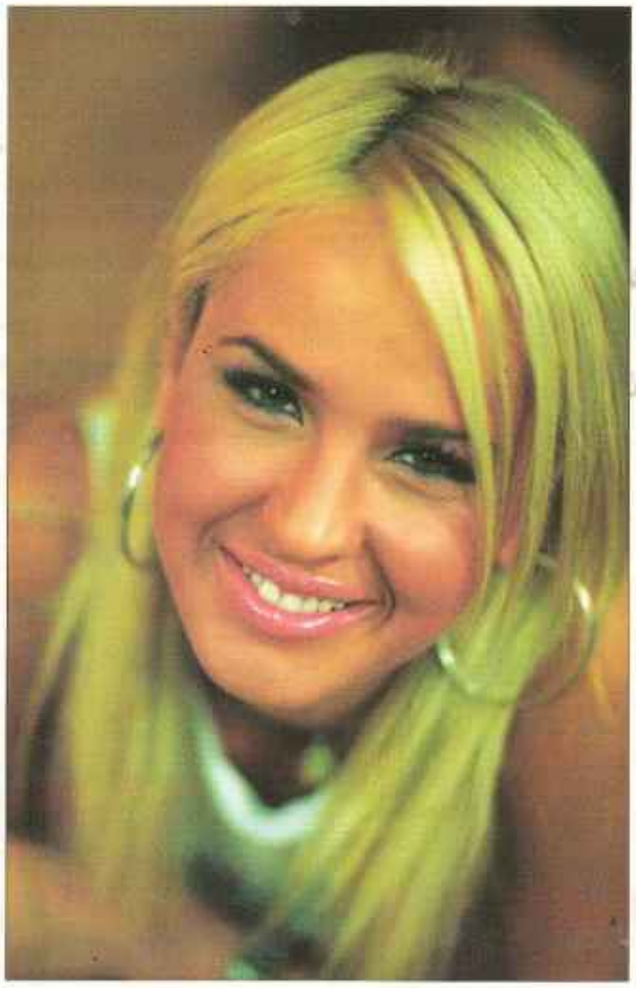

– Ce defecte ai?

– În primul rând, sunt ipohondră. Dacă mă gândesc că s-ar putea să mă doară ceva, chiar începe să mă doară. Obsesia mea e apendicele şi mi-e groază de o operaţie de apendicită, deşi doctorii mi-au spus că nu am nici o problemă de sănătate. Defectul meu cel mare: lipsa de răbdare. Sunt întotdeauna grăbită şi nu îmi place să aştept. Îmi place secolul în care suntem – al vitezei. Nu cred că aş mai putea să trăiesc în Braşov, un oraşel aşa de liniştit. Iubesc ritmul alert şi aglomeraţia din Bucureşti. Sunt atât de grăbită, încât şofez foarte agresiv. Zilnic sunt oprită de poliţişti.

– Cum stai cu dragostea? Am auzit că eşti singurică.

– Ah! Sunt foarte supărată când aud asta. Un ziar central a scris că-mi caut iubit. De unde şi până unde? Am un prieten. Nu mai vreau să vorbesc despre asta. Gata. Nu spun cine e şi ce face. Viaţa mea personală nu interesează pe nimeni. Şi nici nu vreau să aud că sunt cu ăla sau cu ăla. În zilele noastre nu mai poţi ieşi cu cineva la o cafea că lumea te-a şi cuplat.

– Asta nu înseamnă că nu putem vorbi despre iubire. Îţi mai aminteşti primul sărut?

– Primul a fost când încă nu împlinisem 14 ani. Eram în clasa a VIII-a şi îmi plăcea mult un băiat, dar în secret. El nu ştiu cum a aflat, dar m-am trezit că într-o zi mi-a dat o floare şi m-a sărutat. Acum nici măcar nu mai îmi aduc aminte cum îl cheamă. Şi asta a fost tot. După aceea nu s-a mai întâmplat nimic.

– Spune-mi, cum vezi tu o seară romantică?

– Una perfectă începe cu o cină la restaurant, apoi o plimbare afară din oraş şi s-ar încheia cu... ce ne-o mai trece prin cap. Şi, de ce nu, lumânări şi o muzică lentă. Cel mai romantic ar fi la mare, cu o plimbare seara pe plajă şi un sărut lung în adierea brizei.

– Planuri de căsătorie?

– Am fost cerută în căsătorie acum câteva luni, dar am spus nu. Nu sunt pregătită pentru un asemenea pas. Şi nici pentru copii, deşi mi-aş dori pentru că îmi plac foarte mult şi vreau doi sau chiar trei. Primul să fie băiat, al doilea fată şi al treilea tot băiat. Căsătoria nu înseamnă altceva decât să faci nişte acte. Admit că sunt necesare, dar nu reprezintă nimic în realitate. Nu pot ţine o relaţie. Se fac uşor şi se desfac şi mai uşor. Ca toate fetele, când eram mică, îmi făceam planuri de căsătorie. Dacă ar fi fost să mă ţin după ele, acum trebuia să fiu deja măritată. Acum nu îmi mai fac planuri că nu-mi ies aşa cum vreau. Nunta o visez undeva pe o plajă. Toţi invitaţii să fie îmbrăcaţi doar în bermude şi în costume de baie.

text **Petru Ovidiu Epure**
foto **Paul Agarici**
make-up **Loredana Moţei MTV**
hair-style ***Royale Intercontinental***

Căsătoria nu înseamnă altceva decât să faci niște acte. Admit că sunt necesare, dar nu reprezintă nimic în realitate. Nu pot ține o relație. Se fac ușor și se desfac și mai ușor. Ca toate fetele, când eram mică, îmi făceam planuri de căsătorie. Dacă ar fi fost să mă țin după ele, acum trebuia să fiu deja măritată.

Anda Adam revine pe scenă

Anda încearcă să-şi reia cariera muzicală, întreruptă de procesul cu *A&A Records*, conflict care a ţinut-o pe tuşă mai bine de un an. În această perioadă solista a trăit din banii primiţi pentru fotografiile publicate în *Playboy* şi din apariţiile în emisiunile de divertisment. Anda şi-a înregistrat deja cinci piese şi două remix-uri pentru un nou album plătind câteva mii de dolari din economiile personale. Pe lângă album, Anda pregăteşte o serie de concerte, pe care le vrea adevărate show-uri. Toate acestea nu se pot realiza decât după sentinţa definitivă în procesul în care este acuzată de fosta ei casă de producţie că a încălcat contractul de exclusivitate. În acelaşi timp, vrea să-şi cumpere mobilă şi, pentru că a rămas fără bani, şi-a scos la vânzare maşina, un *Opel Tigra*, pe care ea a dat 10.000 de dolari şi pe care speră să obţină 6.000 de dolari. *(P.O.E.)*

Compact – primul videoclip

Deşi pare paradoxal, grupul *Compact*, care împlineşte în curând 25 de ani de activitate, nu a realizat până acum nici un videoclip. Motivele sunt multe şi justificate, după opinia lor. Părerea fanilor este totuşi alta. În primul rând, activitatea muzicală în ultimii doi ani a fost foarte redusă. Apoi componenţii grupului şi-au văzut mai degrabă de proiecte şi activităţi proprii, separate de viaţa de grup. Acum însă, odată cu aniversarea a 25 de ani de activitate, grupul şi-a reunit forţele şi pregătesc revenirea în forţă în viaţa muzicală. Întoarcerea este anunţată de primul videoclip al trupei, cu piesa *Stai cu mine*, lansată într-o emisiune de largă audienţă, la *Surprize, surprize* de Andreea Marin la TV România 1, apoi difuzat pe posturile TV muzicale.

De ce abia acum un videoclip? Teo Peter, liderul formaţiei, ne-a spus: „Ne-am gândit mult. Am vrut ca primul videoclip să fie reprezentativ pentru noi, atât muzical cât şi al imaginii. Puteam face de mult un clip cu *Fata din vis* sau *Un alt început*, piese reprezentative ale grupului *Compact*, atunci când le-am reorchestrat, dar nu am avut un scenariu care să ne mulţumească. Am aşteptat şi cred că am făcut mai bine aşa. Desigur, fanii doreau de mai mult timp să ne vadă pe posturile TV muzicale, dar nu puteam apărea cu orice. Nu am făcut niciodată compromisuri, nu vom face nici acum. În plus, grupul *Compact* nu a avut niciodată o mare nevoie de promovare printr-un videoclip. Să nu credeţi că am boicotat posturile muzicale. Nici vorbă. Am dat multe interviuri pentru ele. Dar este la fel de adevărat că nici nu am avut prea mult timp la dispoziţie să ne punem la punct pentru demararea unui proiect cu videoclipuri. Noi am scos albume, care s-au vândut foarte bine."

Piesa *Stai cu mine* este o compoziţie a lui Paul Ciuci, iar videoclipul a fost realizat de Bogdan Toader împreună cu casa de discuri *Cat Music*. *(A.M.)*

Anne's a scos un album de... „garage"

Anne's e o trupă compusă dintr-o proaspăt licenţiată în management şi un viitor fermier. Anne tocmai a absolvit, iar Sylvester este încă student la managementul agricol. Printre cursuri şi seminarii, cei doi şi-au făcut timp de cântat şi au scos primul lor CD, *Înger bun*. Videoclipul *Te voi urma* se difuzează deja pe posturile de televiziune muzicale. Albumul de 10 piese este în stilul *eurodance*, cu influenţe *garage* (un ritm mai alert, sacadat). Muzica e scrisă de Robby G., iar versurile îi aparţin chiar solistei. Anne cântă de la vârsta de 14 ani şi a studiat canto cu Crina Mardare – *Sfinx*. Puţini ştiu că una dintre pasiunile frumoasei roşcate e matematica. În plus, ea iubeşte cărţile vechi atât de mult, încât trece nepăsătoare pe lângă magazinele de cosmetice şi intră direct în anticariate, unde stă cu orele. Să nu uităm totuşi că Anne şi Sylvester sunt adolescenţi şi că au şi „interese" apropiate vârstei lor. Ea, de exemplu, întoarce capul după băieţi înalţi şi blonzi cu ochi albaştri, iar el caută fete cu numărul 4 la sutien. *(P.O.E.)*

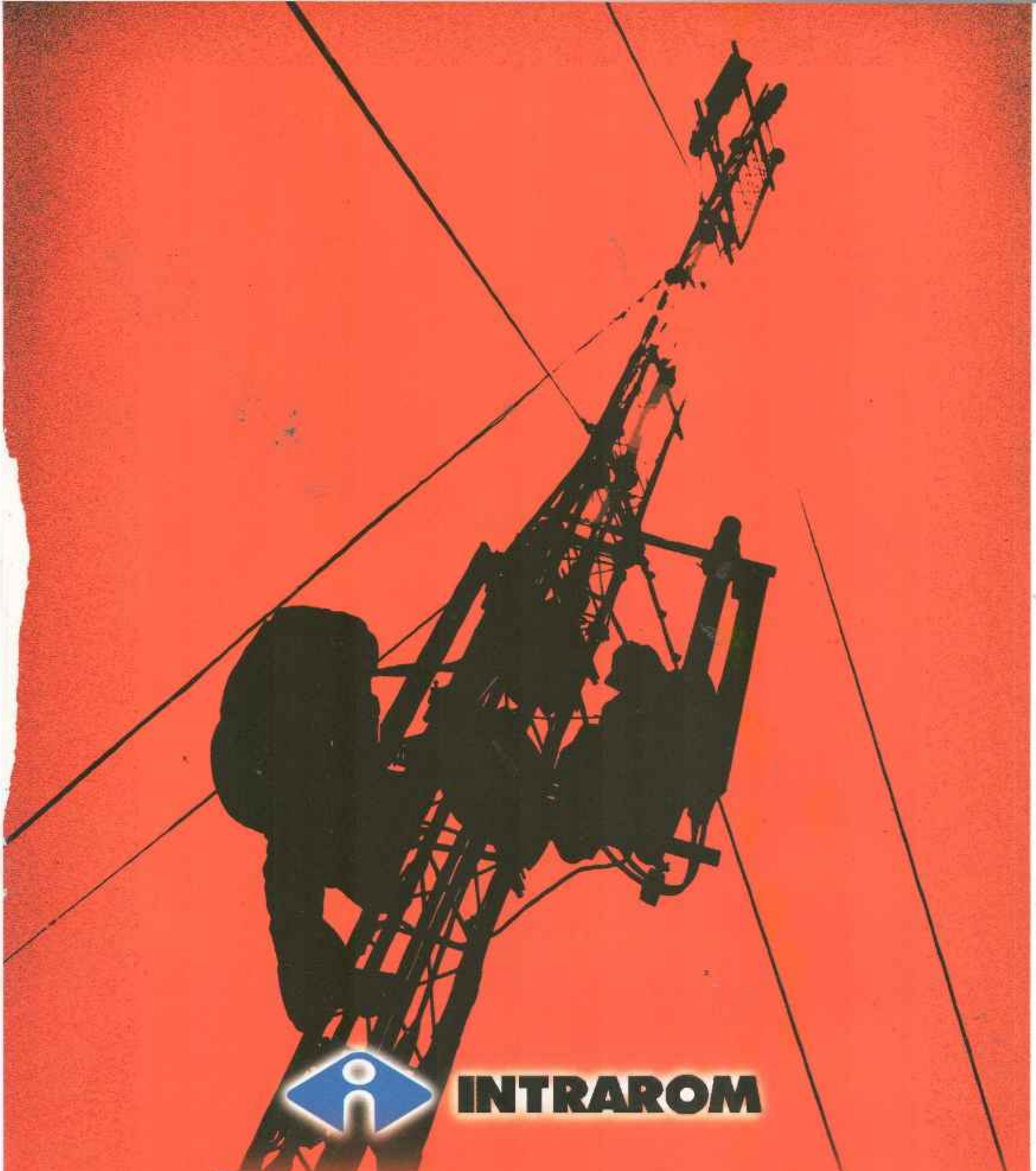

INTRAROM

Intrarom S.A. Romanian Telecommunications and Electronics Industry
17, Fabrica de Glucoza Street, Sector 2, Code 72332, Bucharest.
Tel: (+40 1) 20 40 910 Fax: (+40 1) 20 40 902
http://www.intrarom.com; E-mail: office@intrarom.ro

Cu Şerban am alcătuit o echipă excelentă. Ne-am completat reciproc. Nu de puţine ori ne dădeam unul altuia peste mână: «Vezi că aluneci spre Ionel Tudor. Sau Moculescu. Fă-o altfel. Încearcă aşa.» Sunt mândră de echipa pe care am făcut-o cu Şerban, dar nu am avut suficient timp pentru un copil.

Mădălina

își reia viața de la zero

Dintr-o puștoaică folkistă care cânta la 15 ani în Serbările Scânteii tineretului**, Mădălina Manole a devenit** Fata dragă **a muzicii ușoare românești. Apoi i s-a spus** Fata cu părul de foc**. Ani de-a rândul i s-a reproșat că nu ar avea nimeni loc de ea pe posturile de radio și TV, pentru că soțul ei, Șerban Georgescu, fiind realizator la Radiodifuziune, o promovează peste măsura valorii ei. În același timp, s-a tot scris că relația cu Șerban scârțâie. Cei doi au dezmințit în nenumărate rânduri zvonurile. Și totuși s-a ajuns la divorț. Acum viețile celor doi s-au separat din toate punctele de vedere.**

„La Paris m-am jucat de-a Edith

Am invitat-o pe Mădălina să ne spună câte ceva despre cum se simte ea acum. Ne-am întâlnit în centrul Bucureştiului, la o cafea. La masă cineva s-a lăudat că este tătic de câteva săptămâni. Mădălina l-a felicitat sincer, dar la fel de sinceră a fost tristeţea ei că încă nu este mamă. „Tot timpul mi-am dorit cu Şerban să avem un copil. Dar nu am avut liniştea necesară să ne gândim prea mult la asta."

După divorţ, Mădălina îşi compune singură piesele. S-a întors la instrumentul preferat, chitara. Stilul pe care-l abordează acum este pop-rock, prima dragoste, din nostalgie pentru perioada 1983-1987, a *Serbărilor Scânteii tineretului*, unde a avut colegi de turneu pe *Compact* şi *Roşu şi Negru*. Aceştia i-au îndrumat într-un fel preferinţele muzicale. „Eram una dintre miile de puştoaice, mari admiratoare a *compacţilor*, iar la piesa *Fata din vis* mă şi vedeam fata din visul cuiva. Iubesc imens perioada aceea, sunt amintiri pe care nu le dau pe nimic."

Ar fi urmat probabil o carieră pop-rock încă de atunci. Doar că, în noiembrie 1987, un prieten, Costin Diaconescu, i-a făcut cunoştinţă cu Şerban Georgescu.

Astfel, s-a îndreptat spre muzica uşoară. Şerban Georgescu i-a compus şlagăre *pe bandă rulantă*, şi, după 1990, avalanşa de piese de succes i-a adus trei discuri de aur pentru vânzări.

Acum a schimbat stilul. Apropiaţii au felicitat-o pentru apropierea de muzica mai modernă, mai spre Sherryl Crow. „Voi avea trupă în spate, voi cânta cu chitara, numai şi numai *live*." Mădălinei nu-i este uşor să treacă printr-un divorţ: „Lacrimile au curs şi în şuvoaie. Alternez momente de linişte cu cele de disperare. Nu regret nimic. Nici căsătoria, nici divorţul, nici faptul că mi-am luat viaţa în propriile mâini. Regret doar finalul acestei căsnicii. Şi mai regret, mă repet, că nu am devenit în aceşti 15 ani mamă. În perioada aia cruntă de după divorţ am hotărât să plec, în prima mea vacanţă din ultimii 20 de ani, cu nişte prieteni la Paris. Aceştia nu sunt nici români, nici francezi. Ei s-au pus la cale să-mi alunge tristeţea şi au reuşit din plin. Într-una din plimbările prin Paris, am cântat cu un flaşnetar *La vie en rose* şi *Je ne regrette rien*, chiar în faţa catedralei *Sacré Coeur*. A fost doar o joacă de-a Edith Piaf. Turiştii s-au adunat cu sutele, iar la final, când m-au aplaudat, am spus că sunt din România."

Parisul este un oraş romantic pentru un turist. Tu cum l-ai găsit?

– Nu pot spune cum m-am simţit după *Je ne regrette rien*. Îmi stăpâneam cu imensă greutate lacrimile. În alte condiţii nu aş fi avut nici o problemă. Dar eu eram la clipa în care-mi recalculam viaţa, mă gândeam la ce trebuie să regret şi la ce nu, şi, pac!, *Je ne regrette rien*. Doar faptul că mă jucam de-a Edith Piaf, într-un loc celebru al Parisului, unde şi ea a cântat turiştilor, m-a făcut să trec de la poticneala lacrimilor la un sentiment mai plăcut.

– Cum ţi-a venit ideea să cânţi cu un flaşnetar?

– Nu a fost ideea mea. A fost ideea prietenilor cu care eram. Treceam prin faţa Catedralei, unde pe scări cânta un flaşnetar. Îmbrăcat ca un pictor renascentist, învârtea întruna la manetă. Amicii mei mi-au sugerat să mă duc să cânt ceva ce are şi el pe cartelele lui de la flaşnetă. Mai în glumă, mai în serios, l-am întrebat de *La vie en rose*. În câteva secunde a băgat cartela şi am început să cântăm. Când s-a terminat, m-a surprins ţinându-mă zdravăn de mână ca să mai

Piaf, cântând *Je ne regrette rien*".

cântăm o piesă. Piesă care a fost *Je ne regrette rien*. M-a şocat de-a dreptul. Brusc, toată viata-mi curgea prin fata ochilor, trăiam o dramă interioară imensă. În câteva clipe mi se adunaseră toate bucuriile şi regretele vieţii. Cântecul ăsta a picat teribil de prost pentru mine în acel moment. De cântat, l-am cântat însă bine.

– Să înţeleg că ai vărsat după aceea câteva lacrimi.

– N-am avut timp. Am mers să mâncăm la *La Cupole*, iar acolo era chiar Jean Claude van Damme. Ospătarul ne-a spus că van Damme este client permanent al restaurantului şi că de foarte multe ori cântă cu clienţii. «Du-te la pian!», îmi spuneau prietenii. «Nu, eventual o chitară», credeam că salvez eu situaţia. «Avem şi chitară», s-a oferit ospătarul. Am refuzat categoric. Cine ştie ce piesă care-mi răscolea sufletul trebuia să mai cânt. Dar, în cele din urmă, am cerut şi eu un autograf. Este primul autograf pe care l-am cerut în viaţa mea. Chiar am avut emoţii. Şi lui i-am spus că sunt din România. A răspuns cu un «Oh! Din România? OK!», dar cu un aer plăcut, nu de milă.

Acum Mădălina se consideră vindecată de trecut şi se gândeşte mai mult la viitor. Este sigură că peste cinci ani va fi mamă. Căsătorită sau nu.

„Doresc să-mi fac o viaţă de familie până atunci, dar, dacă nu va fi posibil, mamă tot voi fi, chit că voi avea şi nişte riduri. Cred că am aşteptat prea mult. Acum am 35 de ani. Cât să mai aştept? Voi fi în măsură să-mi asigur liniştea necesară".

Odată cu relansarea ei în lumea muzicală, cu noul stil abordat, intenţionează să schimbe şi *look-ul*. Să nu fiţi surprinşi dacă *Fata cu părul de foc* o să fie tunsă scurt. „De mult mă bate gândul să mă tund, sau să apar altfel vopsită." Restul tabieturilor n-o să şi le schimbe. Blugii şi-i cumpără de ani de zile de la acelaşi magazin, dacă are nevoie de un taior, sau un costum, are un magazin fix unde ştie exact că găseşte ce vrea. Nu-şi cumpără niciodată o garderobă întreagă. De asemenea, pentru vestimentaţia necesară unei emisiuni la TV crede că i se potrivesc cel mai bine creaţiile Irinei Schrotter şi ale lui Cătălin Botezatu.

text **Adrian Munteanu**
foto **Octavian Tibăr** şi **arhivă**

Paraziții

și ofensiva anti-playback

Sunt acuzați de vulgaritate și atac la persoană. Sunt supărați pe artiștii protejați de presă, cu producătorii lor cu tot. Și pe figurile de VIP afișate. „Prin mesajul lansat împotriva păcălelii de pe scenă am intenționat să deschidem ochii celor care nu băgau de seamă ce se petrece, de fapt, pe scenă. Nefiind vorba de valori, faptul că se făcea *playback* nu sărea în ochi nimănui, deși e clar că despre artă nu mai putea fi vorba." Prin focul lui Cheloo, Ombladon și Freakadadisk au trecut, băgați în aceeași găleată, și *3rei S-E*, și *No Comment*, și *Talisman*, și *N&D*.

Sunteți vulgari?

– Vulgaritatea este doar o perdea. În spatele ei există un mesaj bine conturat: gata cu minciuna pe scenă și cu nonvaloarea! *Playback*-ul a devenit apanajul celor fără valoare, „șușăniștii", partea aia de umplutură a unui spectacol pe care organizatorul trebuia s-o bage ca balega-n chirpici pentru a încălzi publicul.

– De la ce a pornit acest război?

– Din cauza lipsei de respect față de public. Spectatorii au început să nu-i mai ia în serios, iar asta se transmite și asupra celor cinstiți. Popularitate înseamnă, printre altele, multe concerte, și totuși *B.U.G. Mafia*, *Iris*, Alexandru Andrieș, de exemplu, n-au făcut niciodată *playback*. Își respectă fanii. *Playback* făceau alții, dar neimportanți. Până să apară industria minciunii, fanul român de toate genurile muzicale era respectat. Situația n-a durat mult, căci a fost de-ajuns să se descopere modalitatea facilă de a se scoate bani din muzică fără să cânți. Asta a adus bani mulți producătorilor, bani așa-zișilor cântăreți, faimă, emisiuni la TV. Orice numai bun-gust și respect n-au adus. În condițiile în care *afară* nici măcar în show-urile de weekend de la TV nu se mai face *playback*.

Nu sunt puți cei care s-au încumetat să se ia la ceartă cu artiștii care fac *playback* din industria muzicală românească. „Enervați", *Paraziții* au dedicat fetelor de la *Andrée* două piese, cu un limbaj extrem de dur. Nu sunt puțini cei care spun că ei au demolat mitul *Andrée*.

– Ce-au avut *Paraziții* cu Mamaia?

– Prima zi de *Mamaia* a însemnat ca trei lămâi mari ținute 5 minute în apă fierbe ca să albă mai multă zeamă. Practic, a fost picătura care a umplut paharul, transformat în vază și, ulterior, în canistră. Conștienți de faptul că riscăm o furtună într-un pahar cu apă, dar cu gândul la buturuga mică, *Paraziții* și-au asumat responsabilitatea unei acțiuni pretențioase: o campanie *anti-playback*. Am făcut o piesă dură, dar reală, care să susțină campania, și așa a ieșit *Shoot Yourself* (*Împușcă-te*). Apoi un videoclip pe măsură și, nu în ultimul rând, un mesaj lansat pe Internet. Și știi ceva? Chiar a mers! Succesul a fost instantaneu.

– Unde vă veți opri?

– De oprit nu ne vom opri. *Andrée* nu mai sunt, dar sunt alții. Acum toată lumea se laudă că face concerte *pe bune*. Toți vor să cânte cu trupă în spate. Tot mai mulți se laudă, dar concertele cu CD sau, mai nou, cu mini-disk-ul sunt chiar mai numeroase. Nu stăm să facem noi inventarul lor, dar facem și noi turnee, ne mai spun spectatorii, impresarii.

– Care este părerea voastră despre industria muzicală românească?

– Muzica sinceră e bună. Artiștii care se respectă își fac treaba ca lumea. Dar câștigurile mari nu sunt pentru ei. Ci pentru mincinoși. Faza e cam așa: găsești o tipă care arată cât de cât, o pui să pozeze goală în nu știu ce reviste, o urci pe scenă, banda merge, computerul și procesoarele de voci să trăiască, și gata minciuna. Un turneu costă cât te costă să cari un CD în buzunar. Cei care cântă pe bune cară după ei tone de instalații de sunet, zile de pregătire, grijă pentru voci etc. Ce mai, cheltuieli mult mai mari.

– Textele...

– Cu textele avem alt război. Dar ce poate fi mai stupid decât cineva care are de cântat o bucată cu trei versuri, care sunt variațiuni pe aceeași temă: *întoarce-te la mine/ eu nu te-am uitat,/ și te iubesc*, și să le mimezi și pe alea, iar textele astea facile, telenovelistice, sunt atât de banale încât ne provoacă sila.

– Ce urmează?

– Deocamdată promovăm maxi-single-ul *În focuri*. Vom continua treaba asta cu campania *anti-playback*. Chiar și videoclipul *În focuri* este expresiv. Nu cântăm nimic, ne uităm absenți la un televizor. Freaka doarme, iar în fundal se aude muzica. Chiar și noi am făcut un clip în care nu cântăm, dar nici nu mimăm, ci facem alte alea.

Adrian Munteanu

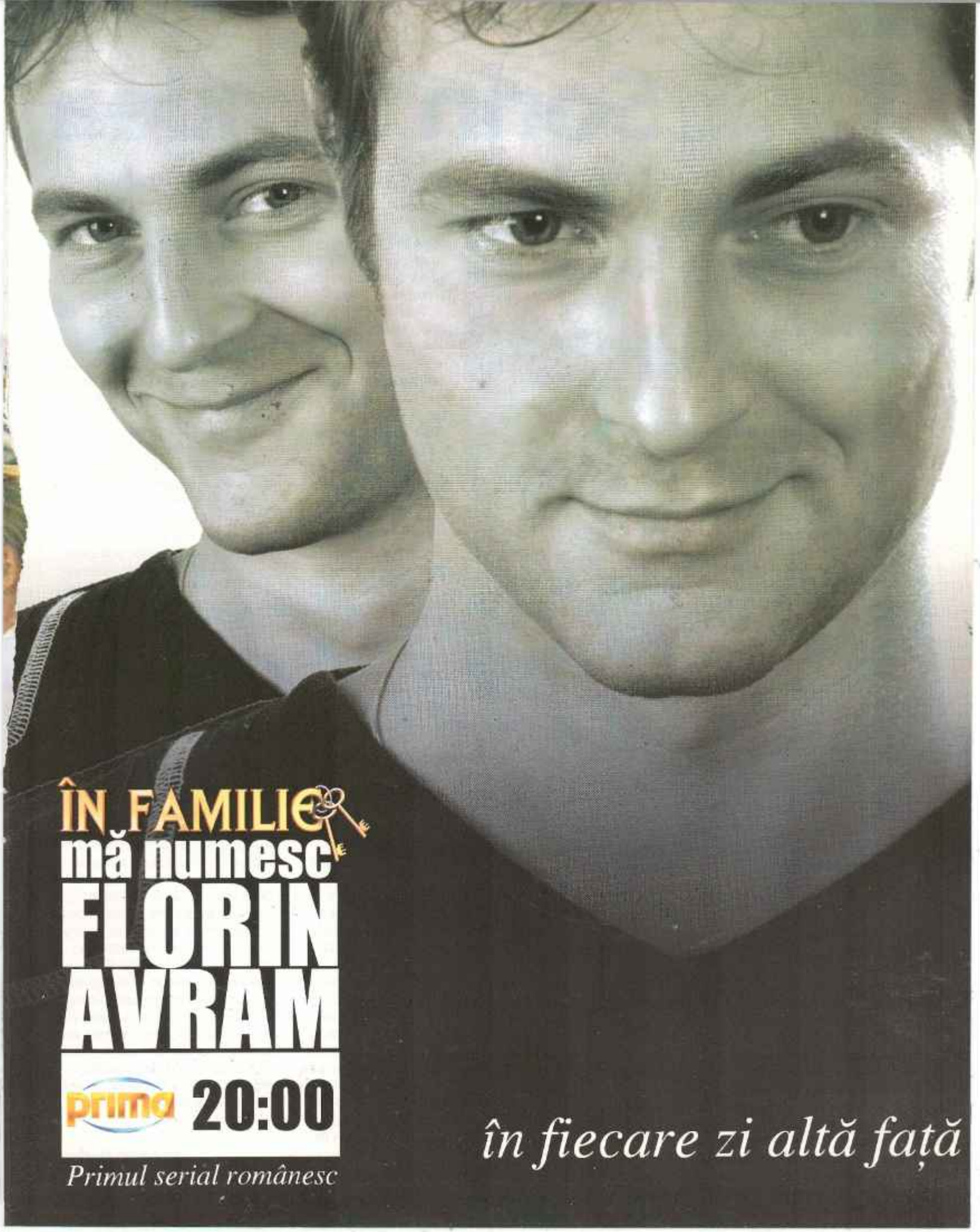
ÎN FAMILIE
mă numesc
FLORIN
AVRAM
prima 20:00
Primul serial românesc
în fiecare zi altă față

Sorin Similea
coafez de lux

Ar fi dorit să nu poarte numele „Similea". „Nu avem nici un fel de conflict. Dimpotrivă, ne înțelegem perfect. Dar mulți fie cred că sunt fiul Angelei, fie că sunt nepotul de sânge al ei, cel care trăiește în America. Am avut probleme în urma scandalului în care a fost ea implicată. Chiar și cunoscuții făceau confuzii. Venea lumea la mine și mă întreba dacă e adevărat că Angela Similea m-a răpit. Mă oprea lumea pe stradă, foști colegi de școală", povestește Sorin.

Acum problemele de acest fel au trecut, iar el își vede de treaba lui. Are un salon pe Bulevardul Dacia și, deși nu recunoaște, numele are un strop de inspirație familială: *Angel's Studio*. Se ocupă de imaginea multor vedete, care-l caută zi și noapte fie pentru vreo filmare, fie pentru o prezentare de modă: Monica Bârlădeanu, Catrinel Dumitrescu, Ileana Lazariuc, fetele de la *Amadeus* sau DI. Problemă. Acesta din urmă aproape îl convinsese în urmă cu câteva luni să se apuce de muzică. „Chiar am fost la el în studio, am înregistrat câteva voci, el spunea că mi-ar mai trebui doar un curs de canto. Am abandonat deși cred că aș fi avut un oarecare succes. Erau însă câteva riscuri. În primul rând, se asocia iar numele meu cu al Angelei Similea, și, evident, ideea că sunt pila ei. Apoi, un eșec mi-ar fi stricat numele în meseria mea. Și, nu în ultimul rând, dacă aș fi *rupt publicul*, cum se zice, ar fi urmat turnee, mi-aș fi abandonat cariera asta pe care o am. Succesul este efemer și mi-ar fi fost imposibil să mă întorc la ceea ce știu eu să fac cel mai bine.

Pare ciudat, poate, că nepotul Angelei Similea este coafez. Mulți l-ar fi văzut pe Sorin Similea în lumea muzicală sau un prosper om de afaceri. Însă, la 22 de ani, nepotul de frate al cântăreței și-a creat singur o carieră, la care nu vrea să renunțe în ruptul capului.

Adică aici, cu foarfecele, cu vopseaua de păr, cu lumea care mă respectă pentru ce sunt acum."

Primul „cobai" a fost chiar mătușa Angela. „Eram de două săptămâni la școala de coafură a maestrului Costel. Un tip dur cu elevii. Erai bun, era OK, dacă nu, zburai imediat. Eu am rezistat acolo. Ei bine, mătușă-mea a venit pentru vopsit părul și un aranjat. Îmi tremurau genunchii de emoție. Era prima dată când lucram pe client. A ieșit bine. După un timp a revenit la mine să se tundă scurt. Avea părul mult peste umeri și a trebuit să-l fac scurt. Inițial m-am opus, dar ar fi tuns-o o colegă, așa că am tuns-o eu. Se poate spune că noul *look* al Angelei Similea este opera mea. Dar cu emoții".

La 18 ani a participat la Campionatul Mondial de coafură în Germania, în echipa de juniori a echipei *Wella*. Apoi a devenit șeful echipei cosmetice *Londa*, participând la șapte specializări în Germania.

„Sunt în pas cu tot ce se face în Occident, primesc zeci de reviste, particip la seminarii, expoziții în străinătate, dar nu pot pune în practică totul aici. Mă lovesc mereu de mentalitatea rigidă a multor români. De exemplu, i-am făcut unei doamne, care lucra într-o bancă comercială, o coafură un pic mai altfel. Arăta cu cel puțin 20 de ani mai tânără. A doua zi a revenit și m-a rugat s-o tund scurt pentru că se uită lumea la ea ca la o curvă. Și era o tunsoare decentă. La bărbați e la fel. Dacă-i faci unuia două șuvițe este imediat catalogat ca fiind homosexual. La noi este suspect ca un bărbat să meargă la un salon de înfrumusețare, să fie îngrijit".

Următorul pas la care se gândește Sorin este o casă de modă a lui. Cu denumirea se mai gândește, pentru că inițial era o denumire în limba engleză, „dar acum, cu noile discuții din Parlament, trebuie să fie un nume neaoș, românesc. Mă gândeam inițial la DSDS Design. Acum ar trebui să-l botez ceva de genul *Casa de coafură, modă și croitorie la Sorin Similea*. Sună ridicol."

De la 14 ani a urmat cursuri de modeling, apoi, timp de cinci luni, un curs de croitorie la Cătălin Botezatu. La 16 ani a câștigat locul al doilea la concursul *Modeling Mister International*, în India. „M-am lăsat, pentru că nu mai este o meserie plătită la nivelul chinului și al valorii. Eu îmi doresc să fiu plătit la adevărata mea valoare. Am muncit enorm să ajung un bun *hair stylist*. Mulți mă consideră în primii cinci din țară. Acum reprezint imaginea *Alix Professional-REVLON*."

De obicei, se spune, frizerul și coafezul sunt cei mai informați oameni din oraș. Pe Sorin însă nu-l interesează bârfele. „Nu-mi place să bârfesc pentru că mă plictisește treaba asta. Apoi mă feresc să ajung chiar eu subiectul lor. Cred că și din cauza numelui meu. Nici cu fetele nu am un palmares de invidiat. Eu sunt un om mai dificil. Știu că am defecte, dar vreau ca fata care este lângă mine să nu aibă absolut nici unul. Când am observat la persoana de lângă mine un cât de mic defect, mă dezumflu imediat. Pe de altă parte, de foarte multe ori, după ce terminam de vopsit sau tuns mă trezeam cu un bilețel cu un număr de telefon sau o adresă cu ora la care eram așteptat. Erau de la doamne de toate vârstele. Nu m-am pretat niciodată pentru că nu știi în ce poți intra. Țin foarte mult la imaginea mea. Apoi parcă și văd un titlu de scandal de genul *Fiul Angelei Similea a fost văzut, a făcut...* Până să explic eu s-a dus toată munca mea."

text **Adrian Munteanu**

AVANTAJELE
CREDITULUI PEGAS

EXIMBANK
lansează

PEGAS

- În prezent, exportatorul plătește:
  - Cea mai scăzută rată a dobânzii pentru creditele în lei practicată în România, respectiv 25% pe an;
  - Cel mai scăzut comision de utilizare la creditele în lei practicat în România;
- Exportatorul încasează dobânda pentru depozitul colateral;
- Exportatorul nu plătește comision de neutilizare sau de analiză a cererii de credit.

EXIMBANK ROMÂNIA
BANCA DE EXPORT - IMPORT A ROMÂNIEI - EXIMBANK S.A.
Splaiul Independenței nr. 15, Sector 5, București, România
Tel: +40 1 336 41 77; Fax: +40 1 336 61 85
E-mail: vanzari@eximbank.ro; WEB: www.eximbank.ro

PROGRAMUL DE FINANȚĂRI SPECIALE PENTRU EXPORT

Fujitsu Services este de 10 ani aproape de cultura din România

Domnule Marian Popa, reprezentanţa *Fujitsu Siemens* împlineşte 10 ani de prezenţă constantă în România. Ce semnificaţie acordaţi acestei aniversări?

– Acum 10 ani conducerea firmei *ICL*, care de anul acesta a devenit *Fujitsu Services Limited*, a luat o decizie importantă în ceea ce priveşte România, şi anume să deschidă o reprezentanţă proprie. Reţineţi, într-o perioadă foarte dificilă, să o numim tulbure, din punct de vedere al climatului de afaceri şi al stabilităţii interne din România. Cel puţin aşa eram priviţi din exterior în acel moment. A existat o doză de risc. Însă au contat argumentele favorabile deschiderii reprezentanţei. România a fost, şi este în continuare, privită ca o ţară cu un potenţial important, o piaţă capabilă să fie extrem de atractivă. În intervalul care a trecut de la momentul, aş spune de pionierat, al începutului, *Fujitsu Services* a devenit unul dintre cei mai importanţi furnizori de sisteme şi servicii informatice pe piaţa românească. Am dezvoltat şi implementat soluţii foarte complexe pentru parteneri de anvergură: mari utilizatori (*CFR SA, Transgaz*), bănci (Banca Română de Dezvoltare, Banca Transilvania, Bancpost), ministere (Educaţie şi Cercetare, Apărare Naţională, Muncii şi Solidarităţii Sociale, Finanţe). Dincolo de aceste rezultate, cred că lucrul cel mai important pe care l-am reuşit a fost acela că am creat un colectiv de excepţie.

– Care au fost motivele implicării Dv. în susţinerea unor activităţi culturale în toţi aceşti ani?

– În primul rând, există o componentă a strategiei şi filosofiei *Fujitsu* care se referă la necesitatea implicării reprezentanţelor în viaţa socială, culturală, educaţională a ţărilor unde firma este prezentă. Ceea ce individualizează această abordare în cazul *Fujitsu Services* este combinaţia extrem de originală dintre culturile japoneză şi engleză, la care se adaugă elementele caracteristice fiecărei ţări în parte. Nu trebuie uitat faptul că implicarea în acţiuni culturale sau educaţionale poate aduce un plus de imagine şi poate crea, la nivelul percepţiei publice, profilul unei firme care urmăreşte nu numai obiective strict de afaceri, dar este, în aceeaşi măsură, atentă şi sensibilă la domenii precum cultura şi educaţia. De la aceste considerente am pornit la elaborarea unei strategii care să fie pusă în aplicare în mod sistematic. Nu am lucrat la întâmplare. Am încercat să încadrăm aceste acţiuni într-o strategie coerentă care să asigure o vizibilitate cât mai evidentă a prezenţei noastre în România. Nu în ultimul rând, am pornit şi de la ideea că firmele puternice, atât româneşti, cât şi străine, au şi datoria de a ajuta segmente ale

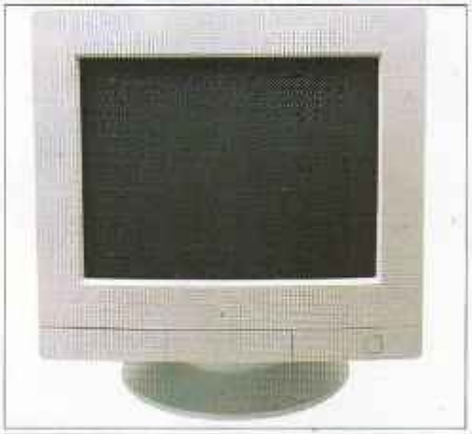

societăţii aflate într-o situaţie, financiară mai ales, foarte dificilă în anii de tranziţie pe care îi parcurgem. Cred că, procedând conform acestei concepţii, firmele respective se ajută, în ultimă instanţă, chiar pe ele însele. O societate puternică şi armonios dezvoltată reprezintă un mediu propice afacerilor.

– Care au fost, de-a lungul anilor, aceste activităţi?

– Am considerat, încă de la început, că teatrul este domeniul cultural spre care trebuie să ne întreptăm atenţia. Aşa se face că *Fujitsu Services* se numără printre membrii fondatori ai Festivalului de Artă Medievală de la Sighişoara, o manifestare care şi-a consolidat permanent prestigiul. Am fost alături de UNITER în organizarea Galelor Anuale, ceea ce ne-a adus şi o distincţie deosebită, „Premiului de mecenat". De asemenea, Teatrul Nottara a beneficiat în anii trecuţi de sprijinul nostru, inclusiv sub forma unor echipamente şi soluţii informatice, de pionierat pentru teatrul românesc. Merită, cred, să menţionez şi implicarea noastră în susţinerea unui proiect de anvergură al *British Council*, şi anume organizarea „Festivalului britanic de dans". În alt domeniu, cel al educaţiei, ne-am apropiat de Universitatea Politehnică Bucureşti, în cadrul căreia am deschis, împreună cu reprezentanţa *Microsoft*, un laborator care, din câte suntem informaţi, este foarte solicitat de studenţi şi profesori, având un succes îmbucurător. Recent, am iniţiat împreună cu scriitorul George Arion un proiect care are ca obiect realizarea unei donaţii de carte către Facultatea de Jurnalism din Bucureşti. Lucrarea se numeşte *O istorie a societăţii româneşti contemporane în interviuri*. Credem că va fi utilă studenţilor atât în ceea ce priveşte conţinutul propriu-zis, cât şi sub aspectul, să-i zicem didactic, al cunoaşterii tehnicilor de interviu. Aş aminti, tot în acest context, de organizarea unui spectacol, desfăşurat în primăvara acestui an la Teatrul Naţional, prin care, sub sloganul „Aţi cunoscut *ICL*. Descoperiţi *Fujitsu*", am marcat momentul de trecere într-o nouă fază a dezvoltării corporaţiei. Am beneficiat de asistenţa unor personalităţi de prim rang ale culturii române, aşa cum sunt Nicu Alifantis şi Mircea Albulescu. De altfel, trebuie să vă mărturisesc că implicarea într-o serie de acţiuni culturale sau educaţionale îţi oferă şi la nivel personal posibilitatea de a-i cunoaşte pe unii dintre oamenii de mare valoare pe care îi are cultura română. Este un câştig neprecuţit.

– Care sunt proiectele pe care vi le propuneţi în continuare?

– Schimbările care au avut loc, în acest an, la nivel de corporaţie, sunt de natură, în mod firesc, să producă modificări şi la nivelul unor strategii, aşa cum sunt şi cele din domeniul cultural. *Fujitsu Services* se află, la nivel global, într-o perioadă de aşezare şi consolidare a noilor structuri rezultate din modificările produse ca urmare a preluării de către *Fujitsu Services* a firmei *ICL*. Am în vedere, în primul rând, alocarea de resurse. Cred că în anul 2003 vom fi în măsură să ne intensificăm activitatea de susţinere a culturii, şi am în vedere mai ales teatrul românesc. Care o merită pe deplin.

text **Constantin Prodan**

Expoziţie de umor prezidenţial

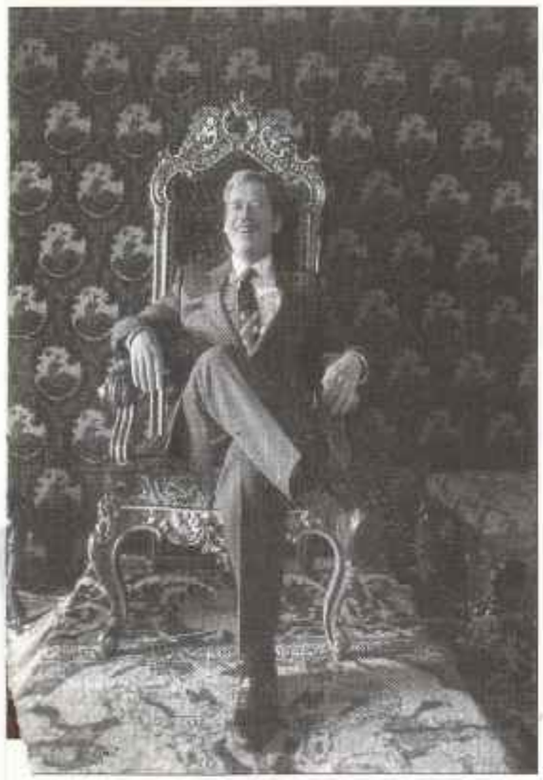

Vaclav Havel, un preşedinte plin de umor

La Teatrul Naţional se sărbătoreşte Havel: pentru că tocmai a împlinit 66 de ani (la 5 octombrie), şi pentru că, odată cu sfârşitul acestui an se încheie şi ultimul său mandat posibil de preşedinte. Mai întâi a fost vernisată expoziţia fotografului personal al lui Havel, Tomki Nemec, un artist deosebit, ale cărui imagini vorbesc despre acest preşedinte atipic: Havel primind oaspeţi dar spulberând protocolul dintr-un zâmbet pe sub mustaţă, Havel somnoros, în prima sa zi de şef al statului, Havel în bibliotecă, fumând, Havel odihnindu-şi picioarele prezidenţiale, în şosete, pe o canapea de serviciu. Pentru una dintre aceste fotografii (Havel surprins de un val, pe plajă), Tomki Nemec a obţinut, în 1991, premiul pentru cel mai ridicat standard în fotojurnalism în cadrul concursului *World Press Photo*.

Spectacolul cu piesa *Ispita*, scrisă de dramaturgul Vaclav Havel, a fost pregătit la Teatrul Naţional în ideea prieteniei şi preţuirii pe care românii o au pentru această figură atât de populară din 1989. Tot în semn de prietenie, Havel a trimis o scrisoare publicului român: „Vă urez ca spectatorii să-şi găsească drum spre *Ispita* pe care aţi studiat-o şi să aprecieze astfel mai ales activitatea dumneavoastră legată de punerea ei în scenă şi interpretare. Printr-un fericit concurs de împrejurări, piesa *Ispita* este prezentată în premieră concomitent cu expoziţia de fotografii a prietenului meu Tomki Nemec, care a făcut un documentar al vieţii mele într-o perioadă când – dacă pot împrumuta o expresie jurnalistică – din disident am ajuns preşedinte. (...) Ştiu la câte încercări a fost şi este supusă societatea dumneavoastră după 1989. Şi în această privinţă experienţele noastre sunt apropiate. Nu toţi politicienii, oamenii de afaceri sau simplii cetăţeni au purtat răspunderea unei libertăţi adevărate. Fotografiile, care au capacitatea de a conserva în ele segmente de timp şi de a readuce atmosfera zilelor trecute, ne pot aminti însă mereu pentru ce am luptat şi de ce este necesar să perseverăm în eforturile noastre." Iată, aşadar, un preşedinte scriitor, perseverent şi plin de umor, cum ne-ar trebui şi nouă.

text **Gia Iova**

O echipă care are multe dileme, dar puţine îndoieli

Cinci sute de dileme

Pe neobservate, parcă, *Dilema* a ajuns la numărul 500. Fără să dea din coate, fără să provoace scandaluri, fără să cedeze tentaţiilor presei de consum. Aniversarea a fost ca şi revista: discretă şi elegantă. În afara celor care semnează în *Dilema*, VIP-urile prezente în sediul *Fundaţiei Culturale Române* s-au putut număra pe degete. Mucalit ca de obicei, Andrei Pleşu, fondatorul revistei, a conchis: „Dacă nu ne-au desfiinţat până acum, cred că nu ne mai desfiinţează. Şi-aşa în ţara asta nu se desfiinţează nimic...". Discursurile n-au durat mai mult de zece minute. În rest, program de voie, în jurul unei mese bogate. ■

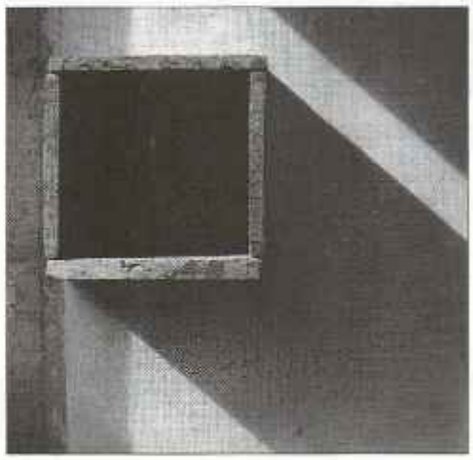

Hélène Binet, un fotograf care a surprins, dar a şi influenţat creaţia arhitecţilor

Arhitectură şi fotografie

Întâlnirea a două arte este întotdeauna un eveniment interesant. Fotografia de arhitectură deschisă de Hélène Binet la *Galeria Nouă* din strada Academiei surprinde şi înţelege esenţa unei clădiri. Mai mult, în unele cazuri, artista i-a influenţat pe arhitecţii cu care a lucrat. Londoneză de origine franco-elveţiană, Hélène Binet a studiat fotografia la Roma. S-a orientat către actuala specializare după întâlnirea cu arhitectul Daniel Libeskind. Artista se concentrează asupra reducerii contrastului dintre arhitectura reală şi cea reprezentată fotografic. Uneori, ea studiază inclusiv primele schiţe şi desene ale viitoarei clădiri, încercând să identifice conceptul şi inspiraţia arhitectului. ■

Ne aflăm acolo unde n-am sperat vreodată că vom fi

interviu

Anthony Joannes Jacobus Maria van der Heijden s-a născut la 8 iunie 1943 în Hertogenbosch, Olanda. A absolvit cursurile Universității Tilburg, în specialitatea business-administration**, și pe cele ale Universității Sorbona. A urmat mai multe cursuri de perfecționare în Olanda, Marea Britanie, Elveția, Franța, SUA. A fost director în cadrul mai multor instituții bancare din diferite țări, inclusiv Taiwan și România. În prezent este președintele** Băncii Țiriac. **Cunoaște limbile franceză, engleză și germană. Este căsătorit și are doi copii.**

„Oamenii trebuie să ştie când munce

interviu cu Anthony J.J.M. van der

Sunteţi primul VIP din finanţele internaţionale care a venit să înceapă ceva în România. S-ar putea spune că sunteţi printre fondatorii sistemului bancar românesc. Greşesc?

– Aş zice că greşiţi. E prea mult spus! Când am venit aici în 1994, erau deja câteva realizări în sistemul bancar. Exista în primul rând Banca Naţională, apoi băncile comerciale. Dacă mă întrebaţi ce-am adus noi în plus, este vorba despre servicii bancare moderne, calificarea tinerilor şi ideea serviciilor de calitate. Toate aceste îmbunătăţiri pot fi uşor remarcate la *Banca Ţiriac*. Iniţial, deşi *Banca Ţiriac* era o bancă privată, ea era organizată la fel ca instituţiile de stat de dinainte de 1989. Asta însemna o structură organizatorică verticală; fără responsabilităţi stabilite sau fişe ale posturilor; fără o orientare de piaţă definită sau luarea în considerare a unui rezultat final; existenţa unui număr mai mare de angajaţi decât necesar; lipsa dezvoltării de produse sau a oferirii de servicii clienţilor.

Plecând de la acea situaţie, am început din anul 2000 un proces de reamenajare ce are ca scop principal oferirea de condiţii optime clienţilor băncii.

În plus, ne-am construit un nou logo, o nouă imagine, încât omul care intră într-un sediu al nostru ştie imediat că se află în *Banca Ţiriac*. Mai trebuie spus că noi am fost primii care, la începutul anului 2000, am susţinut că viitorul este „retail banking" (servicii persoane fizice), idee îmbrăţişată azi de toată lumea. Şi suntem primii care deţinem un sistem informatic centralizat, ceea ce înseamnă că tranzacţiile se fac în timp real şi de oriunde – ideea de „anywhere banking".

– Ce ştiaţi despre România înainte de a ajunge aici?

– Ştiam că este o ţară în care poţi merge în vacanţă, pe litoralul Mării Negre, că se poate face puţin schi şi că religia oamenilor este cea ortodoxă. Auzisem de regimul Ceauşescu şi de imaginea lui pe plan internaţional în urma poziţiei adoptate în 1968 faţă de evenimentele din Cehoslovacia. Dar nu aveam, înainte de 1990, nici o idee despre ceea ce se întâmpla cu adevărat aici! În educaţia noastră, lumea era împărţită între americani şi ruşi, între capitalism şi comunism, dar nu ni se spusese ce este comunismul cu adevărat, ce înseamnă să trăieşti de cealaltă parte a cortinei de fier!

– Când l-aţi întâlnit prima dată pe domnul Ion Ţiriac?

– În 1995 a venit la banca unde lucram

să-mi explice ce afaceri are în România şi să-mi ceară un sfat.

– Cum a fost debutul dv. la *Banca Ţiriac*?

– În ceea ce priveşte organizarea, în ciuda anilor petrecuţi deja în România, n-aveam nici o idee ce înseamnă o bancă privată într-o ţară ex-comunistă. Când am intrat prima oară în bancă, la 1 noiembrie 1999, am trăit un moment dur: o mulţime de oameni în birouri mici, care nu comunicau între ei, iar biroul meu era complet izolat de restul băncii! Nu era un început bun. În termen de clienţi însă, baza pe care să poţi construi ceva în sistemul bancar, situaţia era mult mai bună, deşi banca nu mergea bine la momentul respectiv. Modul de creditare nu era bun şi nici azi nu este perfect. Sistemul românesc de contabilitate şi cel de taxe şi impozite nu contribuie la conştientizarea adecvată a riscurilor în sistemul bancar.

– Astăzi sunteţi mulţumit de ceea ce aţi făcut aici?

– O persoane ambiţioasă nu va spune niciodată „*eu* am făcut-o" şi nici, relaxându-se, „gata, s-a terminat!" N-am avut momente în care să-mi spun „aşa e bine, şi nu mai trebuie făcut nimic altceva". Astăzi ne aflăm, ca *echipă*, acolo unde n-am sperat vreodată că vom fi, deşi piaţa se schimbă mereu. Am ajuns aici datorită faptului că am implementat o structură organizatorică verticală (atât la nivelul central cât şi în reţeaua teritorială), unde responsabilităţile fiecăruia sunt clare şi fiecare angajat are o fişă a postului, încât ştie exact ce trebuie să facă. Numele şi sigla *Băncii Ţiriac* s-au schimbat. Acum există un stil propriu al băncii şi noi servicii şi produse se introduc în continuare. A fost implementat un sistem IT complet nou, hardware şi software, ce face posibilă procesarea centralizată de date în timp real, inclusiv procesarea operaţiunilor cu carduri. Deşi volumul afacerilor a crescut, numărul angajaţilor a scăzut de la aproximativ 1.600, la circa 1.000 de angajaţi, ceea ce indică o mai bună eficienţă. În 2000 au fost introduse şi cursuri de pregătire profesională, care au un rol important în conştientizarea modului de funcţionare şi a procesului continuu de schimbare a mentalităţii. Se organizează de două ori pe an „Întâlnirea managerilor de sucursale şi agenţii", iar directori din sucursalele din ţară vin des la sediul central al băncii. Directori şi alţi angajaţi din sediul central, eu numărându-mă printre ei, călătorim mult prin ţară ca să vedem la faţa locului cum stau lucrurile.

– Cât au fost influenţate operaţiunile băncii de apariţia monedei unice europene?

– După aproape un an de când s-a introdus euro putem trage concluzia că schimbarea nu a afectat negativ afacerile. Însă, dacă informarea despre introducerea euro-lui a fost

sc, pentru ce muncesc şi ce posedă".

Heijden, preşedintele Băncii Ţiriac

eficientă, rămâne de văzut. Încă şi în ziua de azi se mai întâmplă să primim mărci germane pentru schimb în lei, iar oamenii sunt surprinşi că marca germană nu mai este un mijloc de plată legal.

– Ce merge bine şi ce merge rău în sistemul bancar românesc?

– Sistemului i-a crescut solvabilitatea. Băncile care au rămas sunt categoric într-o situaţie mai bună decât erau în urmă cu câţiva ani. Dar sistemul financiar din România este încă slab. Iar dacă sistemul bancar ar fi gata să se dezvolte din plin, nu ar putea face faţă pentru că nu este destul de capitalizat. Un alt obstacol ar fi faptul că sistemul bancar nu este protejat destul din punct de vedere legal. În România împrumutatorul este cel protejat şi nu creditorul. Acest lucru trebuie schimbat pentru că altfel împrumuturile către persoane juridice vor stagna. De asemenea, şi pe partea de contabilitate este de dorit ca numai standardele internaţionale de contabilitate să fie acceptate. Acest lucru ar face ca băncile româneşti sa fie compatibile cu băncile din afara ţării.

– Destui români cu bani şi-i ţin în bănci din străinătate. Cum îi convingem să-i repatrieze?

– În măsura în care este adevărat – până de curând n-a fost permis şi n-am observat un transfer mare de capital către exterior – aş spune mai întâi că noi, băncile, trebuie să facem astfel încât clienţii să aibă încredere în sistemul bancar naţional. În al doilea rând, piaţa locală ar trebui să ofere servicii adecvate. Iar în ultimul rând, sistemul de impozitare ar trebui să ajute la menţinerea fondurilor în ţară. Pare foarte simplu pentru cineva din vest. Dar acceptaţi din partea mea, nu este aşa de uşor când nu eşti învăţat altfel.

– Care este poziţia dv. faţă de sistemul fiscal din România?

– Eu promovez un înalt respect al obligaţiilor pe care le ai faţă de societatea în care trăieşti. Dar nivelul taxelor trebuie să fie rezonabil! Oamenii trebuie să ştie când muncesc, pentru ce muncesc şi ce posedă. Sistemul de impozite este bazat pe venit şi cheltuieli. „Fiscul" trebuie să accepte că atâta timp cât economia nu funcţionează adecvat, valoarea impozitelor este mică, cu toate consecinţele pentru buget. Mai rămâne mult de schimbat în ceea ce priveşte baza juridică şi mentalitatea.

– Cât de „greu" va fi leul greu?

– Inflaţia şi, ca rezultat al acesteia, devaluarea monedei este monitorizată prin unelte monetare. Desigur, s-au făcut progrese. Dar în cele din urmă valoarea leului este stabilită de către piaţă şi nu numai de uneltele monetare. Un lucru ce nu s-a făcut până acum este că nu s-au îngheţat preţurile. Atâta timp cât preţurile şi salariile sunt indicate în dolari şi sunt plătite în lei, inflaţia este „ascunsă", iar leul este foarte dependent şi greu controlat.

– Cum vă petreceţi timpul liber?

– Ascult muzică clasică, merg la operă, iar în străinătate merg şi la „musical"-uri. Sunt un activ colecţionar de pictură românească, am deja o colecţie destul de mare de tablouri.

– Aveţi prieteni în România?

– Puţini, dar cei pe care îi am sunt buni prieteni. Soţia mea are mai mulţi, dar şi mai mult timp liber.

– Spuneţi câteva cuvinte despre familia dv., vă rog!

– Am o soţie minunată, care nu mi-a pus nici o condiţie când eu sau noi a trebuit să ne mutăm în altă ţară. Mai mult, a devenit expertă în mutări, fără să se plângă deloc. În acelaşi timp, este o mamă specială pentru cei doi băieţi ai noştri (27 şi 28 de ani), dintre care unul este în Olanda şi celălalt aici în România. Soţia mea este de asemenea o expertă în materie de plante şi – deşi n-ar vrea să audă asta... – ar avea mai mult succes dacă ar fi mai puţin modestă.

– Ce nu vă place în România?

– Cred că românii şi-ar face un serviciu dacă ar renunţa la ideea că „eu"-ul este atât de important. Ar trebui să înveţe că acest ego este supra-apreciat şi împiedică dezvoltarea personală. Ego este ceva bun, dar există mai multe în viaţă.

interviu de **Tudor Călin Zarojanu**
foto **Octavian Tibăr**

***Banca Ţiriac* este cea mai mare bancă privată fondată în România după anul 1989, ca urmare a iniţiativei Grupului de Companii „Ion Ţiriac". Peste 5.500 de investitori, persoane fizice şi companii, s-au alăturat acestei iniţiative. Banca a devenit operaţională în aprilie 1991. Capitalul social iniţial de 3 miliarde de lei a fost majorat succesiv, atingând în prezent peste 564 miliarde de lei. În aprilie 1993 Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare a devenit unul dintre acţionarii principali ai băncii – prima participare a BERD la capitalul social al unei bănci din Europa Centrală şi de Est. În 1997 prestigioasa revistă *Central European* a decernat Băncii Ţiriac premiul de excelenţă pentru „Cea mai bună bancă privată din România". Banca are 1.150 de angajaţi şi o reţea de 41 de unităţi teritoriale situate în aproape toate centrele economice importante ale ţării.**

În anul 2000, *Banca Ţiriac* a intrat pentru prima oară în topul celor mai puternice 75 de bănci din Europa Centrală şi de Est. Clasificarea a fost făcută de prestigioasa agenţie americană de rating *Strandard & Poors*. În prezent banca operează peste 120.000 de conturi-persoane juridice şi peste 550.000 de conturi-persoane fizice în toată ţara.

Sprijin pentru **export**

De la începutul acestui an, *Eximbank România* a încheiat 15 acorduri cu parteneri din străinătate, în baza rolului stabilit, prin programul de guvernare, pentru a contribui la dezvoltarea exporturilor. În plus, se află în negocieri colaborări similare cu parteneri din alte şase state. Principalele prevederi ale acestor acorduri vizează asigurarea creditelor de export, cooperarea pentru dezvoltarea exporturilor de bunuri şi servicii, proiecte comune pe terţe pieţe, schimbul de experienţă în domeniul recuperării creanţelor, în privinţa activităţii de asigurare-reasigurare şi a garantării creditelor. Majoritatea colaborărilor sunt axate pe relaţii bancare, servicii financiare şi schimbul de informaţii comerciale. ■

O tranzacţie **cimentată**

Prin ofertă publică, *HeidelbergCement* a devenit acţionarul principal al *Tagrimpex Romcif Fieni*, deţinând 97,48% din acţiunile societăţii. În felul acesta, firma germană a realizat un „echilibru geografic" între fabricile sale de ciment din România, după *Moldocim Bicaz* şi *Casial Deva*. Daniel Gauthier, director executiv al *HeidelbergCement*, a declarat că scopul final al demersurilor întreprinse de firma pe care o conduce este reprezentat de beneficiile aduse utilizatorilor români de materiale de construcţii şi derivate. *HeidelbergCement* a intrat pe piaţa din România în 1998, când a cumpărat pachetul majoritar de acţiuni de la *Moldocim Bicaz*. Firma a investit în total, în România, circa 200 de milioane de euro, dintre care 9,5 milioane de euro pentru protecţia mediului. ■

Mesaje **multimedia**

În premieră în România, de la 1 noiembrie, în reţeaua *Orange* pot fi trimise şi primite mesaje care conţin fotografii color, imagini animate, sunete şi, fireşte, texte – condiţia este ca telefonul să aibă facilităţi multimedia. În plus, se pot trimite astfel de mesaje către adrese de e-mail. Se pot face chiar colecţii cu mesajele preferate, prin opţiunea numită „Albumul tău", disponibilă la numărul scurt 566. În acelaşi timp, serviciul „Info" (311) va oferi şi el mesaje multimedia referitoare la vreme, bioritm, horoscop sau gluma zilei.

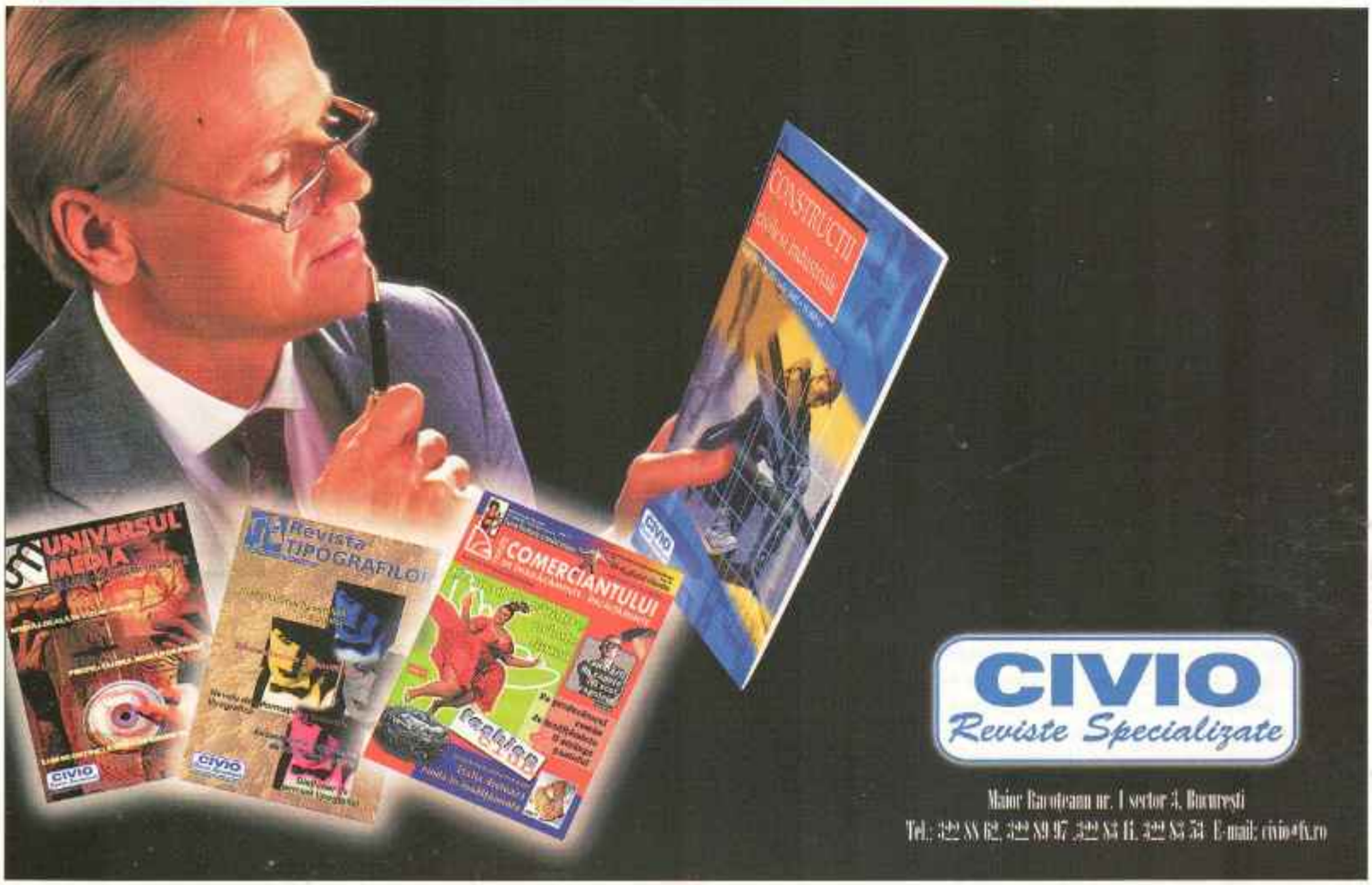

Cătălin Adrian Ionescu

Chairman/CEO CODECS

„ Managerul român obișnuit este genul de om care își dorește foarte mult, foarte repede, dacă se poate acum, nu mâine. Nerăbdarea îl caracterizează cel mai tare, criza de timp, pentru că este relativ tânăr și vrea să trăiască acum."

„Trebuie să învățăm cum se învață"

„Noi ştim unde e Guatemala, d

Americanul, dacă vrea să ştie unde e Guatemala, se ur

Interviu cu domnul Cătălin Adrian Ionescu, Chairman/CEO CODECS

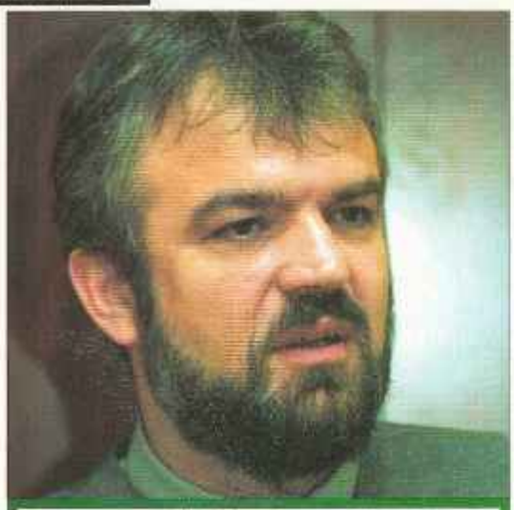

CODECS s-a înfiinţat în 1993, ca rezultat al unui proiect al *Know How Fund in Romania*. Faptul că este o societate pe acţiuni şi nu o organizaţie non-profit se datorează în primul rând partenerilor englezi care au insistat să ne organizăm aşa. Mai mult decât atât, au insistat ca acţionarii acestei companii să fie chiar studenţii care au absolvit primul curs de management împreună cu *Open University Business School*, ceea ce s-a şi întâmplat, în proporţie de 90 la sută. Aşa s-a înfiinţat compania, stând de vorbă câţiva români din cadrul proiectului, studenţi în acelaşi timp, cu doi dintre colegii de la *Open University Business School*. Unul dintre ei, Brian Lang, este şi fondatorul universităţii, iar celălalt, Arthur Little, tutorele nostru. La restaurantul *Gogoşaru'*, stând la o masă, ei ne-au schiţat pe un şervetel de hârtie cam cum ar fi bine să arate compania, inclusiv faptul că un element interesant pentru o companie privată pe acţiuni ar fi ca nimeni să nu poată vreodată să preia controlul, indiferent câte acţiuni ar deţine. Deci, să spunem, că ai 90 la sută dintre acţiuni, nu vei putea avea mai mult de şase voturi şi, de asemenea, dacă ai o acţiune, poţi avea deja un vot. Chiar şi cu 99 la sută nu poţi avea controlul companiei dacă acel 1 la sută e împărţit între 6-7 sau 20 de oameni. Mi-aduc aminte că banii pe care i-am investit noi atunci erau echivalentul a vreo 2.600 dolari. Cam atât am putut să strângem, la vremea aceea, vreo 25 de oameni. Sigur, unii atât aveam în casă, alţii chiar s-au împrumutat ca să adune acei 40-50 sau 70 de mii de lei pe care i-au pus la capitalul societăţii. Alţii, desigur, aveau mai mult, dar n-au pus pentru că li s-a părut o aventură, li s-a părut riscantă o afacere în care vroiam să facem bani din educaţie, din management, în România anului 1993... Sigur, între timp, noi ne-am dezvoltat, avem o editură de carte, o divizie de consultanţă pentru clienţii corporativi. Din 2001 am mai adus o universitate, *Universitatea Westminster* din Londra. Împreună avem un program de masterat în domeniul resurselor umane.

– Care este cel mai important lucru pe care l-a realizat CODECS până acum?

– Ceea ce dă sensul şi valoarea a ceea ce facem la CODECS este faptul că în multe dintre companiile care ne sunt clienţi chiar se simt efectele programelor derulate de noi, în sensul că se văd performanţe mai bune, patronii sau managerii companiilor sunt mulţumiţi de ceea ce au obţinut, de deschiderea care s-a creat, de capacitatea de a aborda mai bine proiectele mari şi dezvoltarea companiei şi, nu în ultimul rând, de lucrurile palpabile, cum ar fi cifra de afaceri sau profitul. Este adevărat şi faptul că majoritatea clienţilor noştri sunt companii multinaţionale dar şi clienţii români sunt în creştere, noi avem studenţi chiar şi de la regii autonome sau societăţi naţionale.

– Este important faptul că tot mai mulţi români au început să-şi dea seama că fără o pregătire specializată nu pot rezista.

– Aşa este. Conştientizează tot mai mult nevoia de a învăţa. Din păcate, însă, problema rămâne la nivelul resurselor, fiindcă au nevoie de o susţinere financiară consistentă pentru a accede la cursurile din programele oferite de CODECS şi a-şi pregăti oamenii. Iar în perioade de criză, cum au fost adesea în anii din urmă, toate companiile taie două bugete: cel de pregătire a personalului şi cel de marketing. Şi, dacă se poate, reduc şi personalul. Or, prin asta, nu fac decât să-şi taie viitorul, pentru că resursa umană şi marketingul sunt două elemente strategice în gestionarea unei companii. Fără aceste două lucruri nu văd cum poţi să spui că o să construieşti viitorul unei companii, mai ales într-o epocă modernă, în care transferul de tehnologie este la îndemâna oricui, fiind numai o problemă de finanţe, iar uneori nici atât, ci doar una formală, de a semna un acord sau un contract. Diferenţa o fac oamenii. Oamenii funcţionează şi operaţionalizează în mod diferit dintr-o companie în alta, chiar şi în interiorul aceleiaşi ţări, ca să nu mai vorbim despre ţări diferite sau culturi diferite.

– Care este, din acest punct de vedere, al resurselor umane, problema cea mai acută în România acestor ani?

– Problema cu care ne confruntăm acum – şi care se va acutiza pe măsură ce va trece timpul – este faptul că sistemul educaţional, atât la copii cât şi la adulţi, este prea focalizat pe transferul de cunoştinţe şi prea puţin interesat asupra modului în care se învaţă. Oamenii ajung adulţi şi nu ştiu să înveţe, după ce au parcurs anii de liceu şi o facultate. Învăţarea experienţială este singurul mod corect şi conştient de a învăţa, chiar dacă este foarte adevărat că, uneori, acest lucru mai şi „doare". Copiii, când învaţă să meargă, mai întâi cad. Acesta este modul natural prin care oamenii învaţă, prin experienţă şi prin greşeli. Or, tot sistemul nostru educaţional te învaţă că n-ai voie să greşeşti! Ba, mai mult, ţi se induce şi ideea, începând din familie şi

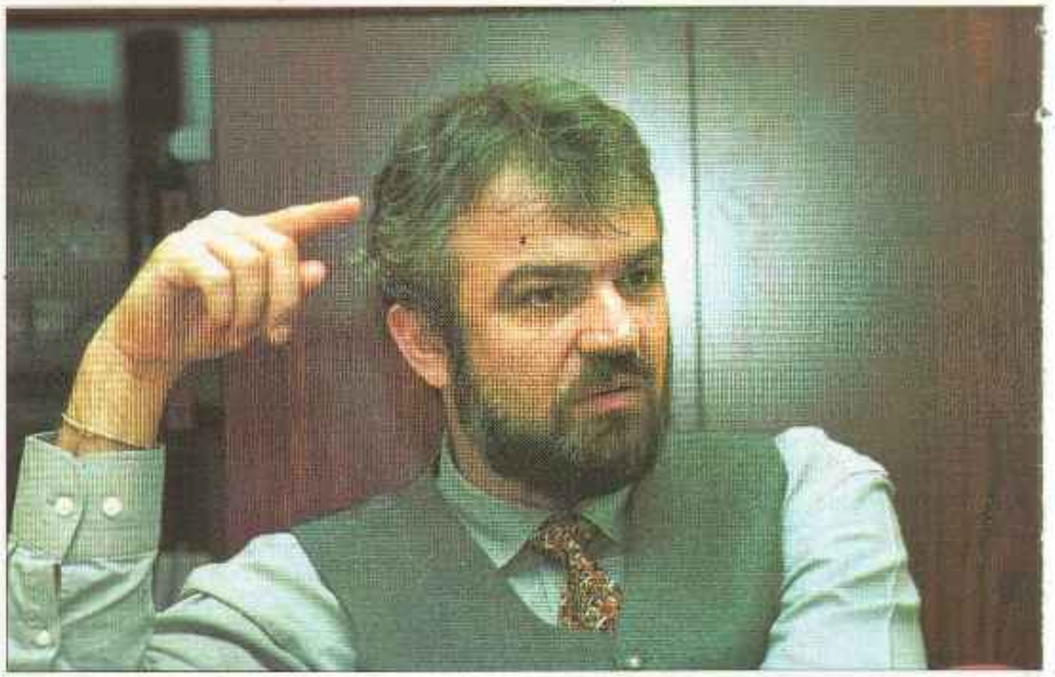

ar la ce ne folosește?

că în avion și se duce acolo. Noi călătorim cu degetul pe hartă chiar și acum!"

până la școală, că dacă greșești vei fi aspru pedepsit și ți se vor întâmpla o grămadă de nenorociri! E greșit! Sigur că nu e normal să repeți aceeași greșeală la nesfârșit. Trebuie să tragi învățămintele necesare dintr-o greșeală, să știi ce trebuie să eviți pe viitor. Dar la noi nu ai voie să greșești niciodată, ceea ce e imposibil! Toți greșim! Fostul Președinte al *Coca-Cola* a spus o dată că, dacă 25 la sută dintre deciziile pe care le-a luat ar fi fost corecte, compania ar fi fost astăzi de trei ori mai departe decât e acum.

– În România cred că este vorba și despre o problemă de mentalitate a omului de afaceri...

– Din nefericire, la noi există mentalitatea că, dacă ești bun gospodar, ce-ți mai trebuie, dom'le, management! Gospodar poți să fii acasă, dacă ai două găini, un purcel și un cal în curte. Dar, dacă ai o fermă de o mie de vaci, nu mai e vorba să fii bun gospodar. Aici discutăm dacă știi să faci sau nu știi să faci! Or, la noi, sigur că imediat după revoluție nu avea cum să se întâmple mare lucru. Fiecare s-a apucat să facă afaceri cum a putut și cum s-a descurcat, lucru care încă mai rezistă la nivelul întreprinderilor mici și mijlocii și chiar la nivelul celor mari, deținute de către diverse personalități – că putem să le spunem așa, după frecvența cu care apar prin ziare. Nu e rolul meu să comentez cât de cinstit au făcut afacerile, ideea este că și cei care au reușit să-și construiască mici imperii, dar și cei mai mici, care au tras un tun, două și și-au făcut vilă, și-au luat mașină cu roți groase și li se pare că viața e a lor, nu mai pot să reziste. Lucrurile serioase și care rămân nu se fac de azi pe mâine. Atunci când ajungi să dețiu un mic „imperiu", adică o companie cu mii de oameni, cu active de multe milioane de dolari, nu mai e atât de simplu. Bunul-simț sau experiența nu te mai ajută, fiindcă intri într-o zonă care devine mult prea tehnică, foarte profesionistă. E ca și cum am spune că toți ne pricepem la bucătărie sau la bujii pentru că toți folosim mașină și toți mâncăm. Așa e și în business. Sunt două curente: cel american spune că, dacă înveți să fii manager și poți să fii manager, ești mercenar, adică azi poți să fii director la *Coca-Cola*, mâine la *Timken* și poimâine în administrația publică; cealaltă abordare, europeană, dar care are destui adepți chiar și în SUA, spune că e minunat dacă ai o bază solidă în management și în administrare, dar nu poți să treci dintr-o parte în alta atât de simplu, trebuie să ai un număr de ani în spate pentru a pătrunde în subtilitățile specifice fiecărui business.

– Unde credeți că este adevărul, cel puțin pentru România acestor ani?

– Ca de obicei, undeva la mijloc, deși eu înclin să cred mai mult în mercenariat, cel puțin la nivelul de azi al României, chiar și dacă vorbim despre marile companii. La noi, dacă știi să conduci o firmă de o sută de oameni poți să conduci și una de o sută de mii, dacă stăpânești bine principiile de management.

– Care este diferența cea mai flagrantă între companiile românești și cele occidentale?

– Noi suntem foarte departe în ceea ce privește eficiența. Dacă eficiența în Europa occidentală am considera-o 100 la sută, eficiența companiilor private românești ar fi de 25 la sută, iar a celor de stat, între 4 și 5 la sută.

– Cum arată managerul român obișnuit?

– E o persoană de 30-35 de ani, are studii universitare, de obicei inginer. Este genul de om care își dorește foarte mult, foarte repede, dacă se poate acum, nu mâine. Vrea salariu de la 500 de dolari în sus, indiferent dacă lucrează în zona publică sau în cea privată. Nerăbdarea îl caracterizează cel mai tare, criza de timp, pentru că este relativ tânăr și vrea să trăiască acum. Este fascinat de tot ceea ce este occidental, de la filme și până la produse de larg consum. Este genul de om care merge în supermarket chiar dacă are sau nu bani.

– E capabil?

– În general, nu. Este în zona medie, sub medie. Este târât de sistemul de educație...

– Cred că, pentru români, educația a devenit un loc comun de bravadă națională. Ne lăudăm cât de des putem că suntem un popor foarte cult, foarte citit. Spunem adesea că noi știm unde e statul Guatemala, iar americanii habar n-au nici măcar unde e România. Totuși, americanii o duc mai bine...

– Așa e. Noi știm unde e Guatemala, dar la ce ne folosește? Americanul, dacă vrea să știe unde e Guatemala, se urcă în avion și se duce acolo. Noi călătorim cu degetul pe hartă, chiar și acum!

– Ce trebuie schimbat pentru ca să nu uităm unde e Guatemala, dar să și putem ajunge acolo?

– Cred că modul în care concepem noi să facem educație. În loc să ne încărcăm cu multă informație, trebuie să-i învățăm pe oameni cum se învață. Cum se gândește, cum se comunică. În acest sens, la CODECS am avut succes cu faptul că am aplicat *ad litteram* sistemul de la *Open University Business School*, sistem în care nu se folosesc profesori universitari, ci numai practicieni. Adică oameni care asta fac zi de zi, sunt manageri, sunt proprietari de firme. Pe de o parte, sunt pe picior de egalitate cu studenții lor, care au de la 25-26 până la 63 de ani. Cel

mai în vârstă student al nostru avea cam această vârstă și era director deja de vreo 15 ani. Cum să-i pui în față un profesor, chiar cu părul alb, dar care nu are alt atu decât că a citit foarte multe cărți și a studiat o anumită problemă, dar nu a vândut în viața lui un chibrit sau un pachet de țigări! Cum să-i învețe acesta din urmă marketing?

– Ce credeți că îi rămâne unui student CODECS după ce termină cursurile, desigur în afară de informațiile pe care le capătă?

– O imagine asupra modului în care trebuie să se practice managementul și conducerea unei organizații în Occident, cursurile fiind britanice, dar aplicându-se în toată Europa. Rămâne cu o calificare valoroasă, fiindcă diplomele sunt recunoscute internațional, *Open University Business School* fiind membră a *Association of MBA's* – o asociație europeană exclusivistă a universităților care oferă un MBA, în care sunt membre numai 72 din peste 500 de universități. Toți studenții din Europa studiază aceleași cursuri, examenele se dau în aceeași zi și la aceeași oră cu aceleași subiecte. Un alt aspect este faptul că studenții interacționează cu mulți manageri din diverse zone de activitate și capătă experiență.

interviu realizat de **Alexandru Arion**
foto **Octavian Tibăr**

Tudor Călin Zarojanu

Mica naţionalizare

Evenimentele ultimei perioade mă obligă să revin, mai pe larg, asupra unui subiect pe care, în numărul anterior al revistei, l-am atins doar în treacăt.

PSD (ex-PDSR, ex-FDSN, ex-FSN) a ajuns la putere, guvernând opt din cei 12 ani post-decembrişti, prin exploatarea la maximum a mesajelor populiste şi a confuziilor legate de economia de piaţă. Mai exact, a încurajat toate pomirile maselor împotriva lucrurilor pe care cetăţenii de rând nu le înţelegeau bine şi nici nu s-a obosit să le explice ca lumea cineva. În particular, pedeseriştii le-au cântat în strună celor care răcneau în stradă „Nu ne vindem ţara!", iar ceva mai târziu, pe vremea guvernării CDR-PD, ţipau că, de fapt, FMI conduce ţara românească, obligându-ne să facem tot felul de chestii pe care nu le vrem. Cum ar fi: eficientizarea economiei, închiderea ori restructurarea ramurilor neperformante, privatizarea, retrocedarea proprietăţilor furate de statul comunist, o atitudine tolerantă faţă de minorităţi.

A trecut vremea şi s-au schimbat vremurile. Pedeseriştii au revenit la putere, „acum într-o nouă prezentare", ştiind că nu vor mai putea face nimic dacă ignoră standardele europene. Drept care au făcut volta-n vânt şi au luat-o invers: s-au făcut prieteni cu UDMR şi, în general, cu toate minorităţile, inclusiv cele sexuale; au privatizat cam tot ce se putea privatiza, indiferent pe câţi bani (mai ţineţi minte revolta stârnită de declaraţia lui Petre Roman, cum că o bună parte dintre fabrici nu sunt altceva decât fier vechi?); au acceptat să dea înapoi proprietarilor de drept clădiri, terenuri, păduri, uzine şi ogoare; l-au primit acasă, cu onoruri, pe Regele Mihai (după ce-l fugăriseră cândva pe autostradă, ca pe un infractor); au devenit extrem de deschişi la orice sugestie sau pretenţie venită din exterior, de la organismele internaţionale; au început un fel de descentralizare.

Dar până când, tovarăşi!? Statul ăsta să nu rămână cu nimic!? Nici chiar aşa! Drept care, după ce, încă de pe vremea cabinetului Văcăroiu, declanşaseră, cel puţin pe hârtie, „Marea Privatizare", au purces, în paşi mici şi care s-ar fi vrut a fi discreţi, la mica naţionalizare. În doar câteva zile, Casa Naţională de Asigurări de Sănătate a trecut în subordinea Ministerului Sănătăţii, Registrul Comerţului a fost îmbrâncit în curtea Ministerului Justiţiei, iar Institutul „Ana Aslan" a fost primit cadou de Regia Autonomă a Protocolului de Stat, în vreme ce de cooperaţia meşteşugărească urmează să aibă grijă, părinteşte, Guvernul.

Orice modificare de organizare sau subordonare poate fi luată în discuţie, chiar dacă implică delicate probleme de proprietate, deci de moralitate, dacă este îndeplinită o condiţie esenţială: lucrurile merg prost în domeniul respectiv, nu se mai poate aşa. Or, Registrul Comerţului, Institutul „Aslan" şi cooperaţia meşteşugărească n-aveau nici o problemă. Cât priveşte CNAS, este ridicol pretextul invocat: că unii doctori semnau reţete de medicamente compensate care valorau miliarde. Păi, cercetaţi cazurile respective şi lăsaţi Casa în pace, că nu este o chestiune structurală, ci una umană!

Tendinţa este evidentă şi în intenţia de a crea o societate care să monopolizeze asigurările locuinţelor, după ce va deveni obligatoriu să te asiguri. De ce nu şi asigurările de viaţă, ori cele auto? Probabil va urma şi asta. Urmăriţi, de asemenea, ce se va întâmpla cu debranşările. Dacă proprietarii de microcentrale nu vor fi obligaţi să cotizeze la regiile de stat (aşa cum, aberant, se intenţionează), oricum nenorociţii care nu se debranşează vor plăti plecarea din sistem a celorlalţi!

Să recapitulăm: în ţara asta, în care aproape totul merge prost, există câteva instituţii care funcţionează bine şi – spre ghinionul lor – aduc bani. Statul are nevoie de aceşti bani! În plus, să creăm alte structuri aducătoare de fonduri, că impozitele, taxele, amenzile, accizele şi banii vărsaţi de cetăţeni monopolurilor de stat nu mai ajung, iar de produs economia de stat nu produce mai nimic.

Afară-i vopsit gardul (de dragul integrării şi al banilor veniţi din exterior), înăuntru-i leopardul etatizat. Cum tot ne aflăm în anul aniversării *Phoenix*, daţi-mi voie să numesc această manevră *Mica ţiganiadă*. ■

Vinul care te face să vezi îngeri

Parc-ar fi un **Park**

Meleagurile mioritice se umplu, încet dar sigur, de parcuri tematice. *Dracula Park* nu se mai face la Sighişoara, a anunţat Dan Matei Agathon. Dar se face, totuşi. Unde? Surpriză, surpriză... În replică, cel mai iubit grup de umor din România şi-a lansat, la televiziune, *Divertis Park*. De data asta, râsul este asumat de la bun început. În fine, la Potelu, pe moşia sa, Mircea Dinescu va deschide un *Înger Park*, unde, între altele, se va putea consuma din belşug *Vinul lui Dinescu* (care, probabil, te face să vezi îngeri). ■

Un fel de leu la **Ateneu**

S-a deschis sezonul la memorii politice. Pe rând, Răsvan Popescu, Radu Vasile, Emil Constantinescu şi Petre Roman s-au apucat să dezvăluie culisele unicei guvernări de centru-dreapta de după 1989. Ce frumos ar fi dacă Ateneul ar aduna, pentru un concert simfonic, atâta puhoi de lume precum la lansarea cărţii lui Emil Constantinescu! Cât despre cartea în sine, o tetralogie (!) intitulată „Timpul dărâmării, timpul zidirii", despre care editorul, Doina Uricariu, a afirmat că este cea mai importantă operă a unui om politic din Europa Centrală şi de Est şi va deveni o lucrare de referinţă în toate bibliotecile lumii, vă vom da de veste când vom ajunge la finalul celor 3.500 de pagini... ■

Ia mai toarn-un păhărel...

Week-end **cu vin vechi**

La iniţiativa lui Eugen Plesca, primarul sectorului 3, în Parcul Titan primul week-end din noiembrie va fi dedicat *Festivalului vinurilor vechi*. Manifestarea se desfăşoară de câţiva ani încoace, în fiecare toamnă. Vizitatorii au posibilitatea să deguste direct de la producători vinuri de excepţie şi să se aprovizioneze pentru sărbătorile de iarnă. ■

Budapesta îşi cinsteşte cum se cuvine eroii

A fost odată o **revoluţie**

Fostul premier maghiar Viktor Orban a vorbit la Budapesta în faţa mulţimii adunate pentru a celebra 46 de ani de la revoluţia antisovietică. Manifestaţia a fost organizată de Cercurile Civice Maghiare, mişcare fondată de Partidul Civic Maghiar Fidesz. Cine a avut curaj încă din urmă cu aproape cinci decenii are toate motivele să fie mândru. ■

Un demnitar care a înţeles să-şi plătească onorabil erorile

Cui are urechi **de auzit...**

Estelle Morris, ministrul britanic al Educaţiei, a demisionat, după ce a fost criticată pentru modul în care se desfăşoară învăţământul în zonele rurale şi pentru rezultatele de la testele de literatură. E drept, în România educaţia merge mult mai bine. ■

Nu prea e linişte în Venezuela

Sub presiune

Ofiţerii care cer ridicarea populaţiei din Venezuela împotriva preşedintelui Hugo Chavez au scos în stradă mulţimi de oameni agitând drapele. Generalul Nestor Gonzales s-a adresat manifestanţilor din Piaţa Altamira (Caracas), susţinut de 26 de confraţi întru arme, care au adus Venezuela în pragul insurecţiei. ■

Bazil Ştefan

Lumină verde din Irlanda

Indiferent dacă l-aţi perceput sau nu, oftatul de uşurare s-a auzit limpede de la un capăt al Europei la altul, la 20 octombrie, când au devenit cunoscute rezultatele referendumului din Irlanda. Celor trei milioane de irlandezi li s-a făcut în cele din urmă milă de ceilalţi 370 de milioane de cetăţeni ai Uniunii Europene, ca şi, mai ales, de cele 160 de milioane de suflete din ţările candidate (13 la număr, dintre care zece au promisă primirea la începutul lui 2004) şi au spus „da" la referendum. A fost chiar un „da" clar, convingător (63% din voturi), menit să facă uitat refuzul meschin de la referendumul anterior, din iunie 2001, prin care au blocat timp de peste un an intrarea în vigoare a Tratatului de la Nisa. Prin acest tratat, convenit în decembrie 2000, după ani de negocieri în cadrul faimoaselor Conferinţe Interguvernamentale ale UE, *Cei 15* adoptaseră reformele instituţionale minime necesare pentru extinderea Uniunii spre Est. Irlanda rămăsese singura ţară membră a UE care nu ratificase acest tratat fiindcă este, de asemenea, singura dintre *Cei 15* care a decis ca tratatele europene să fie confirmate nu de către parlament, ci prin referendum. Şi când trebuie să se pronunţe însăşi măria sa „boborul", lucrurile se complică. Asta fiindcă poporul poate deveni uşor victima demagogilor, aducând la putere un Hitler, confirmând „unanim" un Saddam Hussein sau respingând un tratat ce vizează pacea şi prosperitatea unui întreg continent. Dar totul e bine când se termină cu bine: şi irlandezii, şi guvernul lor, care a dus o admirabilă campanie de informare în favoarea unui răspuns afirmativ la referendum, merită felicitări. Au demonstrat că nu sunt, totuşi, nişte europeni de carton. Dacă ne-ar fi servit din nou un „nu", Europa mare şi unită ar fi intrat în ceaţă. Efectul minim ar fi fost o nouă amânare a extinderii spre Est, probabil cu câţiva ani buni, fiindcă Tratatul de la Nisa, devenit caduc, ar fi trebuit renegociat, iar procesul ratificării reluat în toate cele 15 state membre. Şi cine ştie dacă, între timp, tabăra „refuznicilor" nu ar fi câştigat noi adepţi.

Cei zece candidaţi din „valul 2004" pot respira, deci, uşuraţi. Noi şi bulgarii va trebui încă să insistăm, la Consiliul European din decembrie, de la Copenhaga, ca aderarea noastră să nu fie blocată de cine ştie ce „plebiscist" slab pregătit. Drept şi corect ar fi, de fapt, ca şi primirea României şi Bulgariei să fie ratificată tot de *Cei 15*, ca şi în cazul primului grup, şi nu de *Cei 25* de la acea dată. ■

Personalităţi ale secolului XX

La *Cuptorul cu... poante* din Bucureşti s-a deschis Expoziţia internaţională de caricaturi „Personalităţi ale secolului XX", organizată de *Cartoonist Rights Network Romania*, Ambasada SUA, Ambasada Franţei, Alianţa Franceză şi Primăria sectorului 2. Este o expoziţie-eveniment, prima de acest gen deschisă până acum în România, realizată de 95 de caricaturişti din 45 de ţări; o istorie în portrete a secolului XX de la Einstein şi Ghandi, la Marilyn Monroe şi Maica Tereza din care nu putea lipsi, în acest an aniversar, Caragiale. La vernisaj au fost prezenţi câţiva dintre cei mai mari caricaturişti ai lumii, Pancho (Franţa) – de

la *Le Monde*, Steve Benson (S.U.A.) – laureat al premiului de presă *Pullitzer*, Iuri Kosobukin şi Vladimir Kazanevski (Ucraina), Vlado Volas (Iugoslavia), Ştefan Despodov (Bulgaria), Mihai Stănescu şi Horaţiu Mălăele (România) care au reuşit să eclipseze pentru o seară „figurile" politice de pe malurile Dâmboviţei.

text **Aurel Ştefan Alexandrescu**
foto **Robert Hanciarec**

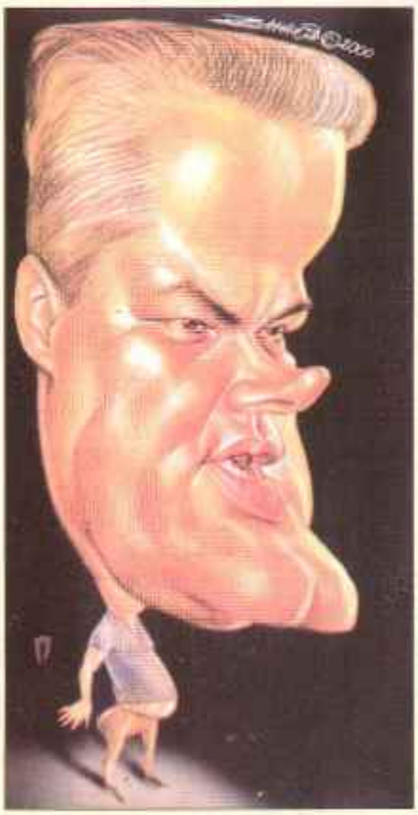

Adrian Năstase, văzut de Cătălin Zaharia (România)

grupuri de interese, grupuri de presiune

Controverse privind partidul-stat

Dan Pavel

Argumentul cel mai grav împotriva formaţiunii conduse de Adrian Năstase este că a devenit partid-stat. Într-un stat postcomunist – care a cunoscut regimul totalitar, în care partidul-stat (PCR) îşi subordonase totul – este o acuzaţie zdrobitoare. Nu numai împotriva partidului, dar şi a membrilor. Cu toate acestea, Partidul Social Democrat comite abuzuri nenumărate, face erori în serie, guvernează după bunul plac, i se pot aduce o mulţime de reproşuri, dar nu este un partid-stat.

PSD şi-a subordonat administraţia centrală, dar nu şi locală (mai sunt primari, consilieri ai altor partide). PSD şi-a subordonat Parlamentul, dar când se supără UDMR şi opoziţia, nu poate să legifereze oricum. Partidul lui Năstase nu este atotputernic. Totuşi, puterea şi influenţa sa este cu mult mai mare decât a tuturor celorlalte partide la un loc. PSD este instrumentul perfect de promovare a intereselor unei oligarhii caracterizate de o lăcomie pantagruelică. Aceste grupuri împiedică transformarea PSD în partid-stat, pentru că le-ar înfrâna afacerile. Democraţia noastră fiind însă una în care libertatea coexistă cu anarhia şi supracontrolul din anumite sectoare economice şi administrative, rezultă că mai au şi alţii loc pentru a face afaceri, pentru a fura, pentru a păgubi statul şi cetăţenii. Dacă PSD ar fi doar o organizaţie politică afiată sub comanda unor grupuri de interese oligarhice, lucrurile ar fi extrem de simple.

PSD mai are nevoie şi de voturi. De multe voturi. Le ia de la amărâţi. Cu măsuri populiste. Cum ar fi acţiunea „laptele şi cornul". După cum decurge, mulţumeşte multă lume, de la firmele PSD-iştilor, care se ocupă de furnizarea materiei prime, până la copiii familiilor sărace (tot mai mulţi). Părinţii acestora din urmă îşi vor aduce aminte cu siguranţă când se vor duce la vot de măsurile luate în favoarea sărăciei în care trăiesc. Vor uita însă tot ce este în defavoarea lor. Nu vor ţine minte că partidul de guvernământ este de fapt aservit intereselor „baronilor" locali şi regionali, precum şi unor „naşi" autohtoni, care nu mai au nevoie de organizare ilegală, din moment ce statul stă la dispoziţia partidului la putere, precum şi a tuturor celor care vor să abuzeze de el.

Faptul că un partid atât de mare precum PSD supravieţuieşte prin echilibristica între interesele tot mai diversificate ale oligarhilor şi interesele tot mai restrânse ale săracilor nu este însă garanţia succesului etern. Între aceste extreme se dezvoltă o clasă de mijloc, cu interese extrem de diferite şi care nu ar avea decât de câştigat din funcţionarea statului de drept şi măsuri reformiste. Când această clasă de mijloc îşi va găsi reprezentate politic interesele, când unii oligarhi îmbogăţiţi prin exploatarea statului vor dori să devină capitalişti autentici, politica autohtonă va intra într-o nouă vârstă. Atunci vor înţelege o parte dintre săraci că nu sunt condamnaţi la sărăcie. ■

Vladimir Ilici Lenin, în viziunea lui Vladimir Kazanevsky (Ucraina)

fără microfon

Emil Hurezeanu

O discordie periculoasă

Se înmulţesc semnele care ne obligă să constatăm că în interiorul PSD continuă şi chiar se înteţeşte războiul dintre aripile Iliescu şi Năstase. Cu cât scandalurile şi controversele se înmulţesc, cu atât costurile electorale şi politice ale partidului vor creşte, chiar dacă admitem că între vinovăţiile unor personaje controversate din partid există diferenţe, refuzul unei dezbateri transparente de fond, în privinţa corupţiei interne, conduce doar la consolidarea vinovăţiilor scandaloase. Cei mai puţin vinovaţi, alături de cei nevinovaţi vor plăti în aceeaşi măsură cu Nicolae Văcăroiu, ceea ce nu poate fi scopul celui mai puternic partid politic din România, decât dacă cochetează cu sinuciderea. Se spune că înnoitorii stau în jurul premierului Năstase, în timp ce retrograzii gravitează în jurul preşedintelui Senatului, bucurându-se de protecţia sentimentală mai mult decât explicită a lui Ion Iliescu. E foarte posibil însă să existe corupţi în tabăra Năstase, după cum din tabăra Iliescu să nu facă parte doar dinozaurii afacerilor necurate. Atâta vreme cât partidul de guvernământ îşi inscenează propagandistic concordia, rezultatul va fi de trei ori negativ. Partidul nu se înnoieşte, corupţia va spori şi justiţia nu va fi. Pierde aşadar toată lumea, în loc să câştige cei merituoşi, sau mai merituoşi, având în vedere că progresul moral este oricum relativ, nu doar în istorie ci şi în viaţa politică românească.

Nu poate fi exclusă nici posibilitatea ca aripa Iliescu să devină un partid socialist, aliat sau nu al PSD, dar cu actualul preşedinte într-o poziţie proeminentă şi după 2004. O astfel de mişcare ar putea confisca şi o parte importantă a electoratului PRM, partid care rămâne un adversar redutabil deopotrivă pentru Ion Iliescu şi Adrian Năstase. Ion Iliescu şi Adrian Năstase sunt doar căpeteniile unor oştiri formate mai ales din mercenari. El luptă sub un steag sau altul, în măsura în care îşi primesc la timp solda şi sunt protejaţi de riscuri majore. Când condiţiile nu mai sunt întrunite dezertează. Domnii Iliescu şi Năstase nu sunt pregătiţi să facă acest test. PSD-ul riscă însă, păstrând un *statu-quo* de solidaritate de ochii lumii, să-şi rateze definitiv şansele de înnoire. Împăcarea propagandistică va fi acoperită treptat de zgomotul de fond al luptelor intestine. Electoratul, sărac şi saturat de corupţia generală va recurge la soluţii extreme. Occidentul, saturat de bizantinismul clasei politice româneşti, ineficient şi mult prea subtil pentru puterea sa de înţelegere, va renunţa să mai aştepte România la ieşirea dintr-un tunel nesfârşit.

Din aceste motive, o scindare a PSD, în condiţii amiabile, dar cu rezultate definitive, ar putea fi un început de soluţie. Altminteri, PSD va semăna tot mai mult cu mumia înfăşată în mii de pansamente a unui faraon, sub care, rând pe rând, privitorii îi pot recunoaşte în aceeaşi măsură pe Nicolae Ceauşescu, Ion Iliescu, Tony Blair, Adrian Năstase, Gerhard Schroeder sau Comeliu Vadim Tudor. Exerciţiul se poate prelungi o vreme, dar doar într-un muzeu, nu într-o democraţie mustind de criză. ■

calendarul lui Manolescu: noiembrie

Nicolae Manolescu

O călătorie de la Bucureşti la Iaşi în 2002

Ion Ghica povestea, spre sfârşitul secolului XIX, cum decurgea o călătorie de la Bucureşti la Iaşi înainte de 1848. Greu, încet, târâş-grăpiş, cine pleca dimineaţa din viitoarea capitală a ţării ajungea seara în capitala Moldovei. Desele întreruperi aveau hazul lor. Ca mai târziu, când ieşenii făceau acelaşi drum cu trenul: în unele gări, până când îşi bea locomotiva apa necesară, îşi beau şi ei cafeaua ori coniacul. Ne-a spus-o Maiorescu, pe care politica îl chema de la Iaşi la Bucureşti şi înapoi.

Astăzi lucrurile nu stau mai bine. CFR a desfiinţat un *rapid* de Suceava care avea şi vagoane de dormit pentru Iaşi. Şi a uitat să plaseze acele vagoane la *rapidul* „Trei Ierarhi". Aşa că trebuie să petreci o noapte în şezut. Dacă nu-ţi place, ieşi *Intercity*-ul de după masă. Deşi biletul costă de câteva ori mai mult decât la *personal*, te afli pe drum mai bine de 6 ore. Pleci după prânz, ajungi noaptea. Te consolezi cu ideea, ceri bilet de întors ca să nu te complici şi afli că în zilele de sâmbătă, duminică şi sărbători legale, *I.C.* nu circulă. Aşadar, de vineri până luni trebuie să stai la Iaşi.

În disperare de cauză, apelezi la automobil. Prima problemă: traversarea marilor comune din vecinătatea Capitalei, Voluntari şi Afumaţi. Şoseaua naţională şi europeană (E 85) slalomează printre camioane şi maşini staţionate, printre căruţe, biciclişti, automobile, microbuze şi altele. Îţi ia mai mult de o oră să ieşi din zona Capitalei. Altă surpriză vine numaidecât: şoseaua spre Urziceni n-are nici una, nici două benzi pe fiecare sens de mers. Asta vrea să spună că pe banda din stânga camioanele nu încap, aşa că o încalecă şi pe cea din mijloc. Banda a doua pare una de securitate, dar nu e indicată ca atare, şi nu vezi salvări ori echipaje de poliţie folosind-o. Mai mergi ce mai mergi şi dai iarăşi de un trafic groaznic: la Buzău, la Adjud şi la Bacău. Se reface asfaltul prin centrul Bacăului: E 85 se înfundă într-o circulaţie aluritoare. Cam într-o oră treci şi de Bacău. Scapi şi de Roman. Nu te poţi delecta cu vreo plăcuţă care să-ţi arate că aici a fost ucis Miron Costin. Mirceştiul este, ce e drept, semnalat. Răscrucea spre Paşcani nu conţine nici o referinţă la Sadoveanu. Nici aceea spre moşia lui Neculce. Intri în Iaşi, prin Păcurari, şi nimic nu te îndrumă spre *Trei Ierarhi*, Casa Dosoftei, *Bojdeucă* şi celelalte.

Aşa se ajunge de la Bucureşti la Iaşi în anul 2002. ■

Tony Blair, desen de Valentin Chibrit (România)

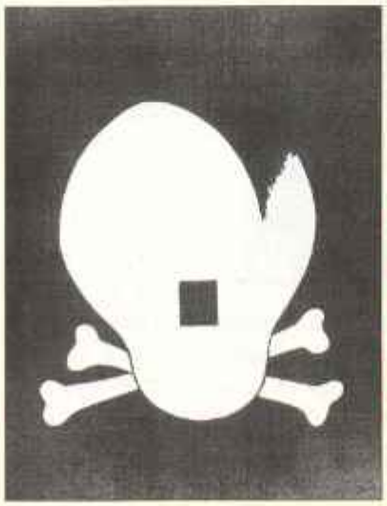

Adolf Hitler, redus la esenţă de către Tomislav Ozanic (Croaţia)

Vladimir Putin, sub penița lui Igor Smirnov (România)

Occident

„Occident" – România, în coproducție, 2002, 90 minute
Distribuit de: NEW FILMS ROMÂNIA

Horia Pătrașcu

Titlul este comercial, firește, dar și oarecum înșelător: debutantul în filmul artistic de lung-metraj **Cristian Munglu** (aici în calitate de scenarist și regizor) și-a propus să atragă astfel spectatorul într-o cursă – iar dacă e de calitate, „cursa" nu poate fi decât benefică! – prima sa realizare nefiind nicidecum o tentație **spre**, sau o invitație **la**, Occidentul **în sine!** Aiurea: filmul său este unul amar, și vesel totodată, un film ce încearcă a analiza – **cu o remarcabilă profunzime!** – „starea de fapt" a românilor, mai ales a celor tineri, rămași buimaci și prizonieri în interiorul propriilor granițe... cochetând însă, parcă inconștient, cu deschiderea spre exterior promisă de o Revoluție cel puțin penibilă!...

Filmul lui Munglu se petrece **aici și astăzi**, are drept eroi oameni simpli și mai ales teribil de neajutorați datorită unor conexiuni bizare. Ei sunt – absolut toți! – **capabili**. Și totuși – **eșuează**. DE CE...?!

Cristian Munglu dă în primul rând dovadă de o solidă cultură cinematografică... (ceea ce nu implică, neapărat, un succes! – **n.a.**)... pe care o folosește în stil propriu: spartă, și repetată apoi, în câteva episoade distinct marcate prin subtitluri, acțiunea este **una singură**, dar văzută din **diverse unghiuri de vedere** (vezi: **Kurosawa**, cu al său celebru *Rashomon*). Apoi: întreg dialogul, absolut fermecător! (iar aici trimiterea la **umorul lui Forman** este evidentă!), reprezintă – chiar și prin preluare, dar **creativă!** – un atu de necontestat al scenaristului-regizor. Și a fost o sinceră satisfacție pentru mine să remarc că spectatorii din sală au rămas în picioare până după sfârșitul derulării tamburului final!

Este un film omenesc și cald, de o profundă tristețe dar și incluzând scene de un umor nebun (vezi sculpatul reciproc al puștilor, sau scurtele intervenții ale lui **Ioan Gyuri Pascu** etc.), în care tânărul **Alexandru Papadopol** ne reconfirmă valoarea sa din *Marfa și banii*, iar **Dorel Vișan**... ei bine, acest Dorel Vișan face – ca de obicei – **un rol de neuitat!**

Despre *Occident* ar fi multe de spus („Și mai bune, și mai rele...!" – vorba unui poet), spațiul nu ne îngăduie însă: esențialul este acela că filmul lui Munglu ne dă nu doar **o speranță** în a aștepta și altceva de la ei, ci **o certitudine**: sunt convins că vom mai auzi, deacum înainte, de acest **fost debutant!** ■

Dl. Deeds, moștenitor fără voie

"Mr. Deeds" – SUA, 2002 – 96 minute
distribuit de: INTERCOMFILM ROMÂNIA

Este vorba despre o adaptare liberă după un film realizat în 1936 de către celebrul **Frank Capra** – distins cu premiul OSCAR și având-l pe **Gary Cooper** în rolul principal! – o adaptare atât de „liberă", încât actuala peliculă semnată de **Steven Brill** țâșnește în necunoscut...

Este aproape inexplicabil cum o spumoasă poveste, precum cea a unui modest provincial care se trezește pe nepusă masă cu o moștenire de 40 de miliarde de dolari!, devine în actualul „remake" o biată comedie lipsită de haz – o lălăială penibilă în care „eroul" convinge în câteva cuvinte niște milionari borțoși să renunțe la averile lor în scopuri melo-umanitare... cum autorii încearcă să facă publicul să râdă aruncând niște amărăte de pisici, dintr-o clădire incendiată, în plasa pompierilor de jos...!?

În rolul eroului: **Adam Sandler**, un tânăr frumusel și care cred că și-a descoperit privirea-i unică și stupidă uitându-se într-o omletă (i-am mai văzut în *Un gigolo de doi bani*, *Băiatul cu apă rece*, *Un tătic grozav* – toate, filme de aceeași factură). De nerecunoscut, în rol, **Winona Ryder** (o mare actriță, de altfel!).

De recunoscut, însă, **John Turturro** (*Marele Lebowski* etc.) – aici într-un rol secundar, cel al majordomului personal al lui Deeds – dar, cu toate acestea, „cu o floare...!?"

■

Turnul din Pisa

„Turnul din Pisa" – România, 2002, 80 minute
Distribuit de: ROMÂNIA FILM

O tânără este „răpită" – conform obiceiului autohton – în noaptea nunţii; dusă însă într-o cabană, este violată în grup; în timpul violului ea reuşeşte să-l ucidă pe unul dintre cei trei agresori; este condamnată la puşcărie(?!); aici întâlneşte un trio de hoţi de combustibil; eliberată în cele din urmă, ea preferă să mai rămână o vreme „instructor artistic" al condamnaţilor... întâmplător, către final, ea îl descoperă pe principalul agresor – ajuns între timp boss al mafiei locale! – dar care... moare!...

Vă spune ceva acest subiect...?!

Ei, subiectul, îi aparţine reputatului scriitor **D.R. Popescu**... şi a fost preluat, pentru marele ecran, de către regizorul **Şerban Marinescu** (în această cronică ne vom referi la acesta din urmă!):

Autorul *Morii lui Călifar* (1984) şi al altor câteva filme de referinţă, nu a mai făcut lungmetraj din 1993 (adică de la mult-controversatul *Cel mai iubit dintre pământeni*!)... A mai realizat totuşi, în anul 2000, trei episoade TV din serialul poliţist *Martorii*, în cuplu cu Dan Piţa. Care episoade – trebuie să o spun! – au însemnat un salt calitativ remarcabil al acestui „zăurit" regizor... Şi care salt, se regăseşte din plin în actuala sa producţie – ba încă din plin: o rigurozitate perfect controlată, un simţ al spectaculosului înnăscut, o... (veţi râde?!)... anumită modestie a exprimării şi un fel de : „Plouă? Ei, şi dacă plouă – ce?!"...

Şi iată cum acest ultim film al lui Şerban place, **fără să spună nimic!** Iată cum el ne încântă, fără a şti prea bine de ce...!? Iată cum o veritabilă „dramă" psihologică se transformă într-o „comedie de situaţii". Este bine – este rău?! Numai Dumnezeu ştie...

Cestiunea e aceea că: rămânem încântaţi de interpretarea unui trio de zile mari – extraordinarul **Gheorghe Dinică**, care şi cântă pentru prima oară în acest film, ba chiar i se va lansa un CD!; **Valentin Uritescu**, strălucitul bonom naţional preocupat veşnic cu de-ale gurii; în sfârşit, **Dorel Vişan** – care cu uluitoarea-i naturaleţe a trecut, odată cu acest rol, din tabăra „poliţaiilor" în cea a „delincvenţilor" de drept comun...! Sunt, toţi aceştia trei, de strâns în pumn, făcuţi grămadă şi strecuraţi prin gâtul unei sticle ce poartă eticheta OSCAR...! (Fără exagerare – **n.a.**).

Mai există şi promiţătorul „debut", în lungmetraj şi rol principal, al **Ioanei Florea** (am mai văzut-o în *Marfa şi banii*, episodic).

Film frumos, film bine legat...!?

Şi totuşi.

■

Lilo şi Stitch

"Lilo & Stitch" – SUA, 2002, 80 minute
Distribuit de: GLOB COM MEDIA

Încă o dată (pentru a câta ?!), Studiourile *Walt Disney* ne încântă privirea, ne stârnesc imaginaţia şi ne coboară, pe nesimţite, în căldura amintirilor din copilărie...

De data asta, acţiunea se petrece în decorul paradisiac al insulelor Hawaii: o fetiţă, **Lilo**, dorindu-şi un prieten, îşi îndreaptă privirea către cerul nopţii; printr-o răutăcioasă drăcovenie, galaxia îi propune o veritabilă „Întâlnire de gradul III", trimiţându-i în dar o corcitură pe cât de extraterestră pe atât de hazoasă...! Este **Stitch** – împreună cu care Lilo va păşi, curând, într-o lume fermecătoare, deşi nelipsită de primejdii.

Incontestabila „prospeţime vizual-ideatică" a acestui film se datorează şi unor factori deosebiţi: studiourile în cauză au renunţat de data asta la comoda formulă a eroilor „buni" sau „răi": prostia nu se mai asociază, aşadar, neapărat, cu violenţa – iar inteligenţa, sau harul, duc de multe ori la situaţii penibile...! **În al doilea rând**: creatorii au abandonat deocamdată stupida modalitate a „animaţiei pe calculator", în favoarea desenului **de mână** şi a fundalurilor pictate **cu acuarelă** (manieră ce nu s-a mai folosit de prin 1940...!). În plus, autorul coloanei sonore – celebrul compozitor **Alan Silvestri**, vezi *Forrest Gump*, nominalizat la OSCAR – a introdus în film (ca să zicem aşa: „tot retro"), peste şase melodii interpretate de Elvis Presley!). O bucurie de film...!

■

Radu Ionescu

În 1903 la Paris...

Imagini

În 1903 se întâlneau, la Paris, Ştefan Popescu, atunci în vârstă de 31 de ani, şi Jean Al. Steriadi, mai tânăr cu zece ani. Este neîndoios că se cunoşteau din ţară, iar relaţiile dintre ei trebuie să fi fost destul de strânse gândindu-ne că ambii au închiriat o cameră mobilată în inima artistică a Parisului.

Steriadi se născuse într-o familie bogată, de veche tradiţie culturală, era un pasionat cunoscător al muzicii şi bun pianist. Crescut într-o societate aleasă, vorbea franţuzeşte mai bine decât româneşte şi cunoştea protipendada românească.

Spre deosebire de el, Ştefan Popescu era de condiţie modestă, învăţător pe care Ionescu-Gion, descoperindu-l cu prilejul unei expoziţii, îl ajută să-şi facă studiile de specialitate. Student, apoi bursier la München, în corespondenţă cu Gherea şi Xenopol, preocupat de problemele sociale, Ştefan Popescu se potrivea atât de puţin ca fire, educaţie şi preocupări cu Steriadi încât doar dragostea pentru artă le-a putut face convieţuirea posibilă.

Ştefan Popescu desenat de Steriadi

Şi totuşi... iată scena pe care mi-a povestit-o Steriadi, spunându-mi că a fost una dintre cele mai mari mâhniri din viaţa sa. Era o zi în care, de dimineaţă, fiecare stătea în faţa şevaletului, în camera lor din Cartierul latin. Ştefan Popescu lucra calm la o compoziţie ce părea a-i mulţumi. În schimb, Steriadi încerca de dimineaţă o compoziţie care, până către seară, nu dădea semne că ar putea deveni un tablou. Era nemulţumit şi cu nervii gata să izbucnească. În tot acest timp, alături de el, Ştefan Popescu, calm, mulţumit de lucrul său, fredona, fără întrerupere, aceeaşi melodie; o cântase de nenumărate ori, ca învăţător, cu copiii: „Vine, vine, primăvara/ Se aşterne-n toată ţara/ Floricele pe câmpii/ Hai să le-adunăm copii".

Pentru Steriadi – pe care l-am auzit transpunând la pian fragmente ample din *Tetralogia* lui Wagner – nemulţumirea din faţa şevaletului, enervarea firească l-au făcut să explodeze. Aruncând totul în jurul său, acuzându-l pe Ştefan Popescu că nu poate lucra din cauza cântecului, a trântit uşa şi a plecat.

Târziu, în noapte, revenind acasă, l-a găsit pe Ştefan Popescu trântit în latul patului plângând în hohote şi doar atâta a reuşit să-i spună lui Steriadi: „De ce nu poţi să înţelegi că asta-i lumea mea".

S-au împăcat, au rămas buni prieteni, Ştefan Popescu s-a căsătorit cu o doamnă din marea burghezie intrând în această lume. Nu ştiu dacă-şi mai amintea episodul din 1903 însă Steriadi încă se mai simţea apăsat şi vinovat.

CONCURS

Premiu:
10 cărţi acordate de
Librăria Humanitas din Fundul Curţii
adresa: Calea Victoriei 120, Bucureşti, tel. 01/2128821

Decupaţi talonul şi trimiteţi-l pe adresa redacţiei:
Bucureşti, Piaţa Presei nr. 1, cod 71341, sectorul 1
Câştigătorul va fi desemnat prin tragere la sorţi. Data limită de trimitere a scrisorilor dumneavoastră este 20 noiembrie 2002, data poştei.

Concurs sponsorizat de EDITURA Humanitas

din **Grecia Antică** pe filieră italiană

În timpul domniei lui Vittorio Emanuel al II-lea, pe la mijlocul secolului 19, gravorii italieni au primit o comandă imperială impresionantă: să reproducă pe hârtie imaginile de pe toate vasele antice greceşti care se aflau în patrimoniul italian. Gravorii italieni au fost ajutaţi de artişti profesionişti sau amatori din Franţa, Germania şi Elveţia. Toată acţiunea a fost coordonată de directorul de atunci al Calcografiei Cameralle, gravorul Paolo Mercuri. 120 de exemplare din aceste gravuri cu scene antice greceşti au ajuns în România, şi fac parte din fondul Mercuri care se află într-o colecţie particulară.

pagini realizate de **Remus Andrei Ion**
cu sprijinul Fundaţiei Paolo Mercuri
www.paolomercuri.ro

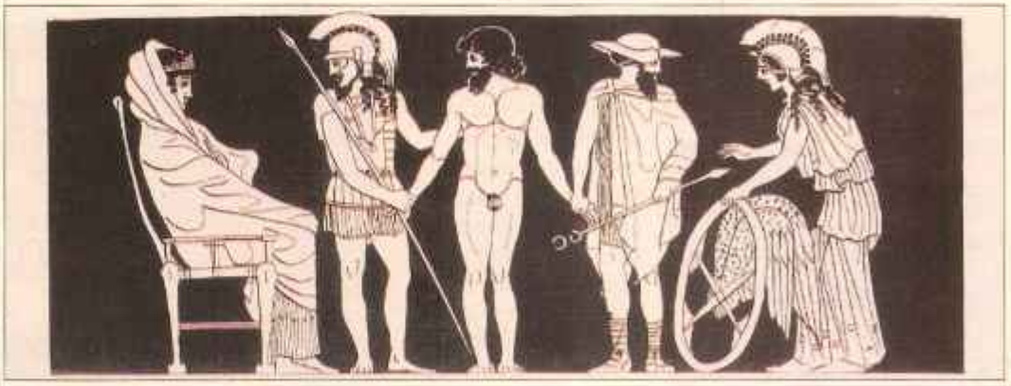

• Bulandra sub cârma lui Ducu Darie pregătește premiere: *Antomie. Titus. Căderea Romei* de Heiner Müller, *Oblomov* de I.A. Goncearov, regia Alexandru Tocilescu și, pe mai departe, *De Pretore Vicenzo* de Eduardo de Filippo, regia Horațiu Mălăele și *Era Vărsătorului* de W. Goethe, regia Alexandru Darie. Trupa de la Bulandra a început luna octombrie în Mexic pentru șase reprezentații cu *Unchiul Vanea* de Cehov. În lipsă de spectacole noi, Bulandra a reluat reprezentațiile cu *Tango*.

• Teatrul Mic avea în mânecă ieșirea din anonimat: *Lolita*, un spectacol de Cătălina Buzoianu cu Ștefan Iordache în rolul principal. Repetițiile au durat luni de-a rândul, s-au adunat banii de decor și costume, premiera a fost amânată din vară în toamnă, iar acum când spectacolul părea închegat pentru întâlnirea cu publicul, oamenii de la Mic au constatat că *Lolita* nu se va juca niciodată, da, niciodată, pentru că marele Nabokov a interzis dramatizarea romanului său. Un spectacol pierdut, deci, care trebuie repede înlocuit cu altul. S-a făcut o trecere în revistă a producțiilor în curs de derulare și s-a dat de urma unui spectacol la care Dragoș Galgoțiu lucrează de foarte multă vreme: *Baal* de Bertold Brecht. Apetitul lui Galgoțiu pentru o mare fantezie scenică este susținut de această dată de o trupă interesantă: Cristi Iacob, Gheorghe Visu, Radu Zetu, Rodica Negrea.

• Marcel Iureș este și el prezent pe scenă, la Teatrul Act, cu celebrul spectacol *Creatorul de teatru*. Și cum la Act alături de marele actor joacă și foarte mulți tineri, amintim și despre continuarea reprezentațiilor cu un spectacol „extrem" pentru generația tânără, *Îngerul electric* de Radu Macrinici, în regia lui Radu Afrim. ■

Râsul și frica de **Escu...**

La Teatrul de Comedie se râde din ce în ce mai bine, un vis al actorilor din acest teatru care s-a tot amânat în ultimii zece ani din diverse motive. Din seria de spectacole și premiere lansate în deschiderea stagiunii se detașează *Escu...*, o comedie cu răsfățuri de ironii politice a lui Tudor Mușatescu. Textul este arhicunoscut (și totuși nu la același nivel cu piesele lui Caragiale). S-a tot jucat în teatre și de curând la TVR, dar un regizor atent, Alexandru Dabija, a reușit să coloreze mușatismele atât de bine încât să pară că se referă la politicienii de astăzi. Personajul principal, interpretat de Vladimir Găitan, este un oportunist politic care zboară dintr-un partid în altul, de pe un post pe altul, după cum o cer interesele de moment. Exemplu perfect pentru politicienii care își dedică întreaga carieră lozincii: „cine nu e cu puterea, nu contează".

Dabija preferă de la o vreme să se ocupe de relansarea unor texte comice românești. A unor texte și nu a unor piese, pentru că așa cum a făcut la Odeon cu *Gaițele* lui Kiriițescu, așa face și cu *Escu...*: intervine foarte puțin pe replicile originale. Invențiile regizorale se concentrează pe mijloace de expresie ale actorilor, pe rostire, mimică, gest etc. Toate sunt folosite cu mare precizie de o trupă construită pe mai multe generații de actori: Ion Lucian (liberal adevărat), Vladimir Găitan (democrat veritabil), Gabriela Popescu (discipolă până la imitare a Stelei Popescu), Delia Nartea. Astfel de spectacole care ridiculizează fauna politică, bazate totuși pe texte din vechime, fac și mai apăsătoare întrebarea: de ce dramaturgii de azi nu reușesc să lanseze comedii politice ale prezentului? Nu pot? Nu sunt receptivi la evenimente? Le este frică?

text **Remus Andrei Ion**

CĂRŢILE LUNII

recomandate de **Alex. Ştefănescu**

Povestea unei fete bătrâne

D. H. Lawrence, *Fata pierdută*, traducere şi note de Antoaneta Ralian, Iaşi, Ed. Polirom, 2002. 536 pag.

Într-un orăşel de provincie, Woodhouse, din Anglia începutului de secol XX, se naşte, copilăreşte şi îşi ratează viaţa, lent, pe neobservate, o fată inteligentă şi orgolioasă, Alvina Houghton. Ea încearcă să fugă de propriul ei destin, stabilindu-se în altă localitate, dar demonul autodistrugerii o urmează, făcând-o să respingă, printre altele, ocazia de-a se căsători. Roman scris cu mare artă, de un clasic al literaturii engleze, D. H. Lawrence, şi tradus admirabil în limba română de Antoaneta Ralian.

Nu recomand cartea scriitorilor români contemporani, pentru că nivelul ei înalt, de neatins, i-ar putea descuraja. ■

Mircea Eliade renegat de români

***„Dosarul" Mircea Eliade. VI (1944-1967), Niet!*, partea întâi, cuvânt înainte şi culegere de texte de Mircea Handoca, Bucureşti, Ed. Curtea Veche, 2002. 288 pag.**

Volumul cuprinde articolele care s-au scris, în ţară şi în străinătate, în perioada 1944-1967, despre Mircea Eliade. Datorită strădaniei neobositului cercetător Mircea Handoca (al cărui vast „serial" documentar consacrat lui Mircea Eliade a ajuns la „episodul" VI), avem prilejul să constatăm că strălucitul prozator şi istoric al religiilor, român aflat în exil, era glorificat în Occident şi denigrat în ţara lui de origine. Oscar Lemnar îl includea printre „impostori cu succes", Pavel Apostol îi califica ideile drept „o expresie a duşmăniei faţă de om", iar Nichifor Crainic, recent convertit la comunism, îl numea un „sexolog maniac". ■

După douăzeci de ani

Paul Chiru, *Dimineţile unui setter*, roman, Norcross, SUA. Criterion Publishing, 2002. 222 pag.

Rubrica *Maşina de scris* exista şi acum douăzeci de ani. Se numea *Cenaclu prin corespondenţă* şi apărea în SLAST, o publicaţie condusă de Ion Cristoiu. Ca semnatar al acestei rubrici, am fost vizitat de Stelian Tănase, pe atunci un autor urmărit de Securitate. El mi-a recomandat manuscrisul unui roman – remarcabil prin luciditatea şi umorul negru cu care era descrisă viaţa din timpul comunismului –, aparţinând unui necunoscut, Paul Chiru. Am semnalat în termeni elogioşi, la rubrica mea, existenţa romanului. La edituri însă el a fost respins, de cenzură, iar autorul s-a expatriat. Îl putem citi abia acum, după douăzeci de ani, publicat de o editură americană. ■

MAŞINA DE SCRIS
CORESPONDENŢĂ

MARIUS DOBRESCU, Reşiţa. Nu-i mai imitaţi pe cei de la *Academia Cataveneu*! Oricum, se imită ei înşişi, de multă vreme, nereuşind să-şi înnoiască umorul.

FLORICA MUNTEANU-DAVIDOVICI, Bucureşti. Am primit cele 700 de pagini, dintre care 695 erau în plus, întrucât n-am putut să citesc decât 5. Mi-am dat repede seama că sunteţi străină de literatură. Nu face literatură cine povesteşte naiv (şi cu greşeli de gramatică) cum a iubit şi a suferit.

DORU ILIEŞ, Timişoara. Aveţi haz când vă imaginaţi cum ar vorbi românii azi dacă ar trebui să renunţe la cuvintele luate din engleză. Dar George Pruteanu nu a cerut niciodată interzicerea acestor cuvinte. Citiţi mai atent textul legii propuse de el.

MARINA S., Călăraşi. Poezia dv., deocamdată necristalizată, este un fel de lapoviţă lirică. Se poate transforma, în funcţie de evoluţia dv., într-o splendidă ninsoare sau în apă de ploale.

SHAKESPEARE, Iaşi. De multă vreme aşteptam o scrisoare de la dv. Îmi place foarte mult tot ce aţi scris la sfârşitul secolului XVI şi începutul secolului XVII. În schimb, n-am găsit nimic demn de interes în textele datând de la începutul secolului XXI.

CORINA HOROPCIUC, Botoşani. Mulţumesc pentru fotografie. Am s-o păstrez, pentru că reprezintă o femeie frumoasă. Textele însă le-am aruncat la coş. Sunt tenebroase şi dezarticulate, parcă ar fi scrise de Baba-Cloanţa-Cotoroanţa.

DR. ADR. N., Mediaş. Portretele pe care le faceţi pacienţilor dv. dovedesc spirit de observaţie şi umor. Sunt însă destul de inconsistente din punct de vedere literar. Puteţi să le consideraţi un simplu exerciţiu. Aştept şi alte texte de la dv.

MIRCEA VĂRARU, Constanţa. Mă întrebaţi dacă poezia se plăteşte. Da, cu viaţa.

ION VLADIMIR-HOTIN, Oradea. Piesa de teatru SF cu titlul *Iubire galactică* este emoţionantă tocmai în secvenţele negalactice. Aveţi un simţ al firescului replicilor pe care îl cheltuiţi fără rost într-o fantasmagorie forţată. Reveniţi în lumea noastră, terestră! ■

Aştept în continuare, iubiţi – şi numeroşi – cititori ai acestei rubrici de corespondenţă încercările dv. literare (poezie, proză, teatru, critică şi istorie literară etc.) pe adresa: Alex. Ştefănescu, la revista *Flacăra*, Piaţa Presei nr. 1, sector 1, 71341 Bucureşti. Nu am nevoie de sute de pagini, îmi sunt suficiente trei-patru (iar acestea nu se restituie! aşadar, aveţi grijă să vă păstraţi o copie!).

CONCURS

Premiu:

Cărţi în valoare de:

500.000 lei

Decupaţi talonul şi trimiteţi-l pe adresa redacţiei: Bucureşti, Piaţa Presei nr. 1, cod 71341, sectorul 1

Câştigătorul va fi desemnat prin tragere la sorţi.

Data limită de trimitere a scrisorilor dumneavoastră este 20 noiembrie 2002, data poştei

Editura „Maşina de scris"

Titi Aur
campion
fără maşină

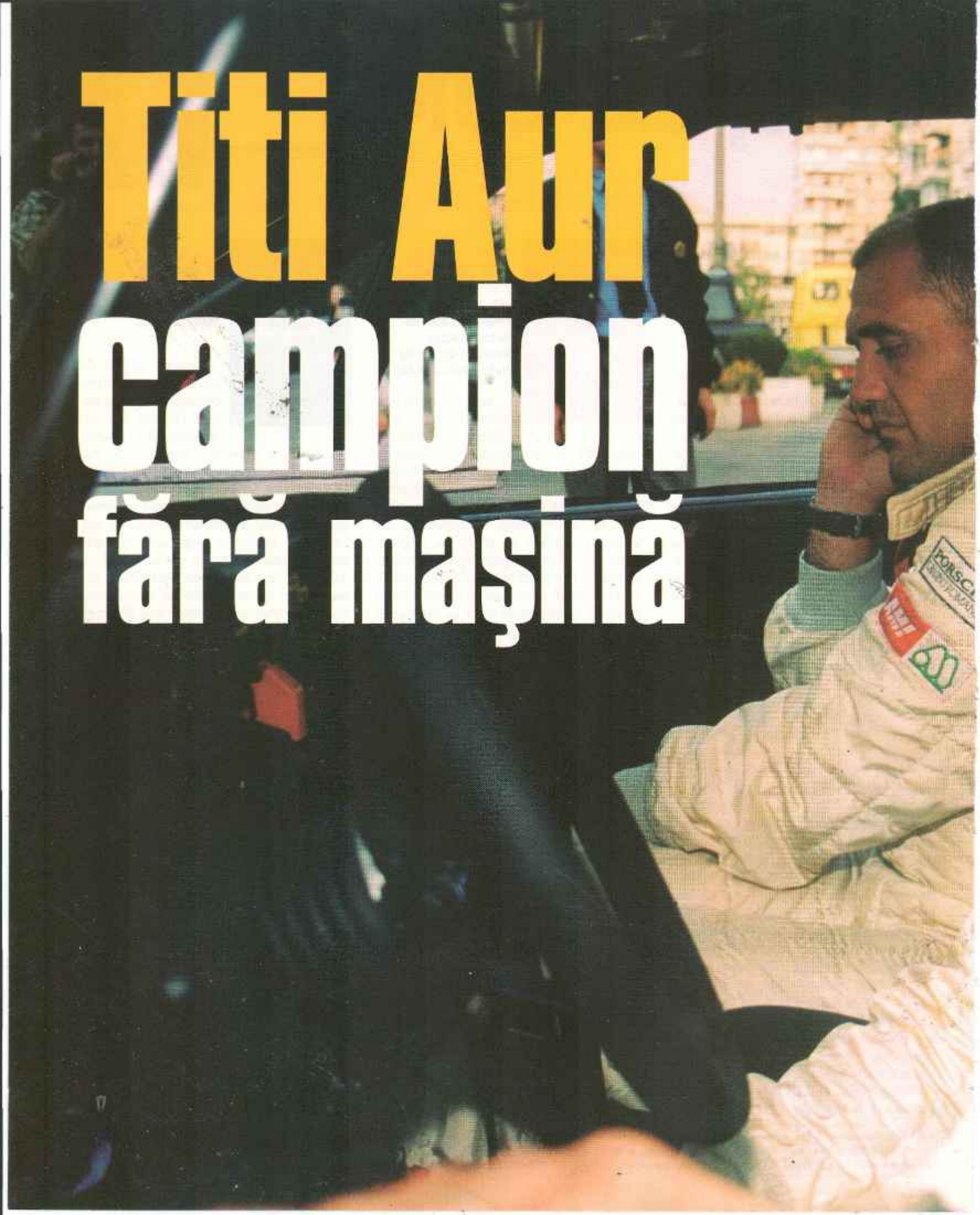

Titi Aur este cel mai bun pilot de curse din România, de câţiva ani. La noi, însă, acest sport nu e numai o chestiune de viteză şi de tehnică. E nevoie şi de bani, care vin greu, şi de nervi. De aceea, un pilot român nu poate avea la volan relaxarea pe care o are colegul lui din ţări cu tradiţie. Aici s-a împotmolit şi Titi. Din cauza datoriilor enorme la maşina care i-a adus titlurile naţionale din ultimii doi ani, un *SEAT Cordoba WRC*, n-are încotro şi trebuie s-o vândă. Mai mult decât atât, este prima dată când nu va încheia raliul naţional (are, totuşi, suficiente puncte pentru a se clasa pe locul I). Îngenunchere? Nicidecum. Supărare. Şi iarăşi victorie: Titi Aur tocmai a încheiat un contract care îi va permite să participe, în 2003, la Campionatul Mondial de raliuri. Pentru că în România nu mai avea ce să câştige.

În căutarea unui raliu care să depășească

nanți or fi având echilibrul și puterea sa? Titi virează degajat la stânga ori la dreapta, str vremea. Sau vremurile. Această abilitate tehnică a fost câștigată prin exercițiu, chiar la altă dorință, decât aceea de a stăpâni o mașină. Și mașinile s-au lăsat mânate spre 46

De când se știe, Constantin Aur, Titi, cum îi spunem noi toți, nu a visat altceva decât mașini. Chiar mărturisește că mai întâi a cunoscut mașinile, abia mai pe urmă fetele. „Am fost fascinat întotdeauna de mașini. Prima cursă am văzut-o când aveam vreo cinci ani și ceva, eram la Lacul Roșu, în stațiune, cu părinții. De atunci, mi-a rămas dorința de a conduce. Chiar și un cărucior de butelie, numai să-l deplasez, să-l duc eu unde vreau. În Bârlad nici căruțe nu erau, că aș fi fost fericit să conduc una. Prima dată am condus un camion, camionul pe care lucra un unchi. Aveam vreo 7-8 ani, stăteam în brațele lui și, ca să tac, mă lăsa să trag de volan în timp ce el controla pedalele. La 12-13 ani deja mă lăsa să conduc camionul în locuri dosnice, pe unde nu

era circulație. Eram atât de înnebunit de mașini, încât mă urcam de multe ori în autobuz și stăteam lângă șofer, două-trei-șapte tururi, urmărindu-l foarte atent și gândindu-mă ce-aș fi făcut eu dacă eram la volan. De câte ori prindeam ocazia să merg undeva, în excursie, nu stăteam decât în picioare, lângă șofer, ore întregi, deși tata mă chema să stau jos, că am obosit. Nici vorbă! Iar dintr-a zecea am insistat pe lângă părinți să cumpere mașină. Teoretic puteau, nu foarte ușor. Erau salariați amândoi la Fabrica de rulmenți Bârlad, la serviciul CTC. Au cumpărat o *Dacie* în rate, au primit-o cam când eram eu într-a XII-a."

A urmat obținerea permisului de conducere, în mare grabă, oarecum ilegal (înainte cu șase luni ca Titi să împlinească 18 ani). A ținut soarta cu el, psihologul (o tânără neatentă), ca și miliția (la fel de neatentă), n-au realizat vârsta candidatului (împlinea 18 ani abia în decembrie). Și asta după ce, la 16 ani, mai avusese o tentativă de examen de conducere. A fost dat afară, de un psiholog perspicace. Până la a se contura o carieră, până la consacrare, o pasiune de acest tip poate fi văzută ca nebunie. Pentru că Titi nu era doar un împătimit al motoarelor, nu gonea frenetic pe străzi. El visa la mai mult. Dorea să facă raliuri „ca la televizor", într-o țară mult prea săracă și prea timidă pentru așa ceva. Pentru asta a fost capabil ca, în 30 octombrie 1987, să fugă din România, singur, neștiut de nimeni. Mai avusese, înainte, câteva încercări de a-și împlini dorința: după ce a devenit student al Facultății de Construcții din Iași s-a „lipit" de un club de automobilism, unde a participat pentru prima oară la un concurs de îndemânare. În 1986 a reușit să ia startul în primul său raliu, în Campionatul Național. „Nu spun după câtă muncă de lămurire, și cu tata după mine, să nu pățesc ceva. Mama n-a zis categoric nu, pentru că dacă ar fi zis-o, n-aș fi fost astăzi aici. Aș fi ascultat-o." Îi mulțumește și astăzi mamei, care n-a fost suficient de fermă. Acest prim raliu s-a încheiat mulțumitor. Din 120 de mașini care au luat startul, Titi a ieșit pe locul 40. A obținut chiar felicitări surprinzătoare din partea unui automobilist mai vechi, Laurențiu Popa (cel care l-a îndrumat un timp). „Pentru ce?!" „Pentru c-ai terminat raliul!" De înțeles, fiindcă mulți dintre cei tineri abandonau dând de greul drumului: treceri prin zăpadă, prin munți, pe ghețușuri. Tocmai asta îi plăcea lui Titi: varietatea suprafețelor, fascinația vitezei. Toate astea obligau la reglaje și adaptări ale automobilului. Era, adică, nevoie să gândești. Dar gândind, îți dădeai seama că aveai nevoie de una, de alta. Totul era un chin pe atunci. Economia de benzină, lipsa pieselor, interzicerea circulației pe timpul iernii. Sărăcia asta l-a împins pe Titi peste graniță, pe la Stamora Moravița. Nu l-a ajutat nimeni. Părinții n-au aflat decât când era deja în Italia, la Trieste. A fugit numai ca să facă raliuri. Pare puțin? N-a fugit pentru că era urmărit de Securitate din cauza convingerilor politice, nici pentru că n-avea ce mânca, ci pentru că voia să învețe să stăpânească un motor. Cu orice preț. Asta era politica lui Titi Aur. În Italia a stat ceva vreme în lagărul de refugiați. De-acolo era obligatoriu să treacă peste Ocean, în Australia, America sau Canada. Iar el, cu sinceritate, cu naivitate, le-a spus celor de la agenție că a fugit din România special pentru curse. Nu l-au înțeles. De trei ori l-au întrebat, de trei ori a răspuns la fel. Și pentru că nu-l lăsau să rămână acolo a decis să treacă, tot ilegal, în Franța. Între timp se întorsese în România, să-și ia nevastă. Pe Gabriela, din Bârlad. S-au căsătorit la Nisa. N-a ales Coasta de Azur pentru frumusețea peisajului, ci pentru că acolo se practica intens automobilismul. „La Paris am cerut azil politic. De data asta n-am mai spus adevărul, am mințit. Am învățat că nu primeam acte dacă spuneam că vreau să fac curse, așa că le-am zis că am fugit din motive politice. Nu era adevărat, dar și ei acceptau genul ăsta de minciună. Chiar cei de la agenție ne-au învățat ce să spunem. Era așa, o minciună generală." Acolo a lucrat la o carieră de piatră unde, la început, a dat o probă pe un excavator de 35 de tone. Iarăși a trebuit să mintă: cum că se pricepe, c-a mai lucrat pe așa ceva. „A fost încercarea vieții mele", spune Titi acum. Trebuia neapărat să obțină postul și a riscat, pentru că excavatorul se articula din mijloc, era foarte periculos. Nimeni nu l-a crezut apoi că

monotonia

La bordul maşinii sale, Titi este suveran. Câţi politicieni şi guvern- uneşte maşina prin hârtoape, pe drumuri întortocheate de munte, după cum îi dictează şcoli înalte. A fost nevoie, fireşte, şi de foarte multă încăpăţânare. De mic, Titi n-a avut de victorii naţionale.

era, de fapt, prima dată. „Eşti nebun!", i-au spus francezii. Era. După ce a absolvit şcoala de automobilism de la Nissa, Titi s-a întors în România, cu gândul de a pune în practică ceea ce a învăţat. Şi cu scopul de a se pregăti pentru raliurile internaţionale, participând la cele naţionale.

De aici încolo viteza se măreşte, campionatele naţionale sunt câştigate rând pe rând. În '90, primul raliu la care obţine locul I: „Am avut o senzaţie de împlinire, de mulţumire. Dar mă gândeam ce voi face mai departe." Au urmat câteva etape de campionat european, le-a şi câştigat pe cele desfăşurate în România, iar în Bulgaria, Grecia şi Austria a mers pe locurile 5-6. „N-a fost suficient, şi am avut probleme. Probleme tehnice, dar şi de buget. Am fost într-o nemulţumire continuă, pentru că nu am reuşit să merg aşa cum mi-am dorit, cu maximum de echipament posibil." Soluţia a fost să se privatizeze. A fost primul care a reuşit să facă asta în România. Au urmat sponsorii (de la *Ardaf*, *Petrom*, la *OMV*) şi maşinile. Cu un *Audi* a câştigat campionatul din 1995, iar din 1996 a mers pe *Toyota WRC*, cu ajutorul căreia a câştigat titlurile din '97, '98, '99, 2000. Chiar a iubit maşina asta. Când să se despartă de ea, în 2000, a fost un moment foarte greu. Nu acelaşi lucru poate să spună de acest *SEAT Cordoba WRC*, pe care îl „stăpâneşte" din 2001. Cu ea n-a fost *„coup de foudre"*. Nu-i un autoturism de top, cum ar fi, acum, *Peugeot*-ul ori *Citroën*-ul. Un *Peugeot* costă cam 1.500.000 de dolari. Şi încă un milion de dolari întreţinerea pe un an. În România aşa ceva ar fi imposibil. *SEAT*-ul e o maşină mai greoaie, dar totuşi bună. A costat 470.000 de mărci, iar întreţinerea pe doi ani a ajuns, practic, la 400.000 de euro. Dublu. Aici e problema. Cu tot sprijinul sponsorului de acum (*OMV*), datoriile existente încă de pe vremea *Petrom*-ului („*Petrom*-ul a fost sponsorul meu principal anul trecut şi anul acesta trebuia să-mi dea 200.000 de dolari, şi pur şi simplu n-au mai vrut") n-au putut fi lichidate. Maşina va pleca în Germania, unde va fi vândută. E o soluţie de compromis, după ce Titi a câştigat şi anul acesta campionatele naţionale de raliuri şi de viteză pe traseu montan. Dar va fi şi un lucru bun, pentru că Titi va participa, alături de noul său sponsor, *Rafo-*

Onești, la Campionatul Mondial de raliuri. Cu o nouă mașină, cu siguranță mai performantă. Va participa în cadrul grupei N, care cuprinde 7 etape și necesită bani mai puțini. O participare integrală, de mare amploare, ar costa sute de milioane de dolari. Cu bănuți mai puțini, dar cu suficient entuziasm și abilitate, Titi va lua startul raliului Suediei în februarie 2003. „Vreau să plec din campionatul național, unde am început să mă plafonez. Chiar nu mai am motivația de a lua startul. Nu pentru că aș cunoaște foarte bine drumurile, pentru că de multe ori probele speciale se schimbă. Cred că e vorba de experiență, de buna pregătire a mașinii, de înțelegerea perfectă a pilotajului. Eu am învățat teoria pilotajului în Franța și în asta cred foarte mult. Cu toate că aparent plec fără concurență, consider că toți îmi sunt adversari. Până acum am reușit să domin eu, dar de multe ori îi simt în spate, sunt chiar foarte buni. Practic, primele 5-6 mașini din campionat ar putea câștiga oricând. Suntem prieteni. Îi consider adversari doar pe probele speciale. Mai împărtășesc din experiența mea colegilor și sunt mândru, fericit, că unul dintre elevii mei, pe care l-am luat practic de la zero, acum îmi este adversar și se bate de la egal la egal cu mine, Bogdan Marișca. Sunt și alții. George Morar, Daniel Ungur, sunt clujeni, am locuit o perioadă cu ei, i-am învățat, ei nefiind piloți, au devenit piloți, și încă foarte buni. În raliul de la Pitești, Bogdan Marișca a luat locul I și eu am luat locul II. La Cluj, ar fi câștigat raliul, dar a răsturnat mașina. Atunci când nu sunt eu, el e primul. Asta e foarte bine. I-am învățat și pe alții ce-am știut. Pentru mine n-ar fi nici o problemă dacă altcineva ar fi mai bun decât mine. Asta m-ar ambiționa. Au existat câteva momente când alții m-au ambiționat, când eu nu mai evoluam. Când au apărut adversari care mi-au făcut probleme, am revenit și am fost iar pe locul I. Dacă va fi cineva care mă va învinge și eu nu o să reușesc să-mi revin, vom vedea. Deocamdată n-am fost pus în situația asta." Anul viitor va fi o bucurie pentru adversarii lui Titi: el nu va participa la campionatul național, așa că altul, în sfârșit, îi va lua locul.

Lui Titi Aur nu i-a fost niciodată frică la volan. Deși a avut câteva accidente, s-a și răsturnat cu mașina, nu a pățit absolut nimic. „Probele speciale sunt prin munți, pe asfalt sau pe macadam, sunt probe pe drum forestier, unde sunt căderi libere fără parapet. Pericolul este foarte mare. Dacă merg pe jos, mi-e frică. Dacă sunt cu mașina, nu mi-e frică. Orice pilot vine la început, la curse, din nebunie, din puțină inconștiență. E tinerețea care îl împinge. Pe măsură ce avansează, experiența îl face să fie mai sigur, scade doza de risc asumată, dar crește viteza. Mergi din ce în ce mai tare dar îți asumi riscuri din ce în ce mai puține. Până la un moment dat, mai la bătrânețe, când instinctul de conservare te face să reduci ritmul. În momentul în care voi simți asta, mă voi opri. E o perioadă de stagnare, pe urmă începi să dai înapoi. Apare instinctul de conservare. Teama. Ești din ce în ce mai conștient și realizezi pericolele prin care treci, și nu îți mai asumi riscul. Atunci nu mai ești un pilot competitiv." Există, totuși, stresul de dinaintea cursei, când Titi nu doarme mai deloc. A consultat și un psiholog pentru așa o problemă. A reușit să se mai liniștească. Mai mult, în timpul curselor, într-o zi, slăbește cam două kg. E cu atât mai greu, cu cât el are o grijă în plus: nu e atent numai la pilotaj, ci și la cum să facă să nu lovească mașina, care costă. Obsesia banilor devine uneori chiar mai prezentă decât sportul în sine. Titi trebuie să găsească mereu alte și alte soluții. Are noroc cu Gabriela, soția. Ea l-a susținut întotdeauna și l-a însoțit peste tot. Uneori i se face frică și se roagă întruna ca Titi să ajungă teafăr acasă. Petița lor, de 13 ani, deja s-a plictisit de curse. Ea are, acum, propria ei trupă de dansuri. Deși se pricepe atât de bine la strunit mașina, resimțind plăcerea puterii, a controlului, Titi nu și-a dorit niciodată să conducă oameni. Poate doar când și-a propus să înființeze o școală de pilotaj, ca aceea din Franța. A avut o tentativă, dar i-a lăsat pe alții. „Nu vreau să fac un compromis. Trebuie să iasă așa cum am văzut eu la Paris: trebuie să ai un circuit, câteva mașini ale scolii, câțiva instructori, o bază materială. În continuare îmi doresc să fac asta. Dacă voi găsi finanțarea, eu am toată logistica să fac o școală așa cum trebuie. Aș fi și în măsură s-o fac, poate chiar cu numele meu. Participând la curse, am programul foarte încărcat și nu dispun de banii necesari. Poate după ce o să mă retrag."

Până atunci, Titi nu are timp de pierdut. Abia acum, la 39 de ani, poate să iasă la un campionat mondial. În România a vrut să-și simtă mașina, să-și înțeleagă drumul, și a putut. Acolo câte vor mai fi de înțeles?

text **Gia Iova**
foto **Octavian Tibăr** și **arhivă**

Mașina: **SEAT Cordoba WRC (World Rally Car).** Pilot: **Titi Aur.** Copilot: **Silviu Moraru. A costat 470.000 de mărci, iar întreținerea ei pe doi ani l-a dublat prețul.** Capacitate: **2.000 cmc. Consumă benzină specială (80-100% numai pe o probă specială).** Viteza maximă: **200-207 km/oră, dar poate să atingă 180-190-200 km/ oră pe drum forestier, pe drum de macadam, prin pădure. Medie de viteză pe drum forestier: 120 km/oră. Este făcută să prindă viteză foarte repede, să se oprească foarte repede și să aibă capacitate foarte mare de trecere pe viraje sau peste locuri denivelate. Are posibilitatea unei infinități de reglaje: direcție, unghiuri, duritatea la amortizare etc. Se poate regla în funcție de teren, de timp și de stil, de personalitatea pilotului.**
Un raliu se desfășoară pe 300-400 km, din care 150 km sunt parcurși în timpul probelor speciale.
Probele speciale: **pe asfalt, pe macadam (drum forestier, cu multe viraje), noaptea, pe ceață, pe ploaie, pe zăpadă sau gheață. Într-un raliu se pot stabili 5-20 de probe speciale. O singură probă poate să atingă 4,5 km — 30, chiar 40 km. Toate probele speciale, însumate, nu trebuie să depășească 150 km. Între probe există pauze mai mici sau mai mari. Raliul este o luptă cu timpul. Câștigă cel care a reușit cel mai mic timp pe suma probelor speciale.**
Viteza pe traseu montan: **se desfășoară numai pe asfalt, numai la deal. Se poate merge pe uscat sau pe ud, dar nu noaptea, nu pe ceață. Se măsoară viteza în coastă, pe 4-6 km. Startul se dă din minut în minut, în condiții de circulație închisă. Practic, se dă startul de câte 6 ori pentru fiecare concurent: de două ori pentru antrenamentul efectiv, de două ori pentru antrenamentul cronometrat, de două ori pentru maximum de performanță. Se ia în considerare timpul cel mai bun.**

Despre lucrurile cu adevărat importante.
PROFESIONIȘTII
O emisiune prezentată de Eugenia Vodă, luni, ora 23:30
Premiul Criticii pentru cea mai bună emisiune de televiziune

Rompetrol dă verde pentru centralele termice

În prag de iarnă fiecare dintre noi ne gândim la zilele friguroase şi la cât de cald va fi în locuinţele noastre. Cei care au renunţat la costisitoarea „întreţinere" aleg microcentralele termice individuale care folosesc fie gaz, fie combustibili lichizi: celebra motorină sau combustibilul tip M. Rompetrol vine cu o soluţie modernă: combustibilul verde *Calor*, produs ecologic cu o putere calorică îmbunătăţită.

Noul tip de combustibil lichid lansat de Rompetrol poate fi folosit în orice tip de centrală termică individuală și, în plus, produce mai puține emisii poluante decât alte tipuri de combustibil.

Calor are trei variante: Extra, Ușor și Economic. Specialiștii Rompetrol susțin că oricare dintre aceste trei tipuri de combustibil se ridică la standarde europene și sunt fabricați pe bază de componenți ecologici. Acest fapt le conferă o serie de avantaje: ard un timp mai îndelungat, produc mai multă căldură decât alte tipuri de combustibili lichizi, emisiile poluante și rău mirositoare sunt minime, au caracteristici de lubrefiere ceea ce încetinește uzura centralei.

Este interesant de semnalat faptul că pentru prima dată în România se fabrică un combustibil de tip Heating Oil la standarde europene.

Cei care aleg să folosească noul combustibil Rompetrol vor beneficia de Pachetul de client Calor. Oferta a fost gândită pentru a preîntâmpina micile „sughițuri" din aprovizionarea și funcționarea centralei termice. În primul rând specialiștii Calor te ajută să stabilești compatibilitatea cu centrala ta termică după care poți beneficia chiar de opțiunea „aprovizionarea automată": Serviciul clienți va înregistra în baza de date fiecare cumpărător și va estima când e nevoie de realimentare. Un simplu telefon și în cel mai scurt timp rezerva de combustibil va fi completă. În plus se asigură transport până la destinație la cele mai mici prețuri, discounturi de loialitate și o linie verde la care specialistul Calor este pregătit să ofere consultații gratuite.

Comenzile pot fi făcute și prin e-mail: calor@rompetrol.com.

Cu alte cuvinte, se poate spune: Calor îți poate fi livrat la ușa... centralei. ■

Rafinăria Vega are un plan de investiții de 22 de milioane de dolari pentru următorii doi ani și se estimează că va ajunge să dețină o cotă majoritară pe piața bitumului, a combustibililor lichizi utilizați în încălzirea urbană și a solvenților de tip ecologic. Rafinăria Vega Ploiești este unicul producător din Europa Centrală și de Sud-Est al solvenților de tip ecologic.

ZIUA răsplătește fidelitatea cititorilor săi

5000 lei la chioșc
sau
2000 lei acasă

Abonamentul lunar la ZIUA costă doar 50.000 lei + taxe poștale

Acum e momentul să te abonezi!

ZIUA are grijă de economiile tale!

Abonamentele se pot face:

- la orice oficiu poștal, la poziția 1034 din catalogul publicațiilor, până la data de 25 ale lunii;
- la sediile noastre din str. Ion Câmpineanu nr. 4 și Casa Presei Libere nr. 1, Corp C parter, la telefon 222.22.55 sau 222.20.51;
- prin S.C. M.T. PRESS IMPEX S.R.L., b-dul Basarabiei nr. 256, sector 3, București, telefon 255.48.17 sau telefon/fax 255.48.15, 255.48.16.

Pentru abonamente în străinătate:

- la RODIPET S.A., telefon 222.41.26 sau 400.32.73, fax 222.64.07

În fugă pe coasta muntelui

Campionatul Național de Raliuri Tout Terrain **este varianta românească a raliului Paris - Dakar. Sună excentric pentru plaiurile mioritice și chiar așa este. Legătura directă se realizează doar prin regulament și prin camioanele de curse ale uzinei** Roman **Brașov care aleargă în ambele competiții. Altfel, nu apar mașini de lux și nici „bolizi" pe patru sau pe două roți. E mai degrabă raliul celor pasionați de îmbunătățirea artizanală a mașinilor. Revista** Flacăra **a luat parte la ultima etapă a Campionatului** Tout Terrain **ce a avut loc pe trasee ce leagă Poiana Brașov de Săcele.**

Cu multe dintre maşinile care participă la acest raliu este greu să mergi pe şoselele obişnuite. Sunt foarte puternice, dar arată de parcă ar fi luate de la fiare vechi. Maşina campionilor naţionali, o *Lada Niva* păraie ca o mitralieră, dar are un motor de *Fiat* ajustat spre 140 de cai putere. Farurile erau sudate, caroseria ciocănită mai peste tot. N-ai fi zis că fuge cu 80 de kilometri la oră pe aproape orice drum forestier. Mai apare un *IMS*, strămoşul *ARO*-ului, un *Ford Fiesta* pregătit în Germania, un *Renault* atât de... sau poate că nu era decât caroseria de *Renault*. Motocicletele vin şi ele, încolonate. Nu le place să meargă pe asfalt pentru că îşi tocesc anvelopele. 3 milioane un cauciuc. Sunt pregătite să treacă pe oriunde este ceva de urcat în forţă, o baltă, un grohotiş, pe oriunde nu este asfalt şi teren drept. Aşa le place băieţilor care le conduc.

Dar să revenim la maşini: toate ascund sub fiecare pată de vopsea, sub fiecare îndoitură sau cută a caroseriei pasiunea celor care o conduc pentru a rămâne la volan chiar şi atunci când au în faţă un drum forestier în pantă de peste 50 la sută sau o râpă nămoloasă. Maşinile pornesc curate şi viu colorate în cursă. La final abia le recunoşti.

Nimeni nu ştie înainte de start care va fi traseul. Toţi concurenţii se avântă în necunoscut şi în scurt timp apar problemele: mai crapă o cutie de viteze, se mai răstoarnă un motociclist, se mai sparge un radiator, mai sar articulaţiile de la direcţie, încep abandonurile, sau intervenţiile de urgenţă cu scule improvizate, din spate vine un camion mare cât un autobuz şi zici că e hotărât să te strivească, vine cu 400 de cai sub capotă, peste 80 de kilometri la oră uneori, tragi pe dreapta dar mai degrabă îţi vine să fugi după primul copac... La antrenamente am stat pe scaunul din dreapta, în maşina campionior. Nici nu prea simţi pe unde mergi, dar pare sigur totuşi. La cursă am vrut să urc pe scaunul din mijloc într-un camion. Nu se poate, mi s-a răspuns ferm: la Cluj unul dintre camioane s-a răsturnat. Atunci îmi dau seama de ce toţi piloţii au asigurare, iar pe caroseria maşinii sunt trecute numele şi grupa sangulnă a fiecăruia plus fotografii de recunoaştere. Nu-i de glumit. Dar ce contează dacă pasiunea e maximă.

Vip-urile s-au arătat în seara dinaintea cursei. Pilotul George Grigorescu, scos din campionatul naţional de turisme, a trecut la teren conducându-şi propriul *Jeep Mitsubishi*. Victor Surdu a venit cu familia, şi cu galeria ca să-i susţină pe campionii de pe *Lada Niva*, Ştefan Capătă şi Marius Hanganuţ.

Finalul cursei a adus o veselie generală. A fost ultima etapă din campionat. O pălincă, ardeleneşte, multă prietenie. Parcă nici nu a contat foarte mult cine sunt câştigători. Oricum, cursele de la anul se anunţă mai tari, în vară va fi chiar o etapă de Master Raly cu participare internaţională.

text **Remus Andrei Ion**

foto **Octavian Tibăr**

www.skygatehotel.ro

★★★

★★★ Sky Gate® Hotel

105 Comfortable Soundproof Rooms
Conference Center & All Meeting Facilities
24 / 24 h Bar & Restaurant
Room Service
Fitness Room
Free Parking
Free Shuttle from/to Airport
3000 sq.m. of Office Space to Let

MORE THAN YOU EXPECT

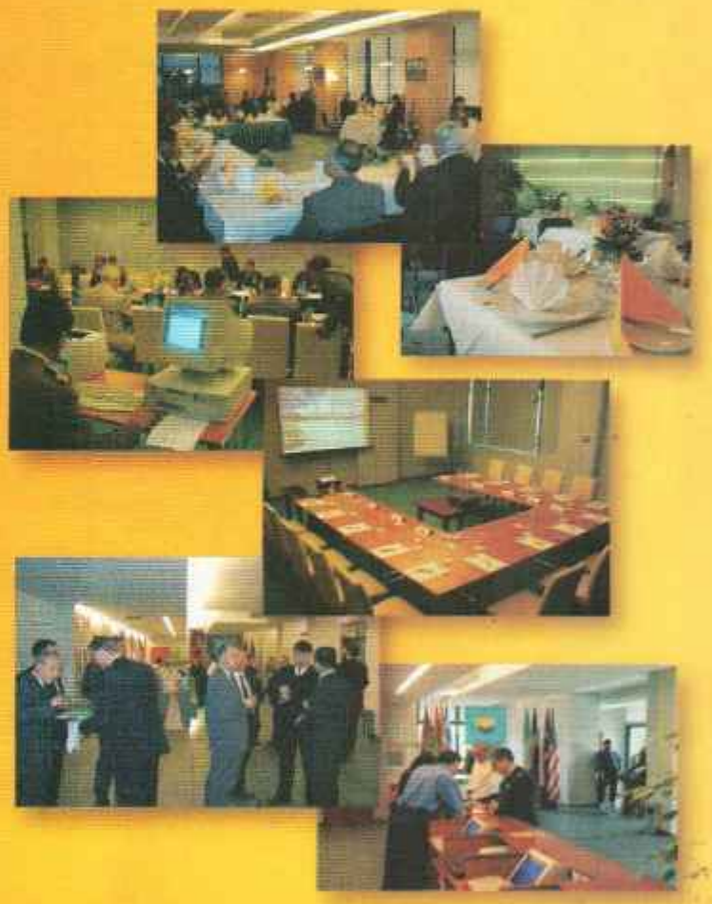

THE BEST PLACE FOR A DEMANDING GUEST

THE ONLY BUSINESS & CONFERENCE HOTEL NEXT TO BUCHAREST INTERNATIONAL AIRPORT

Sky Gate

European Road 60, DN1, Km 16.5
Calea Bucureştilor nr. 283, Otopeni - Ilfov, 71941 România
Tel:(+4021)203.65.00 Fax: (+4021)203.65.10
E-mail: office@skygatehotel.ro
sales@skygatehotel.ro
reservations@skygatehotel.ro

Sos. Stefan cel Mare 50 Sector 2 Bucuresti Tel. 210.68.28 Fax: 211.69.68
e-mail: sales@blueridge.ro

Str. Hristo Botev 10 Sector 3 Bucuresti Tel.: 315.11.19 Fax: 313.25.16
e-mail: shop2@blueridge.ro

ISO 9001 CERTIFIED QUALITY

Blue Ridge
INTERNATIONAL COMPUTERS S.R.L

Un univers de sunet si imagine

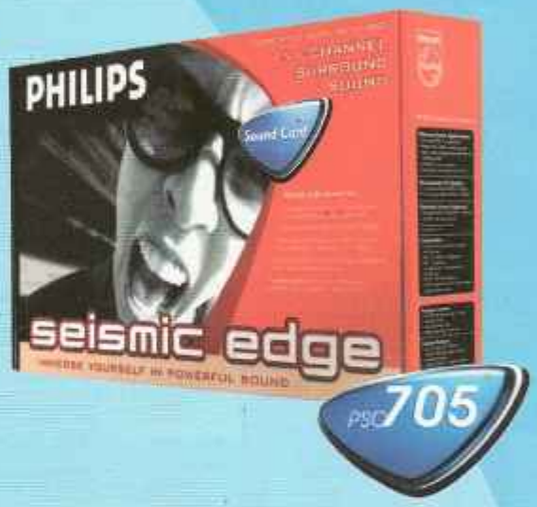

www.blueridge.ro

Let's make things better.

PHILIPS

Istoria unui supercampion

În vreme ce pe meleagurile dâmboviţene s-a dat liber la memorii politice, peste Ocean se pregătesc volume de amintiri sportive. O diferenţă de fair-play, s-ar putea spune... Astfel, marele tenisman Pete Sampras îşi scrie memoriile, după ce John McEnroe şi le-a publicat deja pe ale sale, sub un titlu care i se potriveşte de minune: *Nu poţi fi serios.* ■

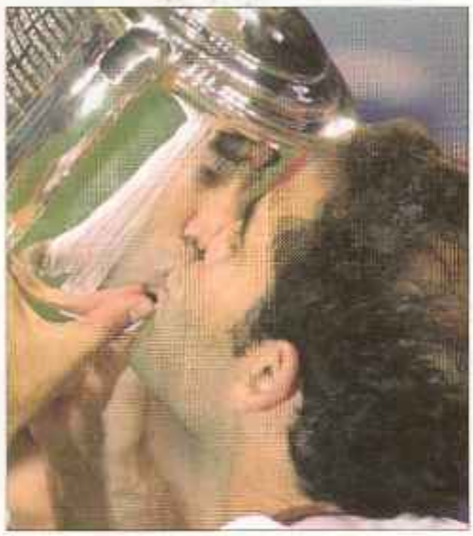

Gimnastică artistică

Andreea nu renunţă!

După cum am scris la vremea respectivă, pe 14 martie Comitetul de Urgenţă al Federaţiei Române de Gimnastică a decis, pentru **prima oară în istorie**, neparticiparea echipei naţionale feminine la campionatele continentale care au avut loc la Patras. La întrecerile din Grecia am fost prezenţi numai cu echipa de junioare (clasată pe locul secund), iar în concursul individual al senioarelor doar cu Oana Petrovschi (16 ani), care a obţinut un „bronz" la sărituri. La această situaţie s-a ajuns în primul rând din cauza problemelor de sănătate pe care le-au avut Sabina Cojocar, Andreea Ulmeanu, Carmen Ionescu, Silvia Stroescu şi Loredana Boboc.

Mai delicat a fost cazul liderei incontestabile, Andreea Răducan, care a intenţionat chiar să se retragă din activitate, motivul principal fiind dificultatea menţinerii la greutatea ideală. În luarea deciziei de a absenta de la C.E. a contat probabil şi faptul că în acest an nu vor avea loc decât „mondialele" pe aparate (20-24 noiembrie, Debrecen).

Principala întrebare care se punea obsesiv era: continuă sau nu Andreea Răducan? După o participare nereuşită la un concurs în China, Andreea şi-a asumat un mare risc – acela de a-şi compromite (în cazul unui insucces) o carieră fabuloasă. Curajul i-a fost răsplătit, la Internaţionalele Franţei clasându-se pe primul loc la bârnă (Oksana Şuşovitina – a treia) şi pe al treilea la sol (Natalia Ziganşiva – pe locul întâi). Trebuie să spunem că, înainte cu câteva zile, la Naţionalele României de la Sibiu, Andreea nu convinsese, mai ales la bârnă, unde a avut multe ezitări! Victoria repurtată în Hexagon i-a redat încrederea în posibilităţile sale, ba, mai mult, deşi recunoaşte că mai are mult de muncă, vrea să „facă" şi solul la Debrecen.

În acelaşi timp, trebuie să menţionăm că, tot la Paris, Oana Petrovschi a câştigat la sărituri şi la paralele (pe locul al doilea, la sol). Considerat aparatul deficitar al româncelor, Octavian Belu a declarat: „Se pare că am spart gheaţa şi la paralele."

Ca atare, Comitetul Executiv al F.R.G. a validat componenţa lotului naţional care va evolua în Ungaria: Andreea Răducan, Sabina Cojocar, Oana Petrovschi şi Oana Ban. ■

Pe orice teren

În perioada 25 octombrie-3 noiembrie, Capitala a găzduit la Complexul *Prisma Town* **Salonul Auto 4 x 4 & Accesorii.** La expoziţia *tout-terrain* au participat 50 de firme expozante şi 200 au fost reprezentate. Astfel, *Renault România* a prezentat modelele Super Kangoo 4 x 4 şi R x 4 alături de vedeta TV **Monica Bârlădeanu**, iar pilotul de raliuri **George Grigorescu** a efectuat test drive-uri. De asemenea, vedeta *Playboy* **Nicoleta Luciu** a însoţit noile modele de *Subaru* – Impreza, Outback şi SUV Forester. ■

O vedetă şantajată

Legendarul baschetbalist Michael Jordan (*Washington Wizards*) a acţionat-o în judecată pe o femeie despre care afirmă că i-ar fi cerut 5 milioane de dolari pentru a nu face publică relaţia existentă între ei cu mai bine de 10 ani în urmă. Jordan a mărturisit că i-a şi plătit femeii 250.000 de dolari. Se pare însă că pretenţiile femeii au sărit peste panou. ■

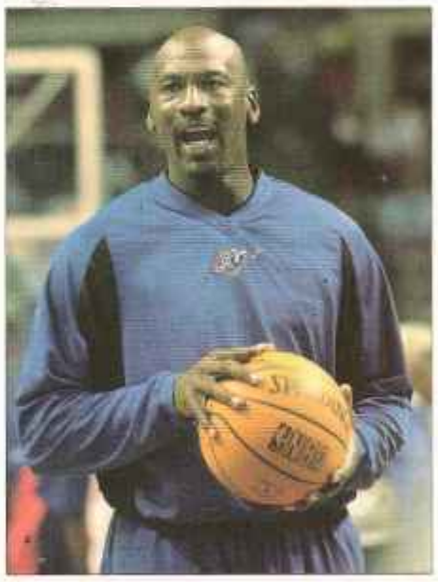

Câştigătorii concursurilor din revista Flacăra nr. 10, 2002

Concursul Editura Niculescu:
Emanoil Vasiliu,
str. Arcului nr. 6, Constanţa

Concursul Allfa:
Eugen Iancu,
str. 13 Decembrie nr. 9, Slănic Prahova

Concursul Humanitas:
Lucian-Nistor Grămadă,
şos. Colentina nr. 76, Bucureşti

Concursul Maşina de scris:
Ioan Prodan,
str. Uzinei nr. 3, Hateg

Concursul Sankt Petersburg:
Nicolae Marius,
str. Pictor Ştefan Dumitrescu, nr 9, Bucureşti
Mircea Toma,
str. Peţei nr. 41, Timişoara
Marinela Constantin,
Aleea Sinaia nr. 18, Bucureşti
Iulian Andreş,
str. Petru Movilă, nr. 47, Piatra Neamţ

Rezervări la telefon
01-410-91-84
091-292-526

SILVIU'S
RESTAURANT

Adresa:
Str. Louis Pasteur,
nr. 44, București

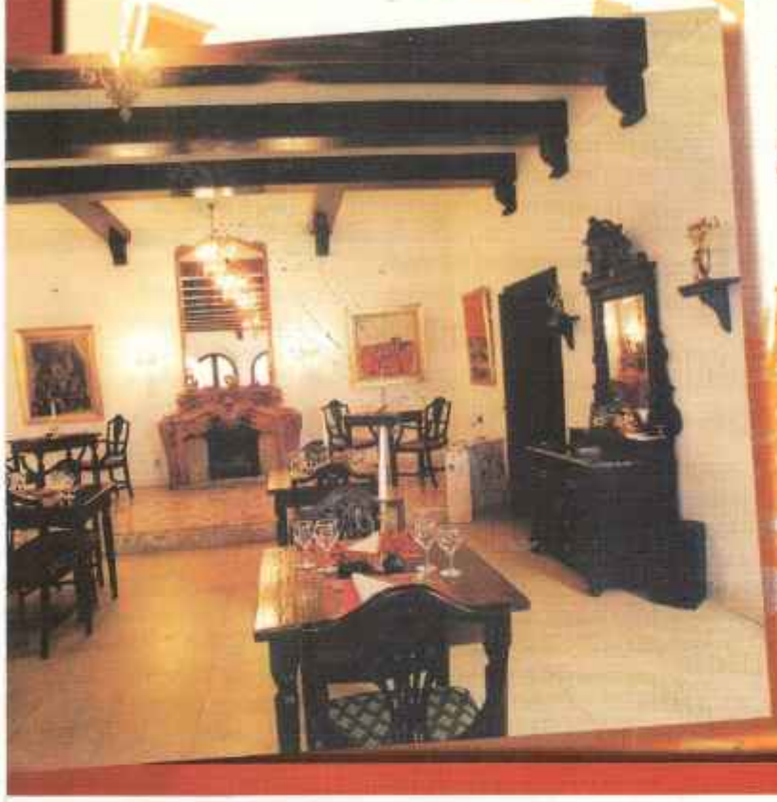

Meniu cu specific internațional, foarte diversificat, ambianță muzicală.

REDUCERI:
cu 20%
de luni până vineri
între
11:00 și 16:00
și cu 50%
sâmbătă și
duminică
între aceleași ore

PROGRAM:
zilnic
între orele
11:00 și 1:00

CONIMPEX HOLDING CO. Calea 13 Septembrie nr. 129, bl. T3-A, Sector 5, BUCUREŞTI
CONSTRUCŢII ŞI SERVICII telefax: 01 411 33 46, 424 44 99, 095 108 736, 095 108 735

Fotbal – Divizia A

Sarabanda antrenorilor

După desfășurarea a opt etape din sezonul actual, „foamea" de puncte și nerăbdarea conducerilor administrative respective a produs un fenomen care a afectat stabilitatea antrenorilor. Astfel, șapte echipe (din 16) și-au schimbat tehnicienii, tonul fiind dat de campioana *en titre*. După eliminarea din cupele europene (dublu eșec în fața celor de la FC Bruges, în tur preliminar), **Cornel Dinu** i-a lăsat locul la Dinamo lui **Ion Moldovan** (venit de la echipa națională de tineret), care a rezistat doar primele trei etape. A urmat **Florin Marin** pentru alte patru runde, spre a se reveni la... Cornel Dinu. Aceeași grabă și la Farul Constanța: după etapa a doua, **Petre Grigoraș** a fost substituit de **Viorel Hizo**. Câte șapte etape au stat pe băncile tehnice **Marian Bondrea** la Astra Ploiești (i-a preluat funcția... Florin Marin), **Emil Săndoi** la Universitatea Craiova (i-a urmat Dumitru Marcu) și **Cosmin Olăroiu** la Steaua (Ștefan Iovan – interimar în etapa a opta, apoi Victor Pițurcă). În sfârșit, ultimii care au fost demiși (ori au renunțat de bună voie) sunt **Dumitru Dumitriu** de la FCM Bacău și **Florin Halagian** de la FC Argeș – după etapa a opta. De notat că la echipa din orașul lui Bacovia a fost instalat ca „principal" recentul demisionar de la lotul național de tineret, Ilie Dumitrescu. Pe cât de diverse, motivațiile pentru asemenea permutări au totuși un punct comun: crearea unui **șoc pentru jucători**.

Evident, situația de față nu-i putea mulțumi pe selecționerul **Anghel Iordănescu**. Aflat în perpetuă căutare de noi „recruți" pentru echipa națională și care să activeze în campionatul autohton, în opinia generalului responsabilitățile pentru performanțele obținute ar trebui să fie asumate în primul rând de către conducători, arbitri, jucători, public și abia la urmă de către antrenori. Nu avem cum să nu subscriem la cele de mai sus întrucât nu am văzut până acum un președinte de club care să fie schimbat. Antrenorul este cel care se află în bătaia vântului – la cheremul jucătorilor, al toanelor unor oficiali sau al greșelilor (mai umane sau mai interesate) ale arbitrilor. Mai mult, pentru a se întoarce în iarbă, Victor Pițurcă a trebuit mai întâi să-și reconcilieze relațiile cu ultrașii steliști, cei care l-au contestat vehement la încheierea sezonului precedent.

În această sarabandă mioritică a antrenorilor, devin de-a dreptul derizorii comparațiile cu stabilitatea unui **Guy Roux** (de 41 de ani la o singură echipă, AJ Auxerre) sau a lui **Alex Ferguson** (manager din 1986 la Manchester United). Chiar dacă nu avem pretenția înregistrării unor asemenea recorduri de longevitate, se știe că pentru a construi o echipă sunt necesari câțiva ani, perioadă în care rezultatele imediate pot întârzia să apară. Atunci când se vor înțelege aceste lucruri și când nu va mai exista graba transferării în străinătate a unor jucători tineri, abia atunci vom mai spera ca echipele noastre să nu mai constituie prezențe efemere în competițiile europene intercluburi.

O întrebare ne sâcâie: cum se poate explica faptul că un antrenor demis **aici** este primit cu brațele deschise **dincolo** sau că Florin Marin a trecut de câte două ori pe la Dinamo, Ceahlăul și Universitatea Craiova, ca să nu mai vorbim de Cornel Dinu – când în birouri, când pe banca tehnică, ultimul caz de „du-te, vino" fiind cel al lui Victor Pițurcă?

Sau de ce nu își fac aceștia niște contracte ferme, doar Florin Halagian fiind recunoscut ca un expert în materie? ■

Austeritate, da' nu pentru toți

Proiectul de buget pe anul 2003 a rezervat o surpriză neplăcută pentru oficialii din domeniul sportului: alocația MTS reprezintă 0,055% din Produsul Intern Brut (PIB), adică 1.035,9 miliarde de lei. Este cea mai mică sumă repartizată în ultimii cinci ani. Dacă mai punem la socoteală și că nu s-a ținut seama de nivelul inflației, iar pe de altă parte, 2003 este an preolimpic, solicitând participarea la numeroase concursuri care oferă calificarea pentru Jocurile Olimpice de la Atena 2004, austeritatea la care va fi supus sportul românesc este mai mult decât evidentă.

Nu ne putem abține să nu facem o comparație. În timp ce un minister cu peste 50 de federații sportive va dispune de circa 30 milioane de dolari, premierul Adrian Năstase a promis o investiție guvernamentală de 10 milioane de dolari pentru modernizarea Stadionului Național.

De altfel, o primă tranșă (110.000 de dolari) a fost disponibilizată deja pentru amenajarea terenului de joc, în vederea meciului din 29 martie 2003 pe care echipa națională de fotbal îl va susține cu Danemarca. De asemenea, în 1998, prin decizii ale Guvernului, Federația Română de Fotbal a fost scutită de plata a 5 milioane de dolari, reprezentând datorii către stat, primind alți 4,4 milioane dolari pentru organizarea Campionatului European de tineret (unde reprezentativa noastră s-a clasat pe ultimul loc dintre cele opt participante...).

În aceeași nedumerire ne aflăm și cu privire la cei 235.000 de dolari atribuiți (din fonduri guvernamentale) expediției unui grup de alpiniști români pe K 2 „pentru imaginea României", cum s-a spus. Ori referitor la cele 3,5 miliarde de lei (din aceleași resurse) pentru organizarea concertului aniversar al unei formații rock! Cu alte cuvinte, austeritate, da' nu pentru toți!

text: **Pompiliu L. Dumitrescu**
foto: **M.Felix** și **AP Rompres**

Poveste de succes cu biţi

În 1990, industria românească IT (tehnologia informaţiei) a părut să se prăbuşească. Înainte de revoluţie, centrele de calcul trăiau, în mare parte, ca şi restul industriei, în mod artificial. Practic, întreprinderile dintr-o ramură economică erau cumva silite să cumpere calculatoare şi programe. Primele erau folosite, în cel mai bun caz, pentru contabilitate, celelalte – aproape deloc. În acelaşi timp, trebuie spus că informaticienii români, prin forţa împrejurărilor, ştiau cam tot ce mişcă, lucrând în majoritatea sistemelor de operare şi a limbajelor de programare. Dovadă că acela dintre ei care au ajuns în Vest au rupt gura târgului.

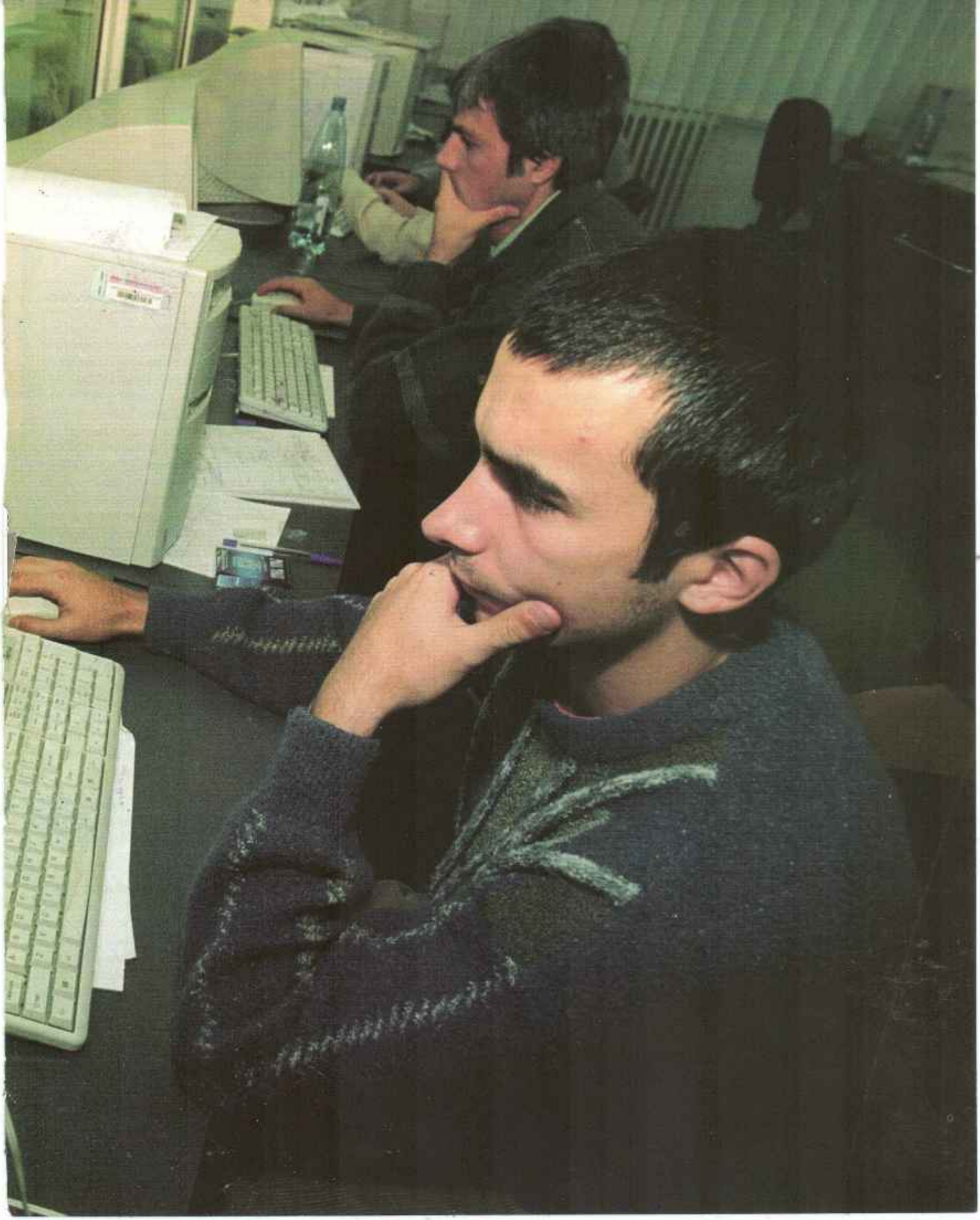

Softul românesc se vind

Embrionul economiei de piață a adus cu sine moda de a cumpăra din import mari pachete de programe (sau a le copia fără licență), în detrimentul dezvoltării de aplicații locale. Programatorii au cam rămas fără obiectul muncii, la fel ca și colegii lor, operatorii de calculator, deveniți inutili odată cu invadarea pieței de către PC-uri. Singurii care mai aveau ceva de lucru erau automaticienii, mai exact cei pricepuți la instalări, depanări și întreținere (majoritatea proveniți din IIRUC).

În aceste condiții, mulți au devenit simpli utilizatori (mai competenți decât restul lumii), s-au orientat spre alte meserii sau și-au făcut firme de intermediere a cumpărării-vânzării și asamblării de calculatoare.

Încet-încet, însă, softul românesc a înviat. Au apărut firme mici, apoi societăți mari, chiar asociații. Ceva-ceva a început să se miște și la nivel ministerial și guvernamental. S-au realizat proiecte ambițioase și s-a ajuns ca românii să exporte soft. Este o poveste de succes, aflată abia la început.

Milioane de dolari aduse de tineri

Siveco România SA are drept acționar majoritar grupul olandez de investiții *Danel Bussiness Venture*. Firma produce și vinde soft în mai toate domeniile, execută proiecte majore și oferă soluții informaționale globale. Produsele se adresează întreprinderilor medii și mari din toate sectoarele industriale, comerciale și prestatoare de servicii. În 2001 cifra de afaceri a crescut cu 76%, ajungând la 6,5 milioane de dolari. Echipa este formată din 125 de specialiști, media de vârstă fiind de circa 28 de ani.

Siveco are peste 1.000 de clienți în 30 de țări. Printre proiectele cele mai importante realizate pentru export figurează: *REDMATCH* – aplicație Internet pentru piața forței de muncă, dezvoltată pentru *Redmatch Israel; Maintenance-tv.com*, destinat pentru a crea și susține o comunitate de afaceri în domeniul managementului și al întreținerii echipamentului, aplicație proiectată pentru compania *ABB* din Belgia; *Internet Driver* – sistem de traducere care permite accesul la Internet cu utilizarea altor seturi de caractere decât cele latine, contract în valoare de un milion de dolari la a cărui dezvoltare colaborează o autoritate în materie de inteligență artificială, dr. Jaime Carbonell.

Florin Ilia, directorul Departamentului Internet Space din *Siveco*, lucrează de la absolvire (1993) în această firmă. Evoluția pieței, spune el, a fost foarte interesantă: la început, programatorii români erau „cumpărați cu ora" de către companiile vestice, prestând servicii de dezvoltare pe programe gândite de alții; astăzi, se vând produse cu ciclul de viață complet (identificarea cerințelor, soluții, proiect, promovare, implementare, servicii adiacente). Cu toate acestea, percepția softiștilor români în Occident este tot aceea de „time & materials", adică executanți de lucrări în regie. „Avem senzația de spărgător de gheață", spune Florin Ilia, „deși concurăm deja, cu succes, chiar cu firme americane".

A avea microb

La nivel național, unii pași au fost făcuți. Delegațiile politice, de pildă, sunt însoțite de reprezentanți ai industriei de soft. Programul AURO IT, cu gir guvernamental, urmărește crearea unei mărci a industriei românești de IT. Se vor aloca 400 de miliarde de lei anul acesta și circa 1.000 în 2003. Suma necesară estimată este de cinci ori mai mare. Lipsesc încă o expoziție reprezentativă în România, cu produse sofisticate, și promovarea guvernamentală mai susținută a participării la expozițiile internaționale. Cât despre breasla, ea este mai solidară decât altele, „oameni de la firme diferite se sfătuiesc între ei, este cu adevărat o comunitate și se promovează idei utile societății civile". De altfel, *Siveco* este membru în toate asociațiile românești de profil și susține ideea unificării acestora. Multe dintre firmele mici de soft exportă anonim, în regim de subcontractare, „dar asta nu este o rușine și nu este specific României". Important este să crească numărul produselor „made in Romania", care acoperă toate domeniile. Au început deja să apară produse și proiecte românești cu „vizibilitate" externă, iar una dintre soluții vizează fondurile UE sau BM, instituții pentru care contează mai puțin sursa proiectelor – esențial este să fie bune.

Nivelul de pregătire al absolvenților români în specialitățile IT continuă să fie bun, dar 60-70% din calitățile lor sunt datorate forțelor proprii și nu instruirii universitare, susține Florin Ilia. „Sunt entuziaști și au «microb». În același timp, s-a redus «exportul de creiere», așa că putem profita mai bine de ei".

Un produs pentru liniștea calculatorului dv.

Softwin este o companie privată cu capital integral românesc, activitatea principală fiind dezvoltarea și furnizarea de soluții și servicii complexe. Înființată în 1990 de Florin și Mariuca Talpeș, firma are 450 de angajați și a realizat până acum peste 3.000 de proiecte pentru parteneri din întreaga lume. Circa 90% din cifra de afaceri este realizată din export în SUA și statele UE. *Softwin* investește peste 40% din venit în cercetare și dezvoltare.

Printre domeniile abordate figurează soluții de afaceri, servicii de ePublishing, securitatea datelor, gestionarea comunicării cu clienții, servicii HelpDesk, aplicații CRM. Principalul succes al Diviziei pentru Securitatea Datelor este

e în Vest ca pâinea caldă

produsul BitDefender, singurul antivirus românesc și al treilea din lume certificat ICSA pentru Windows XP, câștigător al mai multor premii naționale și internaționale. După cum spune Florin Talpeș, BitDefender este prezent pe rafturile magazinelor de specialitate de pe Champs Elysées, pe cele din magazinele *Carrefour* franceze și spanfole, precum și în rețeaua de 1.400 de magazine *Staples* din SUA, Canada și Marea Britanie. Spectaculos este și faptul că această răspândire a fost urmarea unui sondaj efectuat printre utilizatori. „Ei ne-au căutat pe noi, care nici nu știam că se făcuse sondajul!", spune Florin Talpeș.

Structura exporturilor românești de soft este axată pe servicii, produsele cu licență românească acoperind doar 2%. Diferența este că în primul caz pierzi proprietatea intelectuală, iar în al doilea vinzi doar drepturile de utilizare. În SUA ori în Israel raportul este invers. Este foarte greu de spus care este modelul ideal, dar trebuie remarcat că, dacă serviciile de consultanță pot atinge o mie de dolari pe zi/om în Vest, obții mult mai mult prin exportul de licențe, care nu mai depinde de mărimea echipei. În bursă, valoarea unei companii de servicii este stabilită prin multiplicarea cu 5 a profitului, în vreme ce pentru proprietatea intelectuală se înmulțește cu 10 cifra de afaceri.

Florin Ilia, directorul Departamentului Internet Space din *Siveco*

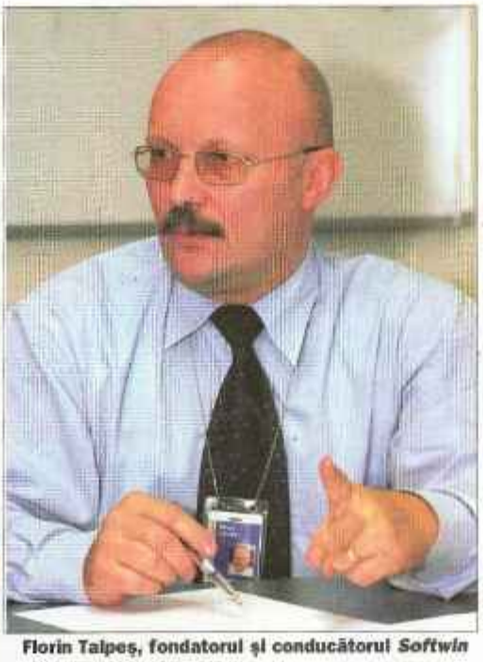

Florin Talpeș, fondatorul și conducătorul *Softwin*

România este incapabilă să cheltuiască

Conform statisticilor *Asociației Naționale a Industriei de Software și Servicii (ANIS)*, în anul 2002 industria românească IT va realiza produse în valoare totală de 481 de milioane de euro, dintre care 49 milioane produse soft și 35 milioane servicii IT. Piața de software este însă de 2,2 ori mai mică decât normal, iar cea de servicii - de 3,7 ori, prin comparație cu media europeană. Piața trebuie reorientată spre soluții (aplicațiile să determine ce calculatoare se cumpără, nu invers), iar licitațiile sectorului public trebuie să ajungă la 50% soft și servicii (în prezent doar 30%).

Cifra de afaceri lunară/angajat IT este de 23.000 euro, cu o creștere anuală de 30%, ajungând de patru ori cât cea din industria textilă, de pildă. În India, însă, aceeași cifră este de 60.000 euro, iar în Israel - 150.000 euro.

Piedicile existente încă în calea exportului: managementul este orientat pe producție, nu pe afacere; cadrul legislativ este imprevizibil; lipsesc mecanismele de finanțare.

ANIS a fost înființată în 1999 și are ca membri 69 de companii. Printre realizările asociației se numără incubatorul de companii românești de software pe piața americană, implicarea în câteva proiecte de legi și acte normative, premiul Congresului Mondial IT 2001 pentru proiectul P&G, studiul de integrare a Europei Centrale în economia IT transatlantică, proiect sponsorizat de *German Marshall Fund* din Statele Unite.

În România mai există *Asociația pentru Tehnologia Informației și Comunicațiilor (ATIC)*, *Asociația Română de Industrie Electronică și Servicii (ARIES)*, *Asociația Națională a Internet Services Provider*-ilor *(ANISP)* și alte organizații mai mici. De doi ani de zile se poartă negocieri pentru crearea unei federații, există deja un proiect de statut și se speră că discuțiile se vor finaliza în următoarele șase luni.

„Din păcate", spune Florin Talpeș, care este și președinte *ANIS*, „ne confruntăm toți, în exterior, cu o imagine blocantă și, drept consecință, costurile noastre sunt mai mari, pentru a anula această percepție negativă. Ni s-a întâmplat, la târgurile internaționale, ca străinii să intenționeze să oprească dialogul cu noi în clipa în care aflau că suntem din România!" Pe de altă parte, România nu știe să folosească banii pe care îi poate primi. În 2001, am cotizat 8 milioane de dolari la fondul de cercetare al UE, dar n-am putut prezenta proiecte decât de 4 milioane. Astfel, practic am finanțat proiecte din țări care aveau mult mai puțin decât noi nevoie de sprijin!

Noi și alții

Giganții mondiali *Microsoft* și *Intel* au propulsat deja *Sense/Net* din Ungaria (creștere 1.223% în anii 1998-2001), *Artec Design Group* din Estonia (601%) sau *NetCentrum* din Cehia. În același timp, pentru standul românesc de la CeBIT - Frankfurt, cel mai mare târg de IT și telecomunicații, din România s-au înscris 20 de firme, au plecat șapte și au expus pe 50 de metri pătrați, primind totuși 70.000 de vizitatori din cei circa un milion ai manifestării.

Azi, 90% dintre firmele de IT românești sunt mici. În total, produc 1-2% din exporturile României, dar au creșterea cea mai spectaculoasă. România are drept reper „cei 3 I": India, Israel și Irlanda. India a devenit cel mai mare exportator mondial de servicii IT, iar Irlanda - cel mai mare din Europa din motive de... „paradis fiscal".

În 1986, anul de start al Indiei, existau aici o mie de absolvenți IT, iar în România 3.000. Azi, indienii au ajuns la 150.000 de absolvenți anual, în vreme ce noi avem 5.000... „Ceea ce ne lipsește este decizia", spune Florin Talpeș, adică să se aducă profesori din afară și să existe solide investiții guvernamentale. În industria IT lucrează, în total, peste 13.000 de angajați, dintre care circa 6.000 în zona soft, în condițiile în care numărul de persoane cu „abilități IT" este estimat la 50.000. Dar... Conform unui studiu al *McCann Erickson*, efectuat în 40 de țări, România este percepută în primul rând ca un stat cu oameni săraci, cu o pregătire slabă și cu o tehnologie precară.

text **Tudor Călin Zarojanu**
foto **Octavian Tibăr**

EUROLINES ROMÂNIA

linii DIRECTE

Spania de la 124 €
Germania de la 50 €
Italia de la 135 €
Olanda de la 139 €
NOU Belgia de la 125 €
Franta de la 95 €

- ASIGURARI MEDICALE SI CARTE VERDE
- VOUCHERE PENTRU HOTELURI IN TOATA EUROPA
- BILETE DE AVION PENTRU TOATE DESTINATIILE
- RENT-A-CAR

NOU acum si in sudul Frantei LYON, DIJON, AVIGNON, NIMES, MONTPELLIER

www.eurolines.ro

BUCURESTI TEL: 021/212.77.82 TEL:021/212.77.83
ARAD TEL: 0257/25.03.97
BAIA MARE TEL: 0262/224.670
BRASOV TEL: 0268/47.40.08 TEL: 0268/47.52.19
CLUJ NAPOCA TEL: 0264/43.19.61
CONSTANTA TEL: 0241/66.27.04
DEVA TEL: 0254/23.42.20
FAGARAS TEL: 0268/280.980
IASI TEL: 0232/21.70.22
LUGOJ TEL: 0256/337.937
PITESTI TEL: 0248-223/10
PLOIESTI TEL: 0244/51.47.68
PIATRA-NEAMT TEL: 0233-228.323
RAMNICU VALCEA TEL: 0250-733 451
SATU-MARE TEL: 0261-716.377
SIBIU TEL: 0269/21.22.48
SEBES TEL: 0258/73.45.01
TIMISOARA TEL: 0256/43.57.99 TEL: 0256/19.09.31
TARGOVISTE TEL: 0245-60.60.58 TEL: 0245-60.60.74

NOI UNIM EUROPA

Romantic Travel

Vacanțe în stil franțuzesc

circuite și sejururi iarnă 2002 - primăvară 2003

Vacanța de Crăciun la Paris
circuit 10 zile cu autocarul - 21.12.2002
Preț: 280 EURO

Revelion la Paris - Un vis posibil
circuit 10 zile autocarul - 27.12.2002
Preț: 310 EURO

De sărbători prin Orașele romantice ale Europei
circuit 10 zile cu autocarul - 26.12.2002
Preț: 480 EURO + 2.450.000 lei

Feerie la Moulin Rouge
sejur 6 zile cu avionul - 28.12.2002
Preț: 760 EURO + 2.450.000 lei

Sejururi la ski în Alpii Francezi
Val Thorens, Chamonix, Deux Alpes
Preț: de la 290 EURO

Vacanța de Paște la Disneyland și Praga
circuit 10 zile cu autocarul - 24.04.2003
Preț: 290 EURO

Romantic Travel Studio
Calea Moșilor 154/; Tel: 211 32 18

Agenția Unirea
Str. Mămulari nr. 4/ C2/ 2/ 32; Tel: 310 04 01
www.romantic.ro

CFR-MARFA

URCĂ-ȚI MAȘINA ÎN TREN

NITA'S EUROPEAN BAKERY

Cofetăria Niță din New-York

vă așteaptă s-o vizitați când aveți ocazia și să faceți cunoștință cu produsele tradiționale românești

40-10 Greenpoint Ave. Sunnyside, L.I.C., N.Y. 11104
Tel: 718-784-4047

Caracteristica lunii noiembrie

Conjunctura astrală se va ameliora simţitor faţă de luna trecută. Relaţiile bune pe care le va face Marte cu Jupiter, Uranus şi Saturn vă vor da posibilitatea demarării unor activităţi cu finalizare rapidă. De asemenea, sunt favorizate colaborările precum şi semnarea unor acorduri.

Cristina Vanea

Berbec (21.03. - 20.04)

Aţi putea primi oferte tentante de colaborare mai ales în a doua jumătate a lunii. Banii pe care mizaţi vor sosi cu o oarecare întârziere. Începând cu 22 noiembrie şansa dv. de a călători se va mări simţitor. De asemenea, tot de atunci aţi putea avea succes într-o activitate intelectuală.

Taur (21.04 - 20.05)

La serviciu veţi demara o nouă activitate care vă va ţine încordat o bună bucată de vreme. Sprijinul pe care îl veţi primi din partea părinţilor sau a rudelor se va dovedi cât se poate de binevenit. În gospodărie aţi putea face o îmbunătăţire de care se va bucura întreaga familie.

Gemeni (21.05 - 21.06)

Veţi fi energic şi veţi reuşi să rezolvaţi o mare parte dintre chestiunile care vă stăteau pe cap. La serviciu vor exista unele animozităţi, dar ele se vor atenua cu rapiditate. Pentru timpul liber veţi primi oferte care vă vor face mare plăcere şi care vă vor da ocazia să vă relaxaţi. Relaţia cu persoanele de sex opus se va îmbunătăţi.

Rac (22.06 - 22.07)

De energie nu veţi duce lipsă, dar nu prea veţi reuşi să o folosiţi în mod eficient. Acest lucru v-ar putea crea o stare de iritare, de agitaţie, de neliniişte. Este posibil să aveţi discuţii aprinse cu cei din casă pe teme de interes comun, ceea ce vă va obosi mai mult decât vă imaginaţi.

Leu (23.07 - 23.08)

Mintea vă este vioaie şi plină de idei care nu aşteaptă decât să fie puse în practică. Oricum, traversaţi o perioadă bună de care ar trebui să profitaţi din plin. Pe la mijlocul lunii aţi putea semna nişte acte sau aţi putea primi o aprobare la o cerere mai veche. Drumurile scurte vă vor favoriza.

Fecioară (24.08 - 22.09)

Aţi putea face o investiţie care îşi va arăta în scurt timp eficienţa. Totuşi ar fi de dorit să nu vă asumaţi riscuri mari, căci conjunctura generală nu vă este prea favorabilă. Cineva din familie are şanse de a obţine un câştig ce va avea rezultate pozitive şi asupra buzunarului dv.

Balanţă (23.09 - 23.10)

Veţi avea o lună agitată, cu realizări, dar şi cu multă alergătură. Aţi putea să demaraţi o nouă activitate, cu siguranţă rezultatele nu se vor lăsa prea mult aşteptate. Popularitatea dv. creşte vertiginos, ceea ce vă permite să vă lărgiţi cercul de prieteni sau să vă faceţi noi relaţii.

Scorpion (24.10 - 22.11)

Veţi avea unele neînţelegeri cu cei din familie şi va fi nevoie de toate abilităţile dv. pentru a evita un conflict. Nu ar fi bine să încercaţi să vă impuneţi punctele de vedere, căci până la urmă toate vor ieşi aşa cum vă doriţi. În plan profesional sunt create toate condiţiile pentru o reuşită.

Săgetător (23.11 - 21.12)

Este o bună perioadă pentru a lua legătura cu prietenii de pe alte meleaguri. De altfel, relaţia cu străinătatea vă favorizează indiferent că este vorba de afaceri sau divertisment. Acordaţi ceva mai multă atenţie sănătăţii căci o suferinţă mai veche v-ar putea da de furcă.

Capricorn (22.12 - 20.01)

Este posibil ca în anturajul dv. apropiat să apară unele neînţelegeri, dar ele se vor rezolva spre sfârşitul lunii. În plan profesional sunt şanse să aveţi o reuşită cu condiţia să nu precupeţiţi nici un efort pentru a depăşi obstacolele ce vă stau în cale. Pe cât posibil, evitaţi pornirile impulsive.

Vărsător (21.01 - 18.02)

Aveţi toate şansele de a obţine un succes într-o activitate intelectuală. Capacitatea dv. de a vă mobiliza este mare, aşa că aţi putea să demaraţi activităţi dintre cele mai diverse. Din punct de vedere intelectual situaţia încă nu vă favorizează, aşa că nu este cazul să luaţi decizii.

Peşti (19.02. - 20.03)

Veţi fi tentat să faceţi tot felul de investiţii, dar n-ar strica să vă sfătuiţi cu un prieten apropiat. Nemulţumirile pe care le aveţi în familie mai persistă, dar nu pentru mult timp. Încercaţi să vă manifestaţi cu mai multă răbdare şi nimic neplăcut nu se va întâmpla.

CONCURS

SANKT PETERSBURG®

ÎNCĂLZEŞTE INIMA

Nume: .....
Prenume: .....
Vârstă: .....
Profesie: .....
Stare civilă: .....
Adresa: .....
.....
.....
.....
.....
Telefon: .....

4 PREMII „SANKT PETERSBURG" PE ADRESA DUMNEAVOASTRĂ!

Citiţi cu atenţie articolele din acest număr al revistei şi veţi reuşi, într-un mod plăcut să vă încălziţi inima. Răspundeţi corect la întrebarea de mai jos, şi puteţi câştiga unul din cele 4 premii:

- 1 bax vodka „SANKT PETERSBURG" 0.7 l.
- 1 bax gin „SANKT PETERSBURG" 0.7 l.
- 1 bax lichior „SANKT PETERSBURG" 0.5 l.
- 1 bax gin tonic

Completaţi talonul şi expediaţi-l, până pe data de 20 noiembrie 2002, împreună cu răspunsul pe adresa: Publicaţiile Flacăra, Bucureşti, sectorul 1, Piaţa Presei nr. 1, cod 71341.

ÎNTREBARE:

Unde face baie Rică Răducanu?

RĂSPUNS:

.....

ASOCIAȚIA TELESPECTATORILOR FĂRĂ CABLU

ÎMPINGEȚI, BĂ, CĂ NE-Á DECUPLAT REȚEAUA !
MAI REPEDE, CĂ IO COBOR LA PRIMA !

OARE POATE FI CEVA ȘI MAI RĂU DE-ATÂT !?

VOR ȘĂ NE PUNĂ ȘĂ NE DECLARĂM AVERILE !!!
B 99 SEN

Debranșarea generală

în tranzitie

ep. 11

desene Aurel Ștefan Alexandrescu
text Tudor Călin Zarojanu

NEW NISSAN PRIMERA.
INTELLIGENCE ATTRACTS INTELLIGENCE.
81 MXM 18
NEW PRIMERA
New Primera a car that re-defines what the saloon of tomorrow can represent today. Innovative, dynamic styling fused with advanced technology that leaves you firmly in control of every situation. The intelligence comes through New Primera's revolutionary N-FORM driving information system, allowing for full feature operation with 50% fewer switches than conventional cars. With an ingenios rear view parking camera, distance sensing cruise control and rapid response DVD navigation all available... the really clever thing is that you can simply relax and enjoy the drive. THE ALL NEW PRIMERA. A NEW FORM OF INTELLIGENCE.
NISSAN
SHIFT_expectations

11.110.

Orange

crede în afacerea dumneavoastră

şi vă oferă cea mai bună acoperire

Orange este singurul operator de telefonie mobilă care acoperă toate oraşele din România. Cu Orange, aveţi mereu controlul, indiferent unde vă poartă afacerile dumneavoastră.

www.orange.ro

orange™